

Tallinnas, Kuninga ja Harju
uul. nurgal.

I. Muischneek,

Tallinnas, Kuninga ja Harju uul. nurgal.

Täielik ladu

• würtskaupasid, •

nagu: theed, suhkrut, jahu, kompwekkisid ja
malusasju; iseäranis hea on minu uuemat seltsi masi-
natega praetud k o h w — kaotab oma raskusest
17—20 pr., see on: 1 nael = 32 loodi on praetult 26 l.

Kõiksuguseid

Wäljamaa ja Krimmi weinisid,
napsisid, likörisid, konjakit ja rummi.

Terwisewett, õlut ja porterit;
kõiksugu korkisid, sigarid, paberossisid, tuba-
kat, sinet, pesuseepi j. n. e. j. n. e.

A. Wiedner

(enne A. Linde),

Wiru uulitsal, nr. 16, Tallinnas,
müüb odawate hindadega oma tagawarast:

riide- ja lõnga-wärwisid,
linase, puuwillase ja siidi jaoks.

Rohukaupa.
Maalriwärisid. Wärnitsat, õli ja piirituselakki.
Inglis seebikiwi.

Tisleri- ja maalriliimi, klaaspaberit j. n. e.
Kõige paremateht musta ja Pariisi musta,
millega ühe naela walgeid lõngu mustaks wõib
wärwida. Masinaõli j. n. e.

Eduard Heinrichsen,

— Tassinus. —

Kõige suurem

masinate- ja põllutööriistade kauplus,

Kinga nultsal nr. 1, Suure turu ääres.

Lokomobilid ja auru-rehepeksumasinad

mitmes juuruses:

2, 3, 4, 5, 6, 10, 12 hini 24

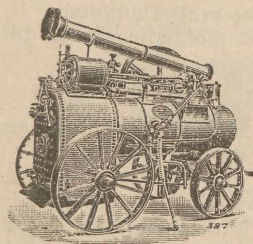
hobuse jõuga,

Inglismaa kõige paremast wabrikust

Marshall, Sons & Co.,

Gainsborough

(Inglismaal).

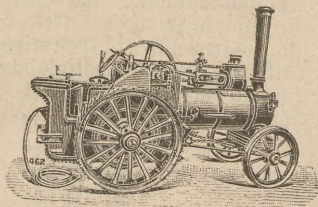
Pariisi ilmanäitusel 1901 kõige suurema auu-
hinnaga, Suure kuld-auurahaga ja GRAND PRIX-iga kroonitud.

Marshall'i

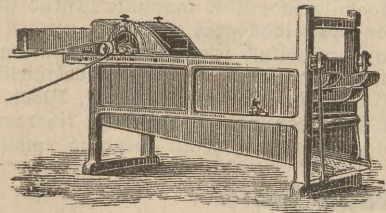
isemeetamad —

— lokomobilid

on kõigiti palju paremad ja tugewamad
kui samasugused Amerika lokomobilid, ja
wõib neid igatahes minu juurest tellida;
headuse eest wastutan. Niisuguse masinaga
wõib tee kui ka põllu peal aurujõuga kõige raskemaid koormaid wedada.

Soowitan kõige paremaid tishwtidega Saksamaa

rehepeksumasinaid

Weipert & Föhne

wabrikust, uutmoodi teraskuuli-laag-
ritega ja wanamoodi wassilaagritega.
Nende iseäralised omadused on:

1. **Copelt-kuulilaagritega**
masinatel on kääb palju tervem, kui
rull-laagritega, niisama pole nende juures kulunift karta, sest nende wõlwi
peal on kõwaste karastatud kannus, mille mõlemad otjad kuulide
wastu libijewad, nii et wõlwi wastu laagrid ei puutu.

2. Kõik mõlwi-otsjad on mõlemal pool nii pikad, et göplit, kum-
bale poole aga ruum lubab, soovi järelle külge võib panna.

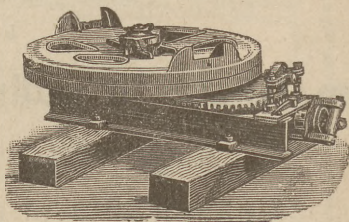
3 **Kõige uuem uudis**, siinsete nõudmiste järelle iseäranis teh-
tud ja ammu soovitatud **pikemad põhupuistajad**, mis põhu täieste puh-
taks puistavad.

Göplid ehk hobusevärgid

on seespoolsete hammastega ja pealt kinni
kaetud, nii et 1) wahelejäämise õnnetu-
sarta pole ja 2) hambad palju kõwemad
on, sest et nende hambad mitte üksi sel-
jast, waid ka otsast ratta kehaga ühte
on walatud. Ka jookseb göpel seeläbi
imekerget, et ta mitte jämeda mõlwi
otsja peal ei jookse, waid nagu westikivi

pilli otsja peal. Peale selle on göplid teras-aluspalkide peale finnitatud.

See hobusevärg käib nii kiirelt, et hobused töötamise juures pik-
kamsi käia võivad.

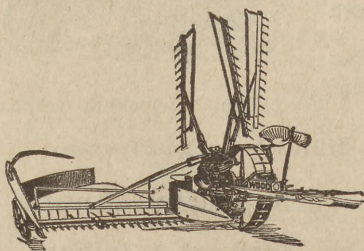
Tuulamisemasinad,

kolmes suuruses — 8, 10 ja 13 sõelaga. Sõelad on tugewasti traadist ja ham-
masrattad kinni kaetud, nii et wahelejäämist sarta pole.

Koorelahutaja „Kurier“,

kõige uuem, kergem, lihtsam ja odavam kõikidest koorelahutajatest. Koorib
puhtamalt kui ükski teine ja on parem puhastada, sest et tal taldriluid ei ole.

Peale selle soovitan: kaevupumpasid, riisumisemasinaid, wiljalõigu- ja hei-
naniidu-masinaid, iga seltsi jahkaid, hobuse- ja käsi-külwimasinaid, põllu-,
heinamaa- ja wedru-äkkeid, õle- ehk heksililõikamise-masinaid, detšimal-käalu-
sid, mõitegemise- ja pesemisemasinaid, rauapuurimise-masinaid, ratas- ja laua-
lõikamise-saagisid, wiljajahwatamise-westid, aurukatlaid ja aurujõuga ae-
tawaid pekkumasinaid, naht-, gummi-, kamelikarwa- ja kanepi-masinarihmasid,
kõikfuguseid masinaid ja põllumeeste-tarwitusi jne. jne.

üksikute tükkide ladu ei ole. —
teistest riisumisemasinatest sellepärast kõige paremad, et neil kõige tihedamad
riisumise-pulkade wahed on, nii et kõige peenemaid heinu nendega puhtalt
riisuda võib.

Walter A. Wood'i

hein- ja wiljaniidu-masinaid

on kõigist teistest niisugustest masinatest
ülilihtsa kokkuseade, tugewa ehituse ja
kõige kergema töötamise pärast väga
soovitatavad. Kõik masinate üksikud jaod
on alati ladu peal saadaval, nii et töö-
ajal wiivitust ette ei tule, nagu mitmete
teiste masinate-kauplustega, kellel täielikku

Heinariisumise-masinaid W. A. Wood on

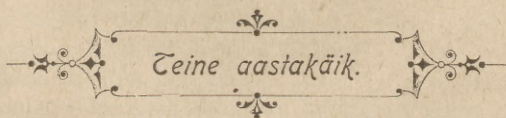
Kolmesõraga jahku

minu mina iga aasta kõige rohkem ja läheb tarwidus nende järel iga aas-
taga üle 100 jaha rohkemaks. Ka kõiksugu teisa ühe- ja kahehobuse-jahku,
niisama ka iga seltsi põllu- ja heinamaa-äkkeid mitmesuguses suuruses ja hin-
nas on minul alati ladu peal.

„Teataja“ hinnata kaasanne.

„Teataja“
Kalender
1904.

aastaks.

Tallinnas 1904.
Trükitud M. Martna trükikojas.

Дозволено цензурою. — Ревель, 7 ноября 1903.

Типографія М. Мартна, Ревель.

ENSV TA Ft. R. Kreutzwaldi nim.
Kirjandusmuuseumi

Arhiivraamatukogu

1954:1509 ✓

Kalendris tarwitatud märgid ja lühendused.

☉ noor kuu.
☾ täis kuu.

☾ esimene weerand.
☉ wiimane weerand.

p. = päew ja pärast. — h. = hommiku. — l. = lõuna.
ö. = öösi. — ö. = öhtu. — e. = enne.

Kõik aja-arwud selles kalendris on Tallinna kella järele arwatud. Kes Peterburi wõi Tartu aega teada tahab saada, arwaku esimesel korral 22, teisel korral 8 min. antud arwule juurde.

Aasta-ajad.

Kewade algab 8. märtsil kell 3 h. | Sügise algab 10. septembril k. 1 p. l.
Suwi algab 8. juunil kell 11 öhtul. | Talw algab 9. detsembril kell 8 h.

Warjutused.

1904. aastal on 2 päikesewarjutust; mis aga Europas mitte näha ei ole.

1. Ringkujuline päikesewarjutus on 4. märtsil. Näha India merel ja Ida-Aasias.

2. Täieline päikesewarjutus on 25. ja 26. augustil. Näha Suures ookeanis.

Mitmesuguste sündmuste aja-arw.

Wene riik rajatakse	aastal	862
Katoliku usk tuleb meie kodumaale	"	1208
Raamatutrüki leidmine	"	1440
Lutheri usu üleswõtmine	"	1517
Ordu walitsuse lõpp, Poola aja hakatus.	"	1561
Kodumaa saab Wene walitsuse alla	"	1710
Tartu, nüüdne Jurjewi, ülikool asutatakse	"	1802
Esimesed talurahwa-seadused antakse välja	"	1804
Prantsus Moskwa all, Riia linn põleb	"	1812
Keiser Aleksander I kinnitab Eestimaa talurahwa priiks	"	1816
Keiser Aleksander I laseb Liiwimaa talurahwa priiks	"	1819
Liiwimaal pandakse esimesed priinimed	"	1822
Õigeusk tuleb meie maale	"	1841
Krimmi sõja hakatus	"	1853
Wene-Türgi sõda	"	1877
Rahwakoolid seatakse hariduseministeriumi alla	"	1887
Keiserlik Majesteet Nikolai II hakkab walitsema	"	1894

Wana kalender.	Uus kalend.	Mälestuse- ja täht-päewad.
**1 N.	14	Nääri-p. K. Malm † 1901.
2 R.	15	G. Müller sünd. 1575.
3 L.	16	Paul Undritz sünd. 1854.
4 P.	17	☉ 5,26' p. l.
5 E.	18	K. F. Janter sünd. 1801.
**6 T.	19	Kolmekuninga-päew.
7 K.	20	[A. Hupel † 1819.
8 N.	21	
9 R.	22	
10 L.	23	Paawli-päew.
11 P.	24	
12 E.	25	☾ 10,16' p. l.
13 T.	26	
14 K.	27	Korjuse-päew.
15 N.	28	
16 R.	29	[sünd. 1843.
17 L.	30	Tõnise-päew. Dr. Weske
18 P.	31	
19 E.	1	☉ 6,12' p. l.
20 T.	2	Fabian ja Sebastian.
21 K.	3	
22 N.	4	
23 R.	5	
24 L.	6	
25 P.	7	Paawli ümberp. p.
26 E.	8	☾ 11,35' e. l.
27 T.	9	Helmi sünd. 1861.
28 K.	10	
29 N.	11	
30 R.	12	
31 L.	13	

	Päike tõuseb	Läheb looja
1. kuupäewal	kell 8,34 m.	kell 3,28 m.
11. "	" 8,18 "	" 3,51 "
21. "	" 7,59 "	" 4,14 "

※ ※ Leopold ※ ※

Jacobson,

Rataskaewu uul.

Tallinnas.

Kõige wanem ja suurem
piimatalituseriistade
ladu, oma ilmakuulsate

„Alexandra-
Balance“

koorelahutajatega.

Waata iga kuu kuulutust!

Odaw ja hea.

Markowitz,

Tallinnas,

Wiru uul. nr. 403.

Kõige suurem walik

seina-,

tasku-

ja

lauakellasid.

Hinnad
wõistlemata odawad.

Wana kalender.	Uus kalend.	Mälestuse- ja täht-päewad.
1 P.	14	[tuse p.
*2 E.	15	Küünla-p. Maarja puhas-
3 T.	16	☾ 12,44' p. l.
4 K.	17	
5 N.	18	
*6 R.	19	) Wõinäd. Toora-päew.
*7 L.	20	) E. Ahrens † 1863.
8 P.	21	Paastu-püha.
9 E.	22	<i>Luuvalu-päew.</i>
10 T.	23	<i>Wastla-päew.</i>
11 K.	24	<i>Tuha-p.</i> ☾ 12,48' p. l.
12 N.	25	
13 R.	26	
14 L.	27	
15 P.	28	<i>Neitsi-päew. Poorna-p.</i>
16 E.	29	
17 T.	1	[☾ 4,27' e. l.
**18 K.	2	Palwe-p. I. kwat.
**19 N.	3	Wenemaa wabast. p.
20 R.	4	
21 L.	5	
22 P.	6	<i>Peetri-päew.</i>
23 E.	7	[sünd. 1824.
24 T.	8	<i>Madise-p.</i> J. Köler
25 K.	9	A. Hupel sünd. 1737.
26 N.	10	[☾ 2,40' e. l.
27 R.	11	
28 L.	12	
29 P.	13	

	Päike tõuseb:	Läheb looja:
1. kuupäewal	kell 7,34 m.	kell 4,39 m.
11. "	" 7, 7 "	" 5, 5 "
21. "	" 6,40 "	" 5,29 "

Leopold Jacobson,
Rataskaewu uul.,
Tallinnas.
Inglise
wõimasinad,
aurukatlad ja auruma-
sinad rataste peal ja
ilma ratateta.
Nõudke hinnata hinna-
kirjasid!

Markowitz,
Wiru uul.
nr. 403.

Urmaakritele
soowitan kõiksugu mater-
jali, nagu: **uuriklaasid,**
wedrusid, kiwisid j. n. e.,
nõisama ka suuremaid ja
wäiksemaid tööriistu, na-
gu: masinaid, tangisid,
wiilisid j. n. e.

Wana kalender.	Uus kalend.	Mälestuse- ja täht-päewad.
1 E.	14	
2 T.	15	
3 K.	16	O. W. Masing † 1832
4 N.	17	☾ 7,18' e. l.
5 R.	18	
6 L.	19	
7 P.	20	C. R. Jakobson † 1882.
8 E.	21	Kewade algus.
9 T.	22	
10 K.	23	
11 N.	24	☾ 11,16' p. l.
12 R.	25	<i>Taliharja-päew.</i>
13 L.	26	
14 P.	27	
15 E.	28	
16 T.	29	
17 K.	30	
18 N.	31	J. F. Wiedemann s. 1805.
19 R.	1	[☾] 2,23' p. l.
20 L.	2	
**21 P.	3	Palmipuude p. Pendise-p.
22 E.	4	E. Ahrens sünd. 1803.
23 T.	5	
24 K.	6	A. Weizenberg s. 1837.
**25 N.	7	Suur nelj. ☾ 7,32' p. l.
		Paastu Maarja-p.
**26 R.	8	Suur reede. Eesti rahwa
**27 L.	9	[priikslaskm.]
**28 P.	10	1. lihawõtte-püha.
**29 E.	11	2. lihawõtte-püha.
**30 T.	12	3. lihawõtte-püha.
31 K.	13	

	Päike tõuseb:	Läheb looja:
1. kuupäewal	kell 6,15 m.	kell 5,49 m.
11. "	" 5,46 "	" 6,13 "
21. "	" 5,16 "	" 6,35 "

**Leopold
Jacobson,**

Rataskaewu uul.,
Tallinnas.

Iga seltsi
**hobuse-
weowärkisið**
(Göpel).

Holsteini wõi-
masinad, piima-
ja koorelahuta-
jad, pasteurisee-
rimise-aparadid.

Hinnakirjad saadan
hinnata kätte.

Markowitz,
Wiru uul.
nr. 403.

Igaüks on,

kui ta minu uurikauplusest
midagi ostab, nagu :

uurisid, kettisid,
sõrmuseid j n. e, mida ma
wõimalikult odawalt müün,
õige rahul.

Markowitz.

Wana kalender.	Uus kalend.	Mälestuse- ja täht-päewad.
1 N.	14	<i>Karjalaskmise-päew.</i>
2 R.	15	☉ 11,32' p. l.
3 L.	16	
4 P.	17	<i>Ambruse-päew.</i>
5 E.	18	
6 T.	19	
7 K.	20	
8 N.	21	[e. l.
9 R.	22	J. Köler † 1899. ☉ 6,34'
10 L.	23	[F. R. Fählmann † 1850.
11 P.	24	
12 E.	25	J. Kunder † 1888.
13 T.	26	A. Helle † 1748.
14 K.	27	<i>Künni-päew.</i>
15 N.	28	J.H.Rosenplänter † 1846.
16 R.	29	[Lehe risti-p.
17 L.	30	☉ 12,15' e. l.
18 P.	1	
19 E.	2	
20 T.	3	
21 K.	4	
22 N.	5	<i>Linnu risti-päew.</i>
23 R.	6	☉ Keisri pr. nimepäew.
24 L.	7	☉ 1,29' p. l. [Jüri-p.
25 P.	8	<i>Markuse-päew.</i>
26 E.	9	
27 T.	10	
28 K.	11	
29 N.	12	<i>Tuule risti-päew.</i>
30 R.	13	

Päike tõuseb:

Läheb looja:

1. kuupäewal	kell 4,46 m.	kell 7,00 m.
11. " "	" 4,19 "	" 7,23 "
21. " "	" 3,54 "	" 7,45 "

Amerika
wõimasinad,
ühe- ja kahe-
ho buse-sa had,
kõiksugu
äkked,

Leopold Jacobson,
Rataskaewu uulitsal, Tallinnas.

ristik-
heina-
(härjapea-)
ja wilja-
külwi-masi-
nad, juustu-
wärw ja laab,
wõiwärw,
wärwimõedu-
klaasid.

Ega inimesed teist korda enam

i tuleks, kui nad minu tasku-, sei-
sja ja lauakellasid, keti-
sio ja sõrmusid ära proovimud ei
oleks ja need mitte head ega oda-
wad ei oleks leidnud olema.

Markowitz, Wiru uul. 403.

Wana kalender.	Uus kalend.	Mälestuse- ja täht-päewad.	
1 L.	14	<i>Wolbri-päew.</i>	
2 P.	15	☉ 12,37' p. l.	nädal.
3 E.	16	† <i>leidmise päew.</i>	
4 T.	17	J. W. Jannsen s. 1819.	
5 K.	18	[Dr. M. Weske † 1890.	7. külwi-
*6 N.	19	Keisri herra s. p.	
7 R.	20	[Taewamin. püha.	
8 L.	21		
*9 P.	22	Nigula-p. ☾ 11,58' l.	nädal.
10 E.	23		
11 T.	24		
12 K.	25		
13 N.	26		
*14 R.	27	Kroonimise-päew.	6. külwi-
15 L.	28		
*16 P.	29	1. nelip. p. ☉ 10,34'	nädal.
*17 E.	30	2. nelipühi p. [e. l.	
*18 T.	31	3. nelipühi p.	
19 K.	1	II. kwatember.	
20 N.	2		5. külwi-
21 R.	3		
22 L.	4		
23 P.	5	Eestimaa eestlaste wa-	nädal.
24 E.	6	☾ 7,32'e.l. [bast.1816.	
*25 T.	7	Keisri proua s. p.	4. külwi-
26 K.	8	[<i>Urbani-p.</i>	
27 N.	9		
28 R.	10		
29 L.	11		
30 P.	12		nä-
31 E.	13	☉ 10,49' p. l.	

Päike tõuseb:

Läheb looja:

1. kuupäewal	kell 3,31 m.	kell 8, 6 m.
11. "	" 3,10 "	" 8,28 "
21. "	" 2,56 "	" 8,45 "

**Leopold
Jacobson,**
Rataskaewu uul.,

Tallinnas.

**Heinaniidu-
masinad,**

※ ※ „Swea“ ※ ※
wõimasinad,

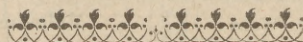
käe-, hobuse- ja aurujõuul
ümberaetawad wõipres-
sid, eht Daanimaa Krooni
wõisool, soola-
mõeduklaasid, kraa-
diklaasid.

**Olen
üsnä julge,**

et need, kes kord
minu juures **uuri-**
sid parandada on
lasknud, ikka oma
sõpru minu juur-
de saadawad, sest
wähese maksu
peale waatamata
parandan neid
põhjalikult ja
ruttu.

Markowitz,
Wiru uul. nr. 403.

Wana kalender.	Uus kalend.	Mälestuse- ja täht- päewad.	
1 T.	14		dal.
2 K.	15		3. küüwi-
3 N.	16		
4 R.	17		
5 L.	18		
6 P.	19	[☾] 4,50' p. l.	nädal.
7 E.	20	H. Stahl † 1657.	
8 T.	21	Suwe algus.	2. küüwi-
9 K.	22		
10 N.	23		
11 R.	24		
12 L.	25		
13 P.	26	J. Jung † 1900.	nädal.
14 E.	27	[☾] 10,2' p. l.	
15 T.	28	Wiidi-päew.	1. küüwi-
16 K.	29		
17 N.	30		
18 R.	1		
19 L.	2		
20 P.	3		nädal.
21 E.	4		
22 T.	5		
23 K.	6	[☾] 12,33' e. l.	
*24 N.	7	Jaani-päew.	
25 R.	8		
26 L.	9		
27 P.	10	7 magaja päew.	
28 E.	11		
*29 T.	12	Peetri-Paawli p.	
30 K.	13	Paawli m. p. [☾] 7,6' e. l.	
		Päike tõuseb:	Läheb looja:
1. kuupäewal	kell 2,48 m.	kell 8,56 m.	
11.	" 2,47 "	" 9,00 "	
21.	" 2,53 "	" 8,56 "	

Leopold Jacobson,

Ratas- kaewu
uulitsal, Tallinnas.

Hobuseredad,
tuulemotorid, piimatoobrid,
ämbrid ja kõiksugu

plekkriistad
 piima tarwis,
wõipaber, koorelahutaja õli,
piima- ja wõisõelad, sarapuust
wõitünnid.

**Jah, muidugi
sellepärast**

kannan ma oma
hea ja põhjaliku
töö eest hoolt, et
inimesed, kes kord
oma **uurisid** wõi
m. a. minu juures
parandada on lask-
nud, teine kord jäl-
le tuleksiwad.

Markowitz,

Wiru uul. nr. 403.

Wana kalender.	Uus kalend.	Mälestuse- ja täht-päewad.
1 N.	14	J. W. Jannsen † 1890.
2 R.	15	<i>Heina Maarja-p.</i>
3 L.	16	
4 P.	17	
5 E.	18	
6 T.	19	☾ 10,28' p. l.
7 K.	20	
8 N.	21	
9 R.	22	
10 L.	23	7 wennakse p.
11 P.	24	[1782.
12 E.	25	J. H. Rosenplänter sünd.
13 T.	26	<i>Mareti-p.</i> [☉ 11,21' e. l.
14 K.	27	C. R. Jakobson sünd. 1841.
15 N.	28	<i>Apostl. lahkum. p.</i>
16 R.	29	A. Kunileid † 1875.
17 L.	30	
18 P.	31	
19 E.	1	
20 T.	2	
21 K.	3	[☾ 3,42' p. l.
**22 N.	4	Keisri e. n. p. Madise-p.
23 R.	5	
24 L.	6	
25 P.	7	<i>Jakobi-päew.</i>
26 E.	8	<i>Anu-päew.</i>
27 T.	9	
28 K.	10	
29 N.	11	<i>Olewi-p.</i> [☉ 1,37' p. l.
30 R.	12	L. Koidula † 1886.
31 L.	13	

Päike tõuseb :

Läheb looja :

1. kuupäewal	kell 3,8 m.	kell 8,45 m.
11. "	3,27 "	9,29 "
21. "	3,48 "	8,7 "

Leopold Jacobson,
Rataskaewu uul.,
Tallinnas.
Dr. Gerber'i
buiyrometer.

harjad piima-
lehmade pesemise-
nõude niitron-
misse puhasta-
koorelusikad woi-
wormid.

**See ei ole
mitte**

enesekiitus, et ma
oma hõbe- ja

**kuldasjade-
kauplusest**

head ja odawat
kaupa soowitan,
waid igaüks saab
kasu, kes oma tar-
witusi minu juu-
rest ostab.

Markowitz,

Wiru uul. nr. 403.

Wana kalender.	Uus kalend.	Mälestuse- ja täht-päewad.
1 P.	14	<i>Peetri wang. ol. p.</i>
2 E.	15	
3 T.	16	
4 K.	17	
5 N.	18	☾ 6,6' e. l.
*6 R.	19	Krist. äraseletamise p.
7 L.	20	
8 P.	21	
9 E.	22	
10 T.	23	<i>Lauritsa-päew.</i>
11 K.	24	
12 N.	25	
13 R.	26	F. R. Kreutzwald † 1882.
14 L.	27	[☾] 2,41' e. l.
*15 P.	28	Rukki Maarja-päew.
16 E.	29	
17 T.	30	
18 K.	31	
19 N.	1	
20 R.	2	
21 L.	3	☾ 4,37' e. l.
22 P.	4	
23 E.	5	
24 T.	6	<i>Pärtli-päew.</i>
25 K.	7	
26 N.	8	
27 R.	9	☾ 10,22' p. l.
28 L.	10	
*29 P.	11	Johannese surma-p.
*30 E.	12	Aleksandri-p.
31 T.	13	

Päike tõuseb:

Läheb looja:

1. kuupäewal	kell 4,11 m.	kell 7,41 m.
11. "	" 4,33 "	" 7,14 "
21. "	" 4,55 "	" 6,47 "

Leopold Jakobson,
Rataskaewu uul., Tallinnas,
wiljaniidu-
m a s i n a d,

rehepeksumasinad, tuu=
lamisemasinad, heksliõli=
kamisemasinad, piima- ja
weepumbad, õlikannud.

— Ka —

mängutoosisid

parandatakse

minu juures kõige uuema
wiisi järel, mille üle mulle
mitmest kohast rahulole-
mist on awaldatud.

Markowitz,

Wiru uul. nr. 403.

Wana kalender.	Uus kalend.	Mälestuse- ja täht-päewad.
1 K.	14	
2 N.	15	
3 R.	16	☾ 4,52' p. l.
4 L.	17	
5 P.	18	
6 E.	19	
7 T.	20	
*8 K.	21	Maarja sünd. p.
9 N.	22	
10 R.	23	Sügise algus. [☾] 7,29' p. l.
11 L.	24	Dr. K. A. Hermann s. 1851.
12 P.	25	
13 E.	26	
*14 T.	27	Risti ülendamise p.
15 K.	28	III. kwat.
16 N.	29	
17 R.	30	
18 L.	1	
19 P.	2	☾ 3,31' p. l.
20 E.	3	
21 T.	4	Madise-päew.
22 K.	5	
23 N.	6	
24 R.	7	Johannese saam. p.
25 L.	8	
*26 P.	9	Johann. õpet. päew.
27 E.	10	[☾] 7,4' e. l.
28 T.	11	
29 K.	12	Mihkli-päew.
30 N.	13	

	Päike tõuseb:	Läheb looja:
1. kuupäewal	kell 5,19 m.	kell 6,15 m.
11. „	„ 5,42 „	„ 5,45 „
21. „	„ 6,3 „	„ 5,17 „

Leopold Jacobson,

Rataskaewu uul.,
Tallinnas.

Kremomeetrid

(kooremõetjad),

laktodensimeetrid

(piima headuse mõet-
jad),

piimakatsujad

(piimakatsujad näi-
tawad, kas piimale
wett sekka on pan-
dud), tallilaternad,
raudtorud weepum-
pade jaoks, Balata
rihmad wiljapeksu-
masinatega.

Ei ole tõsi,

et ainult teiste suurte linnade
uurikauplejad oma kaupa oda-
wamalt wõiwad müüa; seda-
sama leiab igaüks ka minu
juures, kes omale midagi osta
tahab.

Markowitz,
Wiru uul. nr. 403.

Wana kalender.	Uus kalend.	Mälestuse- ja täht-päewad.
*1 R.	14	Maarja k. ja eestp. p.
2 L.	15	
3 P.	16	Lõikusepüha. ☾ 7,33' e.l.
4 E.	17	Inglite-päew.
5 T.	18	
6 K.	19	
7 N.	20	
8 R.	21	
9 L.	22	
10 P.	23	
11 E.	24	Inglite-p. ☼ 12,35' p. l.
12 T.	25	
13 K.	26	
14 N.	27	Kolletamise-päew.
15 R.	28	
16 L.	29	
*17 P.	30	Borki-päew. [lite-p.
*18 E.	31	Luth. usu ülesw. p. Ing-
19 T.	1	☾ 12,52' e. l. [Luukase-p.
20 K.	2	A. Verginius snd. 1663.
*21 N.	3	Keisri herra troonip.
*22 R.	4	Kaasani Maarja-päew.
23 L.	5	
24 P.	6	
25 E.	7	☼ 5,16' p. l.
26 T.	8	
27 K.	9	
28 N.	10	Siimon Juudas. O. W.
29 R.	11	[Masing snd. 1763.
30 L.	12	
31 P.	13	

Päike tõuseb:

Läheb looja:

1. kuupäewal	kell 6,27 m.	kell 4,48 m.
11. "	" 6,49 "	" 4,22 "
21. "	" 7,13 "	" 3,57 "

Leopold Jacobson,
Rataskaewu uulitsal, Tallinnas.
„Alexandra-Balance“ koorelahutajad
on kõige lihtsama ehitusviisiga, kõwad wastu
pidama, lihtsad puhastada, koorivad
kõige puhtamalt.

See on päris loomulik,

et ma oma uurisid, kettisid, brelokkisid,
seinakellasid ja kuldasiu odawalt müün, —
selle eest on mul aga rohkem ostjaid ja
ma saan oma kasu ikka kätte

Markowitz, Wiru uul. nr. 403.

XI kuu. November—Talwe-kuu. 30 päewa.

Wana kalender.	Uus kalend.	Mälestuse- ja täht-päewad.
1 E.	14	<i>Pühade-päew.</i>
2 T.	15	<i>Hingede-p.</i> ☾ 2,15' e. l.
3 K.	16	
4 N.	17	
5 R.	18	
6 L.	19	J. Jung sünd. 1835.
7 P.	20	
8 E.	21	<i>Humalate-päew.</i>
9 T.	22	[A. Kunileid sünd. 1845.
10 K.	23	<i>Mardi-päew.</i> ☾ 4,51' e. l.
11 N.	24	<i>Martin piisk.</i>
12 R.	25	
13 L.	26	
*14 P.	27	Keisri ema sünd. p.
15 E.	28	
16 T.	29	
17 K.	30	☾ 9,17' e. l.
18 N.	1	
19 R.	2	<i>Liisbeti-päew.</i>
20 L.	3	
*21 P.	4	Maarja ohw. p. Surn. p.
**22 E.	5	Troonip. sünd. ja nimep.
23 T.	6	<i>Leemeti-päew.</i>
24 K.	7	☾ 5,25' e. l.
25 N.	8	<i>Kadri-päew.</i>
26 R.	9	<i>Paabu-päew.</i>
27 L.	10	
28 P.	11	
29 E.	12	
30 T.	13	<i>Andrese-päew.</i>

Päike tõuseb : Lähed looja :

1. kuupäewal	kell 7,39 m.	kell 3,33 m.
11. "	" 8,1 "	" 3,15 "
21. "	" 8,21 "	" 3,4 "

✻ ✻ **Leopold** ✻ ✻
Jacobson,

Rataskaewu uulitsal,
Tallinnas.

„Alexandra= ✻

✻ **Balance** “

koorelahutajate tagawarajagu-
sid on üksi minu juures, Tallin-
nas, saada, ka parandatakse neid
üksi minu wabrikus...Alexand-
ra-Balance“ koorelahutaja paten-
di omanik Wene- ja Soomemaal.

Wõistlemata

* **odawalt** *

müün peale tasku-,
seina- ja lauakellade
kõiksugu

kuldasju.

Igal ajal suur walik
rinnanõelu (kullast ja
metallist), brelökkisid
ja kettisid.

Markowitz,

Wiru uu., nr. 403.

Wana kalender.	Uns kalend	Mälestuse- ja täht-päewad.
1 K.	14	☾ 11,46' p. l.
2 N.	15	
3 R.	16	
4 L.	17	<i>Barba-päew.</i>
5 P.	18	
**6 E.	19	Keisri h. n. p. Nigula-p.
7 T.	20	<i>Tõnni-päew.</i>
8 K.	21	<i>Maarja saam. p.</i>
9 N.	22	Talwe algus. ☾ 7,40' p. l.
10 R.	23	
11 L.	24	
12 P.	25	L. Koidula sünd. 1843.
13 E.	26	<i>Luutsina-p.</i>
14 T.	27	F. Kreutzwald sn. 1803. J.
15 K.	28	IV. kwat. [Kunder s. 1852.
16 N.	29	☾ 5,25' p. l.
17 R.	30	J. F. Wiedemann † 1887.
18 L.	31	
19 P.	1	
20 E.	2	F. R. Fählmann sn. 1798.
21 T.	3	<i>Tooma-päew.</i>
22 K.	4	
23 N.	5	☾ 7,56' p. l.
24 R.	6	<i>Adam ja Eewa.</i>
**25 L.	7	1. jõulupüha.
**26 P.	8	2. jõulupüha.
*27 E.	9	3. jõulupüha.
28 T.	10	<i>Süüta laste päew.</i>
29 K.	11	
30 N.	12	[☾ 8,50' p. l.
31 R.	13	<i>Wana aasta õhtu.</i>

Päike tõuseb: Lähed looja:

1. kuupäewal	kell 8,35 m.	kell 2,59 m.
11. "	" 8,43 "	" 3,00 "
21. "	" 8,41 "	" 3,12 "

Leopold Jacobson,

„Alexandra-Balance“ koorelahutajate patendi omanik Wene- ja Soomemaal, Tallinnas. Rataskaewu uulitsal. „Alexandra - Balance“ koorelahutajad on oma headuse, poolest kõigi teiste koorelahutajatega võrreldes, kõige odawamad lahutajad. Oma „Alexandra-Balance“ koorelahutajate eest wastutan ma alati.

Leopold Jacobson,
Tallinnas.

**abikauplus õmskis,
Siberimaal.**

Nõudke hinnata hinna-
kirjasid!

Uurmaakritele

soowitan kõiksugu
materjali, nagu:

**uuriklaasisid,
wedrusid,**

kiwisid j. n. e., nii-
sama ka suuremaid
ja väiksemaid töö-
riistu, nagu: masi-
naid, tangisid, wiilisid
j. n. e.

Markowitz,

Wiru uul. nr. 403.

Kiriku- ja kroonu pühad.

millal Wene riigi koolid ja kohtud kinni on.

1. jaanuaril Uue aasta hakatus.
6. " Kolmekuninga-päew.
2. weebruaril Küünla-päew.
- 6.—7. " Wõinädal.
18. " Palwepäew.
19. " Wenemaa wabastamise mälestusepäew.
21. märtsil Palmipuude püha.
25. " Maarja kuulutamise päew.
25. " Suur neljapäew.
26. " Suur reede.
27. " Suur laupäew.
28. " Lihawõtte esimene püha.
- 29.—31. " Lihawõtte-pühade nädala päewad.
- 1.—3. aprillil Lihawõtte-pühade nädala päewad.
23. " Keisri Majesteedi Kõrge Proua Aleksandra Feodorowna nimepäew.
6. mail Keisri Herra Nikolai Aleksandrowitschi II sündimispäew.
6. " Taewaminemise-päew.
9. " Nigula-päew.
14. " Keisri Herra ja Proua kroonimispüha.
- 16.—18. " Nelipühi.
25. " Keisri Majesteedi Kõrge Proua Aleksandra Feodorowna sündimispäew.
24. juunil Jaani-päew.
29. " Peetri-Paawli-päew.
20. juulil Eliase-päew.
22. " Keisri ema Maria Feodorowna nimepäew.
6. augustil Kristuse äraseletamise päew.
15. " Rukki Maarja-päew.
29. " Johannese surmapäew.
30. " Suurwüst Aleksander Newski püha.
8. septembril Maarja sündimispäew.
14. " Risti ülendamise päew.
26. " Apostli Johannese surmapäew.
1. oktobril Maarja kaitsmise ja eestpalwepäew.
6. " Lõikuse-püha.
17. " Keiserlikkude Majesteetide õnneliku peasemise püha Borki raudtee-õnnetusest.
18. " Luteri usu üleswõtmise püha.
21. " Keisri Herra Nikolai II Aleksandrowitschi auujärjele astumise püha.
22. " Kaasani Maarja-päew.
14. nowembril Keisri ema Maria Feodorowna sündimispäew.
21. " Maarja ohwerdamise päew.
21. " Surnutepüha.
22. " Troonipärija Mihail Aleksandrowitschi sünd. ja nimepäew.
6. detsembril Nigula-p. Keisri Herra Nikolai Aleksandrowitschi nimep.
- 25.—27. " Jõulupühad.

Liikuvad pühad 1904. kuni 1915. a.

Aastad.	9. p. e. K. ül.		Palwep.		Palmipuude püha.		Suur Reede		Lihawõtte-püha.		Taewaminem. püha.		Nelipühi.		Kolmainu Jumala püha.		Lõikuse-püha.		Lut. usu ül. p.		Surnute-p.		1. Kristuse tullen. püha.	
	Jaanu.	Weebru.	Weebru.	Märts.	Märts.	Aprill.	Märts.	Aprill.	Märts.	Aprill.	Mai.	Juuni.	Mai.	Juuni.	Mai.	Juuni.	September.	Oktober.	Oktober.	Nowembr.	Nowembr.	Detsembr.		
1904*	25	—	18	—	21	—	26	—	28	—	6	—	16	—	23	—	3	24	21	28	—			
1905	—	13	—	9	—	10	—	15	—	17	26	—	5	—	12	—	2	23	20	27	—			
1906	29	—	22	—	26	—	31	—	—	2	11	—	21	—	28	—	1	22	26	—	3			
1907	—	18	—	14	—	15	—	20	—	22	31	—	10	—	17	30	—	21	25	—	2			
1908*	—	10	—	5	—	6	—	11	—	13	22	—	1	—	8	—	5	19	23	30	—			
1909	25	—	18	—	22	—	27	—	29	—	7	—	17	—	24	—	4	25	22	29	—			
1910	—	14	—	10	—	11	—	16	—	18	27	—	6	—	13	—	3	24	21	28	—			
1911	—	6	—	2	—	3	—	8	—	10	19	—	29	—	5	—	2	23	20	27	—			
1912*	22	—	15	—	18	—	23	—	25	—	3	—	13	—	20	—	30	—	21	25	—	2		
1913	—	10	—	6	—	7	—	12	—	14	23	—	2	—	9	—	6	20	24	—	1			
1914	—	2	26	—	30	—	—	4	—	6	15	—	25	—	—	1	—	5	19	23	30	—		
1915	18	—	11	—	15	—	20	—	22	—	30	—	10	—	17	—	4	25	22	20	—			

Märgiga tähendatud aastad on lisapäewa-aastad, mil 366 päewa on.

Päewad, mil igasugused rahwalõbustused ja awalikud pidud keelatud on:

Jaanu. 5. August 5., 14., 28. ja 29.

Weebru. 1., 9.—16., 28. ja 29. September 7., 13. ja 14.

Märts 1.—7. ja 20.—29. Nowember 20.

Mai 5. ja 15. Detsember 24. ja 25.

A j a w a h e.

Kui Tallinnas lõunal kell 12 on, siis on: Baltiskis k. 11, 57 min. e. l., Rakweres k. 12, 8 min. p. l.; Narwas k. 12, 13 min. p. l.; Tartus k. 12 8 min p. l.; Pärnus k. 11, 59 min e. l.; Riias k. 11, 57 min. e. l.; Mii-tawis k. 11, 55 min. e. l.

Wäljamaa rahad.

Rahad.	Wene		Saksa		Prants.		Inglise	
	Metall.		Mark	Penn.	Frank.	Cent.	Shill.	Penni
	R.	Kop.						
Austria 1 gulden=100 kreutseri	—	52 ¹ / ₂	1	70	2	10	1	08
Belgia 1 frank = 100 sant.	—	25	—	81	1	—	—	09 ¹ / ₂
Brasilia 1 milreis =1000 reisi .	—	71	2	29 ¹ / ₄	2	83	2	02
Britannia 1 n. sterl.=20 shillingit	6	30 ¹ / ₂	20	43	25	22 ¹ / ₆	20	—
Saksamaa 1 mark=100 penningit	—	30 ⁷ / ₈	1	—	1	23 ¹ / ₂	—	11 ³ / ₄
Greeka 1 drahma = 100 leptat.	—	25	—	81	1	—	—	09 ¹ / ₂
Daani 1 kroon = 100 ööri . . .	—	34 ³ / ₄	1	12 ¹ / ₂	1	38 ⁷ / ₈	1	01 ¹ / ₅
Hollandi 1 gulden = 100 senti	—	52	1	68 ⁷ / ₁₀	2	08	1	07
India 1 ruup	—	42	1	36	1	68	1	04
Jaapani 1 jen = 100 seni . . .	1	28 ⁴ / ₅	4	18 ¹ / ₂	5	16	4	01
Hispania 1 peseta = 100 sentimo	—	25	—	81	1	—	—	09 ¹ / ₂
Italia 1 liira = 100 centesimot .	—	25	—	81	1	—	—	09 ¹ / ₂
Mexiko 1 peso	1	37	4	40	5	43	4	03 ² / ₃
Rootsi-Norra 1 kroon = 100 ööri	—	34 ³ / ₄	1	12 ¹ / ₂	1	38 ⁷ / ₈	1	01 ¹ / ₅
Persia 1 toman = 10 krani . . .	2	50	8	10	10	—	7	11
Peru 1 sol	1	25	4	05	5	—	3	11 ¹ / ₂
Portugali 1 milreis = 1000 reisi	1	40	4	53 ¹ / ₂	5	60	4	05 ¹ / ₅
Rumenia 1 leu = 100 bani . . .	—	25	—	81	1	—	—	09 ¹ / ₂
Prantsuse 1 frank = 100 santimi	—	25	—	81	1	—	—	09 ¹ / ₂
Schweitsi 1 frank = 100 santimi	—	25	—	81	1	—	—	09 ¹ / ₂
Soome 1 mark = 100 penni . . .	—	25	—	81	1	—	—	09 ¹ / ₂
Türgi 1 piaster = 40 parat . . .	—	05 ¹ / ₂	—	18 ¹ / ₂	—	23	—	21 ¹ / ₂₀
Wene 1 rubla = 100 kop.	—	100	3	24	3	4	—	38

Wenemaa pikkuse-, wilja- ja wedela-mõdedad.

Wenemaa pikkusemõdedad.	Meetrit.	Milli-meetrit.	Wenemaa wilja- ja wedela-mõdedad.	Liitrit.
1 werst = 500 sülda . . .	1066 ⁷⁸⁵	—	1tsetw.=8 tsetwk.=3wakka	163 ⁶⁸
1 süld = 7 jalga (3 arss.)	2 ¹³³	—	1 tsetwerik = 8 karnitsat	20 ⁴⁶⁰
1 jalg = 12 tolli	—	304 ⁶⁸	1 karnits = 2 ¹ / ₂ toopi . . .	3 ⁴⁵
1 toll = 10 liini	—	25 ³⁹	1 Riia wakk=6 kül.=54 t.	66 ⁴²
1 liin	—	2 ⁵	1 Eesti wakk=3 külüm.=36 t.	44 ²⁸
1 arssin=16 werssokit . . .	0 ⁷¹¹¹⁹	—	1 külüm. = 12 toopi . . .	14 ⁷⁶
1 werssok	—	44 ⁴⁴⁹	1 toop = 4 kortlit . . .	1 ²³⁰
1 küünar	0 ⁴³³³⁹	—	1 wedro = 10 toopi . . .	12 ¹⁹
1 dessatin=2400 □ sülda	—	—	1 waat = 40 wedro . . .	491 ⁹⁶
1 □ süld = 49 □ jalga	4 ⁵⁵²	—	1 tünder = 3 wakka . . .	132 ⁸⁴
1 dessatin = 1,092 hektari	—	—	1 tünder (Riia) = 2 wakka	88 ⁵⁶
1 dess. = 3 Riia wakam., 1 wakam. = 25 kapam. ehk 10.000 maamõetja küün., 1 dess. = 4 Tallinna wakamaad, 1 tündri-maa = 3 wakamaad.	—	—	1 sälitus=24 tünd.=15 kuli	245 ¹⁹
			1 kann=2 toopi . . .	2 ⁴⁶⁰
			1 pudel = ³ / ₄ toopi . . .	0 ⁹⁶

Mõedad ja kaalad.

Wenemaa raskusemõedud.	Prantsuse mõedud.	
	Kilogr.	Grammi.
1 perkowits = 10 puuda	163, ⁸⁵	—
1 puud = 40 naela	16, ³⁸⁰	—
1 nael = 32 loodi = 96 solotnikku	—	409, ⁵
1 leisik = 20 naela	8, ¹⁹	—
1 solotnik = 96 dooli	—	4, ²⁶
1 lood = 3 solotnikku	—	12, ⁷⁹⁷²
1 nael = 12 untsi	—	—
1 unts	—	29, ⁸⁶

Prantsuse mõedud.	Wene mõedud.		
	Jalga.	Tolli.	Liini.
1 meeter = 10 detsimeetrit	3	3	3, ⁷⁰⁸
100 centimeetrit = 1000 millimeerit	—	—	—
1 dekameeter = 10 meetrit	32	9	7, ⁰⁶
1 hektomeeter = 100 meetrit	—	—	—
1 kilomeeter = 1000 meetrit	—	—	—
1 miriameeter = 10000 meetrit	32800	8	—
1 detsimeeter = 10 centimeetrit	—	—	—
1 centimeeter	—	0, ³⁹³⁷¹	—
1 millimeeter	—	0, ⁰³⁹³⁷	—
1 kilomeeter	3280	10	7, ⁹

	Naela.	Loodi.	Toopi.
1 kilogr. = 10 hektogr. = 100 dekagr. = 1000 gr.	2	14, ¹⁴	—
1 hektogramm	—	7, ⁸¹⁴	—
1 dekagramm	—	0, ⁸	—
1 gramm	—	0, ⁰⁸	—
10 detsigr. = 100 centigr. = 1000 milligr.	—	—	—
1 hektoliiter = 10 dekaliitrit = 100 liitrit	—	—	81, ³⁷
1 dekaliiter	—	—	8, ¹
1 liiter = 10 detsiliitrit = 100 centil. = 1000 millimeetrit	—	—	4/ ₅

Sõiduvoorimeeste taksid.

Korra- ja ajasõidud.		1 2 hob.	Korra- ja ajasõidud.		1 2 hob.
Tallinnas.			Pärnus.		
Kop.			Kop.		
Sõit linnas	10	15	Sõit linnas 1 ehk 2 inimesega	8	10
.. linnast waksali	15	20	.. " 3 " 4	12	15
.. waksalist linna	15	20	.. linnast waksali 1 ehk 2 in. öös.	28	50
.. alewikust waksali	25	40	.. waksalist linna 1 " 2 " "	28	50
.. waksalist alewikusse	25	40	.. " 1 " 2 " päew.	18	30
.. sadamast linna ehk alewikusse	30	50	.. laewadelt linna 1 ehk 2 inim.	18	30
.. linnast sadamasse	15	20	.. linnast surnuaiale	15	20
.. Kadrintali ehk sealt linna	20	30	poole tunni sõit 1 ehk 2 inimesega	15	25
.. Matuserongis Teliskoplisse	80	100	kolm weerand t. sõit 1 ehk 2 inim.	25	40
.. Lasna mäele	30	40	1 tunni sõit 1 " 2 "	30	50
.. Teliskoplisse ja Mõigule	50	70	Iga järgmise weerand tunni eest	8	10
.. Toompeale ehk sealt linna tuleb			poole tunni sõit 3 ehk 4 inimesega	25	35
juurde	5	5	kolm weerand tunni sõit 3 ehk 4 inim.	35	50
weerand tunni sõit linnas	15	20	1 tunni sõit 3 " 4 "	45	65
poole " " "	25	35	Iga järgmise weerand tunni eest	10	15
kolm weerand " " "	35	45			
1 " " "	40	50	Öösel k. 12--7 on maks pool kallim.		
Iga järgmise tunni eest	30	40			
Wäljaspool linnatuleb ühe ootamise-			Rakweres.		
tunni eest	30	40	Sõit linnas	10	15
Kastide ja kohwite eest	10	10	.. linnast tapamajale	15	20
1. maist kuni 1. septembrini kella			.. " waksali	15	20
12 öös. k. 7 homm. on maks pool			.. waksalist linna	15	20
kallim: niisama 1. sept. kuni 1. maini			.. linnast Tammikule	20	25
kella 11 õhtust kuni k. 7 homm.			poole tunni sõit	20	30
			1 " " "	30	40
			Öösel k. 11--6 on maks 10 k. kallim.		
Tartus.			Wiljandis.		
Sõit linnas 1 ehk 2 inimesega	10	15	Sõit linnast waksali	20	30
.. " 3 " 4	—	20	.. " " ja tagasi weerand	35	50
.. " ja weerand t. ootam. aega	15	—	.. " tunni ootamisega	35	50
.. " pool tundi " "	20	30	.. waksalist linna	10	15
.. " kolm weerand t. " "	30	45	.. linnas	10	15
.. " 1 tunni " "	40	60	poole tunni sõit peatustega	25	35
jne. iga weerand t. ootam. aja eest	10	15	1 " " "	45	60
Waksali ja surnuaiale sõites tuleb			poole " lõbusõit " "	30	45
juurde	10	15	1 " " "	50	75
Sõit waksalist linna (esim. poole t.)	30	50	Ootamiseraha iga tunni eest	30	45
poole tunni sõit linnas	30	50	Sõit linnast järwe juurde	15	20
kolm weerand tunni sõit linnas	40	75	.. " Kelmikülasse	20	30
1 " " "	50	100	.. " uuele surnuaiale saaniga	30	40
Sõidu eest wäljaspool linna piiri			.. " " troskaga.	35	50
maksetakse kokkuleppim. järele.			.. " wanale surnuaiale	15	20
			Sõit öösel on pool kallim.		
Korrasõidud ühe hobusega.			Wõrus.		
Suwel. Talwel.			Sõit linnas	10	15
Kop.			poole tunni sõit	20	30
Narwas.			kolm weerand tunni sõit	30	40
Sõit linnas	10	10	1 " " "	35	50
.. linnast alewikusse	15	10	Sõit linnast waksali " "	30	50
.. waksalist linna	30	25	.. waksalist linna	40	60
.. linnast waksali	30	25			
.. " Kreenholmi wabrikusse	25	20	Walgas.		
.. " kalewiwabrikusse	30	25	Sõit linnast waksali — 25 kop.		
.. alewikust linna	15	10			
.. linnast Juhkentali.	30	25			

Mõnda posti- ja telegrahwi-asjandusest.

Kõik postitalitus seisab Wene riigis ainult 2 päewa aastas täitsa kinni, kus midagi wästu ei mõeta ega ka wälja ei anta, nimelt: jõulu ja lihawõtte efmisel pühäl. Teistel kroonus, kiritu- ja nädalapühadel on postitalitused harilikult igal pool ainult enne lõunat lahti. Nii on Tallinna postkontor pühapäewadel hommiku tella 8—11 lahti.

Postkontorid, kus posti- ja telegrahwi-talitus on:

Gestimaal: Kuresaares, Rihelkonnas, Drisaarel, Kuivastus, Wirtjus, Lihulas, Rårdlas, Gaapsalus, Tiival, Baltistikis, Hageris, Märjamaal, Narwas, Tallinnas, Ratweres, Jõhwis, Sillamäel, Jõesuus, Narwas ja Paides.

Postkontorid, kus ainult postitalitus on:

Gestimaal: Reinas, Keilas, Tapal, Kadrinas, Riltis, Raffel ja Kuremäel (Pühtitjas).

Peale nende on veel mõned wallawalitsused, kus ainult postitalitus fiske on seatud ja kus postiametniku kohusid wallakirjutaja täidab.

Kiisugused wallawalitsused on: Saulepa (Hanila kihel., Gaapsalu kreisis), Paislepa (Noarootsi kihel., Gaapsalu kreisis), Pat-salu (Karuse kihel., Gaapsalu kreisis), Rõwa (Risti kihel., üle Baltisti) ja Kõlga (Kuusalu kihel., Tallinna kreisis).

Kohad, kust Tallinna ümbruses olewad wallad ja mõisad oma kirjad läte saawad. Tallinna postkontorist wiitwad järgmised wallad oma kirjad wallapostimeeste läbi igal nädalal kaks korda ära:

Nehatu wald ühes Maardu ja Wiimsiga. Harju wald ühes Hiiuru wallaga. Kurna wald ühes Suure-Sausti, Nabala ja Lehmja wallaga. Rae wald. Peale selle saawad mitmed mõisad oma kirjad Tallinna kauplustelt läte, nagu: Muraste ja Rannamõisa kirjad Gustawsoni kauplusest, Laialt uulitsalt; Maardu kirjad Wiru wärawast Rotermanni kauplusest, Naisfaare elanikud saawad endi posti Kalarannast; Prangli saare post wiidakse Girardi kontorist ära; Sausti kirjad Harju uulitsalt, Jõppeneri ja komp. kontorist, ja Wiimsi mõisa kirjad — Pitalt uulitsalt, Meieri kauplusest.

Postkontorid, kus posti- ja telegrahwi-talitus on:

Tiivimaal: Riias, Wõnnus, Wolmaris, Semjalis, Wiljandis, Tartus, Pärnus, Balgas, Wõrus, Põltsamaal, Oluksweres, Woltwetis, Rubjas, Tõrwal, Marienburis, Situldis, Hintsenbergis, Kosenhufenis, Stokmannshofis, Wana-Peebaltis, Wana-Schwaneburis, Hoppenhofis, Ruus-takul, Salatsis, Kemmernis, Dubbelnis ja Marienhofis.

Postkontorid, kus ainult postitalitus on.

Tiivimaal: Wana-Wändras, Kärus, Lelles, Abias, Rõmershofis, Antskas, Sangastes, Jõgewal, Muistwees, Schlotis, Ustskülas ja Ring-mundshofis.

Kirjade juures tarwitatawatest pealkirjadest (adresidest).

Kõikidel neil kirjadel, kas lihtsatel või himmalistel, mis Wenemaale saadetakse, peab adress tingimata Wene keeli kirjutatud olema, kuna aga wäljamaa kirjadel, kui kirjasaatja selle riigi keelt ei mõista, lubu ta kirja saata tahab, prantsusekeelne adress olgu, mille juurde aga veel riigi, linna ja saaja nimi wenekeelses tõlkes lisatagu. Soomemaale saadetawa-

tel kirjadel mõib aadress Soome keeles kirjutatud olla, kuid peab tingimata siiski Wene keeles sõna: „Финляндія“ juurde lisama. Meie kodumaal, kus Eesti keelt kõneldakse, mõib kõik saadetavad kirjad Eesti keeli aadressiga kirjutada. Niisugustele kirjadele aga, mis Wenemaalt Eestiomaale saadetakse, peab tubermangu, linna ja ligema jaama nimi Wene keeles kirjutatud olema, kuna muu Eesti keeli mõib olla. — Sageaaste teemad kirjasaatjad kirja-ümbrikutele mitmesuguseid märkusi, et kiri rutem kätte wiidaks, nagu: „rutuline kiri“, „surmasõnum“, „palun ruttu kätte wiia“ n. n. e. Kõik niisugused märkused kirja-ümbrikutel on täitsa ilma-aegsed, sest et postitalitus neid lohistatud ei ole tähele panema ega täitma. — Kuid üks väga soovitam asi, niihästi postitalitusele, veel rohkem aga kirjasaatjatele on see, et iga kirjasaatja, niihästi lihts kui ta finnitatud kirjadele oma täieliku aadressi kirjutaks — kas ettepoole kirja alumisele servale või kirja tagumisele küljele — et siis kirja, kui ta mingisugusel isearalikul põhjusel määratud kohale ei peats jõudma, saatjale ta aadressi järele tagasi mõits jaata. Väljamaal on niisugune kirjasaatmise viis otse pruugiks saanud, kus iga saatja oma täieliku aadressi kirja servale kirjutab, mille tõttu seal siis ka seisma jäänud kirju postitalitustes väga vähe leidub, kuna meil aga niisugused tuhandedena seismas on.

Üleüldisest postmarkide tarvitamisest.

Siin juures peab igaüks kirjasaatja kõige esmalt tähele panema, kuhu kohta postmark kirjale kleepida. Postmark pandagu alati pealkirja (aadressi) poole külge ülesse paremapoolsesse nurka, aga mitte ialgi kirja tagumisele küljele. Niisugune waleste margi peale kleepimine ei tee muud kui suuri tülinat posti-ametnikkudele, kes isearanis juurte pühade eel mitmed tuhanded kirjad lühitese aja sees järele vaatama ja tembedama peawad. — Peale selle on veel paljud kirjasaatjad selles eksi-armamises, isearanis maal, et kui rohkem marktisid kirja peale pandakse, siis kiri ka rutem ja kindlamalt pärale jõuab; kuid need on kõik ekslikud armamised. Kiri ei lähe sellepärast mitte sugugi rutem pärale, et tal rohkem marktisid peal on; kes aga tahab, et kiri tõeste kindlasti saatjale kätte läheks, see saatku ta finnitatud kirjana (заказное).

Maksuta postisaadetused.

Kroonu walitsuse-asutuste ametikohad kui ka era-asutused mõiwad oma talitustesse puutuwaid teateid ja kirju eneste pitjati all postile ilma maksuta edasisaatmiseks anda, kui neil riigiwalitsuselt selleks isearalik luba on. Saata mõiwad nad ainult liht finniiseid kirju, kaartisid ja pakkisid ilma hinnata, kuna nad aga finnitatud saadetuste eest maksma peawad. — Peale selle mõib veel järgmistele kohtadele ilma maksuta saata: „Ülemale trükiwalitsusele“—raamatuid, ajalehti ja kõitsuguseid trükitöösid; „hariduseministeriumile“, „teaduste-akademiele“ ja „Keiserlikule awalikule raamatukogule“. — Ka kõik niisugused kirjad ja teated, mis ilmade uurimiste ja tähepanemiste asutustesse (tähetornidesse) mitmesuguste tähendustega saadetakse, peawad wiibimata edasi saadetama, ilma selle peale vaatamata, kus kohal ja misuguse pitjati all nad ka postile on antud; kuid peale aadressi peawad niisugustel kirjadel veel järgmised sõnad: „съ метеорологических наблюдений“ seisma. Seljamaal wiisil peawad ka need kirjad, mis taewateadliselepea-tähetornile (Главная Астрономическая Обсерваторія) ja siisila-tähetornile (Главная Физическая Обсерваторія) saadetakse, edasi saadetama.

Kihikirjad ja postkaardid.

Kihikirju mõib igaüks kas margita või vähemalt makstud margiga jaata; kuid wiimasel korral peab kirjasaaja puuduma raha kirja kätte-

saamisel kahetordfölt postitalitusesse maksma. On aga niisugused osalt makstud wõi markideta kirjad ametikohtadele wõi walitjuse-asutustele saadetud, siis ei ole postiwalitjus mitte kohustatud niisuguseid kirju edasi saatma. Sihtkirjas ei tohi mitte raha saata; kui sellest raha leitakse, siis wõtab postiwalitjus sellest neljandama osa ära. Kirjad aga, mida saaja ise postilt ära tahab wiia, peawad pealkirja: „До востребования“ (nõudmiseni) kandma. — Kahetatse posti peale ära-antud kirja tagasi jaada, enne kui see weel ära saadetud on, siis peab kirjasaatja sellest postikontoris teatama ja seal juures ära kirja (копия) saadetama kirja adressist ette näitama, mis niisamajuguse käekirja ja tindiga kirjutatud peab olema, kui tagasisoowitam kiri. Postitaartisid, mille fisu trütitud on, wõib 2 kop. margiga igale poole saata. — Peale selle wõib ka weel niisuguseid postikaarta sellelana hinnaga saata, mille fisu õnnesoowitusi: uueks-aastaks, sünnipäewaks jne. sisaldab ja mille sõnade arv mitte üle 5 ei tohi olla.

Ristpaela-saadetused.

Ristpaela- ehk lahtise ümbristuga saadetustena wõib posti kaudu saata 1) Trükitöösid, nagu: raamatuid, ajalehti, nootiseid, hinnakirju, nimetaartiseid, päewapilta ja palju muid; 2) ärilisi paberisi; 3) hinnata kaubaproowisid. — Ristpaela-saadetused peab saatja sel wiisil sisse pakkima, et posti-ametnik neid kergeste ümbristust ehk ristpaelast wälja wõib wõtta ja järele waadata. — Ristpaela-saadetuste wahel ei tohi saatja ühtegi kinnist ega lahtist kirja panna, kui neil ka tarwiline osa markide peal oleks. Juhtub posti-ametnik aga niisuguse saadetuse leidma, siis nõuab postiwalitjus saajalt kirja iga loe pealt ühe rubla trahwi. Siis aga saaja saadetust wastu wõtta ja on saadetuse peal saatja adress, siis nõutakse see trahwiraha saatja enese käest seaduslikul teel wälja, kui ta muidu makssta ei taha. Niisamuti wõetakse ka 1 rbl. iga loodi eest, kui ristpaela all kirju wõi muid keelatud paberid saadetakse. Kui aga saadetused, nagu: nimetaardid, ärilised paberid wõi hinnata kaubaproowid, kinnistes ümbristutes wõi ka lahtilõigatud nurgadega kirjades postkastidest wälja wõetakse, mis ristpaela talli järele markidega täitja kinni on makstud, siis ei saadeta niisuguseid saadetusi omale ega ka wõerale maale mitte edasi. Peale selle jääwad ka weel kõik niisugused ristpaela-saadetused saatmata, mis markidega hoopis maksmata on. Niisamuti jääwad ka need ristpaela-saadetused saatmata, mis oma juuruse wõi kaalu poolest suuremad wõi raskemad on, kui ette on määratud.

Ristpaela-saadetuste kõige suurem kaal oma riigis wõib kirjatöödel kui ka äriksitudel paberitel 128 loodi (4 naela) olla, kuna aga wäljamaale saadetawad 2000 grammi (4 naela 28 loodi) rasked wõiwad olla. — Hinnata kaubaproowisid wõib niihästi omale kui ka wäljamaale 27 loodini (350 grammini) saata, kuna aga oma maale saadetawad hinnata kaubaproowid 6 werssokit pikad, 4 werssokit laiad ja 2 werssokit paksud wõiwad olla. Wäljamaale wõib aga hinnata kaubaproowisid saata, mis kuni 30 centimeetrit ($6\frac{3}{4}$ werssokit) pikad, 20 cm. (ligi $4\frac{1}{2}$ werssokit) laiad ja 10 cm. (ligi $2\frac{1}{4}$ werssokit) paksud on.

Oma riiti minewad ristpaela-saadetused, mis ärilika paberisid kui ka kirjatöösid sisaldawad, ei wõi mitte suuremad olla, kui 10 werssokit igapidi, kuna aga seesugused wäljamaale minewad saadetused igapidi kuni 45 cm. suured wõiwad olla. Kulli keeratud saadetused wõiwad oma riigis 17 werss. pikad ja 1 m. jämedad olla, kuna aga wäljamaale saadetawad kuni 75 cm. (ligi 17 werssokit) pikad ja 10 cm. ($2\frac{1}{4}$ werssokit) jämedad wõiwad olla. Hinnata kaubaproowid wõiwad oma riiti kuni 6 werssokit pikad ja

3 wersfotit jämedad olla, wäljamaale saadetawad aga 30 cm. ($6\frac{3}{4}$ wersfotit) pikad ja 15 cm. ($3\frac{3}{8}$ wersfotit) jämedad.

Trükitööde, äriliste kirjade kui ka hinnata laubaproowide eest maksetakse oma riiki saatmise korral 2 kop. iga 4 loe eest, kuna nende wäljamaale saatmise korral iga 50 grammi pealt 2 kop. maksta tuleb. Kõige wäiksem oma riiki saadetawate äriliste kirjade maks on 7 kop., wäljamaa kohta aga 10 kop. — Sõnnata laubaproowide saadetuste eest, mis oma riiki lähewad, maksetakse 3 kop., kuna aga wäljamaale minewate eest 4 kop. nõutakse.

Kohalikkude riispaela all saadetawate trükitööde eest tuleb kuni ühe loodini 1 kop. maksta, kuna aga saadetuse eest, mis 1 loodist rohkem kuni 8 loodini, 2 kop. maksta tuleb; kohalikkude äriliste paberite ja hinnata laubaproowide eest kuni 4 loodini 2 kop. — Peterburis ja Moskwas on kõige wäiksem maks ärilikkude kirjade eest 5 kop., kuna teistes kohtades ja linnades oma riigis 3 kop. maksta peab.

Kinnitatud kirjadest.

Kõik saadetused, niihästi riispaela-alused, liht kinnised kirjad kui ka lahtised kaardid, kui nad täitsa postitatakse järele markidega kinni maksetud on, mõivad kinnitatud saada. Igale seelugusele saadetusele peab aga tingimata pealkiri: „заказное“ (kinnitatud) adressi küljel paremale poole ülemisele nurgale kirjutatud olema. Wene riiki saadetawatel kinnitatud kirjadel peab adress tingimata Wene keeles kirjutatud olema, kuna aga wäljamaale minewatel kirjadel prantsuse- või saksa keelne adress olgu, kuhu riik, linn ja saaja nimi wenekeelses ümberpanetus juurde olgu lisatud. Kinnitatud saadetusi, kus adressil ainult saaja nimi ja kognime asemel esimesed tähed seisawad, ei mõta postitalitus kinnitamiseks mitte wastu; niisamuti ei mõda ka äramääritud ja parandatud adressidega kirju kinnitamiseks wastu. Iga adress peab selgeste ja tindiga kirjutatud olema, aga mitte pliiatsiga. Wene riigis võib kinnist kinnitatud kirja kuni 160 loodini (5 naelani) posti teel saata, kuna aga wäljamaa kohta selles asjas kindlat kaalumäärust nimetatud ei ole. — Wäljamaale saadetawate kinniste kinnitatuud kirjade pealt tuleb iga loe eest 10 kop. ja siis veel kinnituseraha 10 kop. maksta; lahtise liht postkaardi eest wäljamaale 4 kop. ja kinnituseraha 10 kop. Riispaela all saadetawate saadetuste eest maksetakse peale hariliku kaaluraha veel 10 kop. kinnituse eest. Wene riigis maksetakse aga iga kinnise kinnitatud kirja eest 7 kop. kaaluraha iga loe pealt ja peale selle veel kinnitamise eest 7 kop. Lahtiste kinnitatud postkaartide eest maksetakse omal maal 3 kop. ja sinna juurde veel 7 kop. kinnituseraha. Kinnitatud saadetuste eest saab saatja posti pealt iga lodi kinnitungi wastu. — Suhtumise korral, kui niisugune saadetaw kinnitatud kiri, postkaart või riispaela-saadetus kaduma peats minema, võib saatja postitalitustelt 10 rbl. kahjutasu nõuda.

Raha- ja hinnalised kirjad.

Rahakirjadel peab ümbriku ülemisel serval: „Денежное“ kirjutatud olema ja järgmises reas sõnad: „со вложением руб. коп.“, kus juures rahajumma tähtedega kirjutatud olgu; sellele järgnegu saaja nimi ja täielik adress, kuna aga kirja-ümbritu alumisele servale arasaatja oma nime ja adressi üles tähendagu. — Rahakirjades võib saata: paberi, wassi, hõbe- ja kuldraha, riigipaberid, aktšaid, obligatsioonid, puhasi stempel- ja wasselpaberid. Wastraha võib rahakirjas kuni $9\frac{3}{4}$ kop., hõbedat 4 rbl. 95 kop. ja kulda 15 rbl. saata. Kui suuremad summad saata tulewad, siis peab seda nahl-kottides saadetama. — Rahakirjasid, mis kuni 1 naelani kaaluwad, võib liht paberi-ümbrikutest saata. Kui rahakiri ühest naelast kuni

5 naelani kaalub, siis peab ümbrik riide peale kleebitud paberist tehtud olema. Kirjad aga, millede raskus üle 5 naela on, peavad riidest tehtud ümbritu sees ära saadetama. Kõik rahakirjad peab saatja lahtiselt posti peale ära andma. On aga rahakirja sees raha ja hinnalised paberid segamine või hinnalised paberid üksteisega, siis peab saatja neist ühe nimelirja (опись) neile juurde lisama. Kõik niisugused hinnalised kirjad peavad ümbritu ülemisel äärel sõna: „цѣнный“ kandma. Hinnalises kirjas (цѣнный пакетъ) võib hinnalisi paberid, raha kuni 1000 rublani ja ülepea kõiksugu asju ja paberid, millel saata arvamise järele seegune määrus on, saata. Hinnalisi kirju on kahte sorti :

- a) lahtised (открытый цѣнный пакетъ) ja
- b) kinnised (закрытый цѣнный пакетъ).

Zahetatse nendes sularaha saata, siis tulevad niisugused hinnalised kirjad tingimata lahtiselt posti peale anda. Lahtiste hinnaliste kirjade väärtus võib kõige rohkem 15.000 rbl. ja kinnistel 500 rbl. olla, kuna aga kinnistes hinnalistes kirjades sularaha mitte saata ei tohi. Kinniseid hinnalisi kirju võib igakülsi saatja kodu oma pitsiriga kinni panna, kuna ta selle kirja juurde veel ühe paberi peab kirjutama ja rahakirjaga ühes posti peale ära andma, mille peal seesama pitsir olgu, millega kiri kinni on pandud, ja peale selle veel oma kui ta saaja täielik aadress. Lahtisele hinnalisele kirjale peab saatja oma allkirjaga kinnitatud nimelirja (опись) saadetavate paberiteest Bene keeles juurde lisama, milles iga paberite-jao arv, nimetus, kui ka hind nimetatud olgu. —

Kinnist hinnalist kirja (закрытый цѣнный пакетъ) võib posti laudu ainult kuni 10 naelani, aga lahtist hinnalist kirja (открытый цѣнный пакетъ) kuni 20 naelani saata.

Raardiga rahasaatmine (переводъ денегъ).

Raardiga rahasaatmine seisab selles, et saatja raha postitalitusesse jätta maksab, kuna saaja selle summa sealt postitalitusest kätte saab, tubu rahasaart aadressi teinud on. Seeguse rahasaardiga võib meie kodumaale kui ta igale poole Bene riiki raha saata, kus renteid olemas on. Mõõda läinud aastal ei mõinud Soomemaale seeguse raardiga raha saata, kuna nüüd ka sinna võimalik saata on. — Raardiga raha saadetus on kahegune: kas postiga (по почтъ) või telegrahwiga (по телеграфу). Kui postiga saadetakse, siis peab saatja saadetuse eest, mis 1 kuni 25 rubla suur, laardile 15 kop. eest maksid peale panema, kuna aga saadetuse eest, mis 25 rubla kuni 100 rubla suur, 25 kop. nõutakse. Viimajal ajal võib ka juba kuni 200 rublani ühe laardiga saata, kuid siis peab saatja seeguse laardile 50 kop. eest maksid peale panema, see on, laardi eest, millega 100 kuni 200 rbl. saata võib, peab 50 kop. maksma. Enam kui 200 rbl. ühe laardiga saata ei saa. — Telegraphwiga rahasaatmise korral on iga saate-laardi pealt peale laardimaksu 1 rbl. 15 kop. maksu, kui temaga kuni 200 rubla saata tahetakse, ja 1 rbl. 40 kop., kui 200 kuni 1000 rubla saata soovitakse. Rahasaate-laarta, mida pea-postitalitus valmistanud, saab igast postitalitusest osta ja neid on kolme jagu: ühed on 15-kopikalised, margiga, sinise kirjaga, teised jälle 25-kop., margiga, punase kirjaga, ja kolmandad ilma margita, sinise kirjaga, mida ostes neli tüüki 1 kopika eest saab.

Niisugusele rahasaate-laardile peab saatja selgeste, ilma mingisuguse määrimiseta ja paranduseta järgmiselt peale kirjutama: 1) kas soovib ta raha postiga, по почтъ, või telegrahwiga, по телеграфу, ära saata; 2) saadetava rahajumma tähtedega kirjutatud rublade arv; 3) rahasaaja nimi ja täielik aadress, ja 4) saatja oma nimi ja aadress. Tegumisel küsile olewale araldigatawale osale (supongile) võib saatja teateid ja märkusi

rahasaajale isikule kirjutada, mille postitalitus rahasaajale ühes rahaga kätte annab. Kui raha telegrahwiga saadetakse, siis ei wõi saatja saatekaardi tagumisele küljele midagi kirjutada, sest et telegrahwiga ärasaadetud kaardi äraldigatawat osa postitalitus mitte ei tohi ära lõigata. — Kaardiga raha wõib ka „до востребования“ saata.

Patisaadetused (ПОСЫЛКИ).

Patid wõib kõiksugu asju posti kaudu saata, wälja arwatud ainult hinnalised paberid ja raha. Kõik põletamad hapnikud ja muud wedelikud, püüsirohi, dünamit ja ülepea kõiksugused kergeste põlema minewad ollused, peawad esmalt patju pudeli sisse kinni korgitud olema; seesugune pudel peab meel kindla kardlarbi sisse tinaga kinni joodetama, mida siis posti peale edasisaاتمیسفکس wõib anda. Patid wõiwad hinnalised (ценные) ja hinnaata (безъ цены) olla. Adress olgu pati peale järgmiselt kirjutatud: 1) Pati paremapoolse nurga peal olgu tähendatud, kas patt hinnaline wõi hinnaata on; 2) järgnevasse ritta tuleb, kui patt hinnaline on, pati wäärtus kirjutada, rublade arv tähtedega; 3) saaja nimi ja täielik address; 4) pati alumisele servale saatja nimi ja address.

Patid wõiwad lasti, naha, wahariide wõi lihtsalt walge riide sisse pakitud olla, kuid iga patt peab tingimata ristamisi sõlme pandud kõma, ühest tükist nõõriga ümber seotud olema. Pati wõlimine riie peab ühte karrwa ja ühest tükist olema ega tohi lapitud olla; õmblused peawad ühetarwalise niidiga ja peale ühe külje kõi seespool olema. Pakkijid, mis alla 5 naela kaaluwad ja mis raudtee lähedal olewatesse kohtadesse saadetakse, wõib lihtsalt patju paberi wõi wahariide sisse määsitult ristpaela all saata. — Saatja wõib, kui soowib, pati saajale ka koju kätte lasta wiia, kuid selle eest on isikralik maks, kõiksugusel patil peawad aga sõnad „доставка на домъ уплачена“ peal seisma. Peterburis, Moskwas ja kõigis kohtades Soomemaal wõiwad need patid kõi saajale kätte wiidud saada, millede wäärtus mitte üle 50 rbl. ja raskus mitte rohkem kui 15 naela ei ole. Teistes kohtades Wenemaal wiidakse ainult need patid saajale koju kätte, millede wäärtus mitte üle 10 rbl. ja raskus üle 5 naela ei ole. Peterburis ja Moskwas maksetakse niisuguste pakkide koju kättetoomisest 20 kop., kuna kõigis Soome linnades 10 kop. (25 penni) maksta tuleb; kõigis teistes kohtades maksetakse selle eest aga 15 kop. Wene riigis wõib postitalitus niisugust pakkii edasisaاتمیسفкس wastu wõtta, mille wäärtus 20.000 rublani tohib ulatada.

Järeлмаксуга saadetused

on niisugused saadetused, millede eest postitalitus kirja- wõi pati-saajalt nõutawa summa raha wastu wõtab ja selle saatjale kätte toimetab. Ennem ei saa saaja pakkii ega kirja posti pealt kätte, kui ta nõutawat summa posti peale sisse ei ole maksnud. Saaja täesti ei wõi korraga rohketat sissematksmift nõuda, kui 200 rubla. Niisugused järeлмаксуга saadetused peab saatja ise posti peale andma, kust ta saadetuse wastu kwiitungi saab. Wäljamaale seesugusid saadetusi saata ei wõi. — Kiri wõi patt fandtu järgmiselt pealkirja: съ наложеннымъ платежомъ на руб. коп. (rublade- ja kopikate-summa arv olgu tähtedega kirjutatud). Sellele järgnegu saaja nimi ja täelik address ja lõpels ärasaatja nimi ja address. Saatja peab iga rubla wõi selle jao pealt, kui palju ta järeлмаксu kirja wõi pati peale näitab, postimalitufusele 2 kop. maksma. On saaja kirja wõi pati järeлмаксуга wastu wõtnud, siis saadab postitalitus selle pati wastuwõtjalt sissematksitud raha saatjale kätte. Saatja ei saa aga enne seda raha posti pealt kätte, kui ta oma endist saadetuse

kviitungi postitalitusele mitte tagasi ei ole andnud. Järelnahtsuga wõib järgmisi saadetusi saata:

- 1) finnitatud kirju,
- 2) finnitatud riistpaela-saadetusi,
- 3) hinnalisi kirju (цѣнные пакеты),
- 4) hinnalisi pakkisid (цѣнные) ja
- 5) hinnata pakkisid (безъ цѣны).

Teatelehed (повѣстки).

Luleb posti peale kellegi nimel raha, pakk, finnitatud wõi poolikult maksetud kiri, siis saadab postitalitus sellele inimesele selle kohta teatelehe (повѣстка) koju kätte. — Saaja peab oma teatelehe kas politsei, walla- wõi mõisawalitsuse poolt finnitada lastma, kui posti-ametnikud teda isiklikult ei tunne. Tahab aga teatelehe saaja kedagi teisi oma saadetust ära tuua lasta, siis peab ta sellele soowitud inimesele oma poolt Wene keeles teatelehele wolituse (довѣренность) kirjutama, mida politsei, notarius wõi wallawalitsus oma allkirja ja pitsatiga finnitama peab. Niisugune isik aga, kes kirjutada ei mõista, ei wõi teile asemel posti pealt saadetusi kätte saada. — On aga saadetus seesuguse isiku nime peale saadetud, kes kirjutada ei mõista, siis peab politsei wõi wallawalitsus teatelehele selle inimese kirja-ostamatuse kohta (о неграмотности) tunnistuse andma. — Suhtumise korral, kui saatja arwab, et tema raha wõi pakk mitte kohale ei ole jõudnud, wõib ta posti pealt selle üle järele küsida (навести справку), millets ta oma soowi Wene keeles kirjalikult 14 kop. maksu eest postitalituse ülemale ära peab andma.

Postisaadetuste taks.

Post margid on hinna järele: 1^z, 2^z, 3^z, 4^z, 5^z, 7^z, 10^z, 14^z, 20^z, 35^z, 50^z ja 70-kopikalised ja peale selle veel 1^z, 3¹/₂^z ja 7-rublalised.

Markidega kirja-ümbrikud on: 5¹/₂^z, 7¹/₂^z, 10¹/₂^z, 14¹/₂^z ja 20¹/₂-kopikalised.

Postkaardid on: a) lahtised: 3- ja 4-kopikalised ja wastusega 6- ja 8-kopikalised; b) finnised: 5¹/₂^z ja 7¹/₂-kopikalised. — 100 markiga postkaarti maksawad 25 kop., mida igaüks ta ise enesele teha wõib, kuid nad peawad siis oma suuruse kui ta pakuse poolest kroonu poolt walmistatud kaartide sarnased olema.

Riistpaelad, markidega, saadetuste tarwis, on kolmesugused: wäitjed — 1¹/₄ kop., lestimised ja suured 2¹/₂ kop tükk.

Postisaadetuste raskus.

Mõige suurem raskus, mis saadetawatel liht ja rahakirjadel, kui ta pakkidel wõib olla, on järgmine: Kinnine liht kiri wõib kuni 5 naela kaaluda; riistpaela-saadetused, nagu trükitööd ja äripaberid kuni 4 naela; riistpaela all saadetawad hinnata laubaproovid kuni 20 loodi; kinnine hinnaline kiri (закрытый цѣнный пакетъ) kuni 10 naela; lahtine hinnaline kiri (открытый цѣнный пакетъ) kuni 20 naela; liht rahakiri wõib kuni 20 naela kaaluda, kuna aga nahl-koitiga kuni 60 naela raha wõib jaata. Terves Wene riigis wõib posti peale niisuguseid pakkisid edasi saatmiseks wastu wõtta, mis kuni 3 puuda rasked on.

Maks saadetuste eest.

Raalaraha. Liht kirja iga loodi eest wõetakse 7 kop., riistpaela all saadetawate trüki-asjade iga 4 loodi eest 2 kop., riistpaelaga äripaberite ja tähtkirjade eest kuni 12 loodini 7 kop., 12—16 loodini 8 kop., ja siis iga järgneva 4 loodi eest 2 kop. Tahab saatja liht kirjasid wõi riistpaela-alu-

leid jaadetusi kinnitada, siis peab ta niihästi liht kinnise kirja kui ta riit-
paela jaadetuse eest 7 kop. kinnitusemaksu maksma. Palkide eest aga, mis
sinnajamasse tubermangu jaadetakse, kus pakki postile pandi, maksetakse
kaalurahaga iga naela pealt 5 kop. Palkide eest, mis mujale Wene riigi
piirides olevatesse kohtadesse kui ka Soomemaale jaadetakse, wõetakse
kaalurahaga allseiswa tabeli järele, kauguse peale waadates; jelles tabelis
on ühtlased kohad kauguse järele kolme piirtonda jaotatud.

Tallinnaft kuni	Kopitat.			Wergstade arw Tallinnast.	Tallinnaft kuni	Kopitat.			Wergstade arw Tallinnast.
	1 naelast kuni 2 naelani	2 naelast kuni 7 naelani	ille 7 naela iga naela eest.			1 naelast kuni 2 naelani	2 naelast kuni 7 naelani	ille 7 naela iga naela eest.	
1. piirfond.									
Archangel'ski			20	1432	Rjasani			20	1096
Astrahani			25	2330	Samaras'se			20	1940
Bat'u'se			30	3326	Saratowi			20	1717
Eriwani			30	3187	Schitomiri			20	1323
Harlowi'se			20	1531	Schimbir'ski			20	1798
Helsingi'se			10	768	Schireropoli			25	2032
Per'soni			20	1796	Sjedlce'se			20	1038
Grodno'se			10	815	Smolenski			10	791
Sämeenlinna			10	734	Staropoli'se			25	2356
Jaroslawi			10	957	Suwalki'se			10	780
Jefaterinobari			25	2369	Tambowi			20	1363
Jefaterinowski			20	1575	Temir-Dan Schuras'se			25	2942
Jelissawetpoli			30	3105	Tiflisi			25	2923
Kaasani			20	1743	Turuss'se			10	892
Kalifichi			20	1290	Tuulass'se			20	1094
Kalugas'se			20	1116	Tschernigowi'se			20	1097
Kamenets-Podolski			20	1616	Tweri			10	749
Kar'i			30	3269	Ural'skij'se			25	2365
Kielce'se			20	1235	Uss'se			25	2364
Kiewi'se			20	1231	Was's'se			20	1095
Kischinewi			20	1825	Warschawi			20	1056
Kowno'se			10	676	Wiburij'se			5	475
Kostroma'se			20	1049	Wilna'se			10	705
Kuopio'se			10	795	Witebski			10	661
Kurskij'se			20	1297	Wjattass'se			20	1688
Kutaissi			30	3131	Wladikawkasi			20	1090
Lomiss'se			10	906	Wologdas'se			20	1008
Lublinski			20	1193	Woroneshi			20	1462
Mittelfeld'se			10	641	2. piirfond.				
Minskij'se			10	883	Ashabadi			35	4117
Mittawij'se			5	418	Merwi			35	4437
Mohilewi			10	811	Nomöti-Margelani			35	4610
Moskwa'se			10	905	Om'ski			30	3577
Nishni-Nomgorodi			20	1326	Samarlandi			35	4545
Nomgorodi			5	478	Semipalatinski			35	4304
Nomot'scheraski			25	2026	Tschfenti			35	4261
Orelli			20	1154	Tobolski			30	3202
Orenburij'se			25	2329	Tom'ski			35	4469
Ouluss'se			20	1086	Turgaj'se			30	3236
Pen's'se			20	1576	Wernöts'se			35	4810
Permi			25	2173	3. piirfond.				
Peterburij'se			5	350	Blagoweschtschenski			35	8279
Petrokowi			20	1192	Jekut'ski			35	6033
Petrofawod'ski			10	773	Jakut'ski			35	8777
Rihna'se			5	336	Krasnojarski			35	5025
Wot'skij'se			20	1133	Nikolajewski			35	10032
Wotkwa'se			20	1441	(Wmuri jõe ääres)				
Wadomi			20	1154	Tschitass'se			35	6777
Witga			5	378					

Kinnitamismaks (страховая плата)

Kui raha- või hinnalise kirja väärtus kuni 600 rublani ulatab, siis tuleb raha arasaatmisel postivalitsusele $\frac{1}{4}$ kop. iga rubla eest maksta; 600 kuni 1600 rublani — $\frac{1}{8}$ kop. iga rubla pealt ja sinna juurde veel 75 kop. lisamaksu. On aga raha- või hinnalise kirja väärtus peale 1600 rubla, siis peab saatja $\frac{1}{16}$ kop. iga rubla pealt ja veel 1 rubl. 75 kop. lisamaksu maksuma. — Jga raha- ja hinnalise kirja eest maksetakse veel peale kaalu- (вѣсовой сборъ) ja kinnituseraha (страховой сборъ) 7 kop. kinnituse eest (за заказъ) — Kõikide kinnitatud raha- kui ka hinnaliste kirjade vastuvõtmisel antakse postitalituse poolt saatjale kviitung.

Kohaline postitalitus.

Kõikide nende postisaadetuste eest, mis mitte üle teise postkontori ei lähe, vaid mida linnades kirjutandja ja maal kihelkonna-postimehed kätte wiivad, maksetakse järgmiselt: a) Sihtsa kinnise kirja eest 3 kop., kinnitatud kirja eest 10 kop. ja postkaardi eest 3 kop.; b) riispaela-saadetuste eest kuni ühe loodini — 1 kop.; 1 loodist kuni 8 loodini — 2 kop. Peterburis ja Moskvas maksetakse aga kinnise kohalise liht kirja eest 5 kop. ja kinnitatud kirja eest 12 kop.

Wäljamaale minewad saadetused.

Wäljamaale võib kõigi niisamasuguseid kirju ja saadetusi saata, kui omagi riiki, kuid ainult igale poole nendesse riikidesse, mis üleilmlikes postiühenduses seisawad. — Liht ja kinnitatud kirjade kohta, mis wäljamaale saadetakse, on peaaegu needjamad seadused makswad, mis selles asjas omaiski riigis makswad on; ainult mõni väike muudatus on siin tähele panna. Rahakirjadel ja paktil on peaaegu igas riigis isefugufed seadused ja tassi, nii et kõigest sellest siin kõnelema liig pikale viiks. Kaaluraha lihtkirjade kohta ei rehtendata wäljamaale mitte ühe loodi eest, vaid 15 grammi ($\frac{1}{4}$ loodi) eest ning riispaela-saadetuste kohta 50 grammi (3 loodi $\frac{2}{4}$ solotn.) eest. Riispaela all saadetawate trükitööde ja äripaberite kõige suurem raskus tohib 2000 grammi ($\frac{4}{8}$ naela) ja hianata kaubaproowidel kuni 250 gr. (19 loodi $\frac{21}{2}$ solotn.) olla. — Kui wäljamaa kinnitatud kiri kaduma läheb, võib saatja 12 rubl. 50 kop. kahjustasu nõuda.

Wäljamaa saadetuste maks.

Jga liht, raha- ja hinnalise kirja eest peab wäljamaal iga 15 gr. eest 10 kop. maksuma; wäljamaale saadetaw postkaart maksab 4 kop., vastusega 8 kop.; trükitööde, äripaberite ja hinnata kaubaproowide iga 50 grammi eest 2 kop. Äripaberite eest kõige wäiksem maks on 10 kop. ja kaubaproowide eest 4 kop. — Saadetuste kinnitus maksab 10 kop.

Telegraphi-talitus.

Kõik telegrammid, mis wäljamaale saadetakse, mõiwad üks ta puhas misfugufes keeles olla, kuid peawad Ladina keele tähtedega kirjutatud olema. Wene riigis võib aga niihästi mõeras kui ka Wene keeles igale poole telegrammisid saata, kuid nendele telegrammi-asutustele, mis raudtee ääres asuwates jaamades on, peawad telegrammid igal pool Wene riigis tingimata ainult Wene keeles kirjutatama, wälja arwatud üksnes Balti raudtee äärsed telegrammide vastuvõtmise kohad. Jga telegramm olgu järgmiselt kirjutatud: esmalt saaja täielik aadress, siis telegrammi-nõnumi nifi ja lõpetis arasaatja nimi, mis ta ära jääda võib. Telegramm olgu alati selgeste kirjutatud ja ilma mingifugufe paranduseta. On tele-

gramm nõnda halvaste kirjutatud, et wastuwõtja ametnil teda mitte lugeda ei wõi, siis ei wõeta teesugust mitte wastu. Ei lähe telegramm ülesantud puuduliku adressi tõttu saadetawale inimesele mitte kätte, siis ei wastuta selle eest telegrahwialitus.

Wene riiki saadetawad telegrammid.

Telegrammide saatmise maks langeb kahte jattu: 1) põhjusmaks ja 2) maks iga sõna eest. Peale selle jaguneb terve Wene riik telegrammi-maksu asjus weel kahte osasse: 1) Europa-Wenemaa ühes Soomemaa ja Kautasiaga ja 2) Aasia-Wenemaa ühes Sahalini, Turkestani ja Taga-Kaspia maaga. Põhjusmaks telegrammi eest on terves Wene riigis igal pool 15 kop., kuna sõnade eest maksul aga juba wahe on. Ühe niisuguse telegrammi eest, mis Europa- või Aasia-Wenemaa piirkonnas kuhugi saadetakse, maksetakse igal pool 5 kop. sõna pealt, kuna aga telegrammi eest, mis Europa-Wenemaalt Aasia-Wenemaale saadetakse, iga sõna pealt 10 kop. maksta tuleb.

Sõna pikkus. Ühes sõnas võib kõige rohkem 15 tähte ja arwus 5 nummert olla, mis igal pool Europas saadetawates telegrammides üheks sõnaks loetakse; on rohkem, arwatakse uueks sõnaks. — Telegrammid jaotatakse jällegi kahte liiki: ühed harilikud ja teised rutulised. Rutuliste telegrammide siisu ette peab saatja ladinakeelse tähe D või Wene keeles sõna: „Срочная“ kirjutama, millede eest telegrammisaatja ka maksma peab. Maks niisuguste rutuliste telegrammide pealt on kolmekordne. Peale selle võib saatja ka wastuse eest ära maksta, kuid peab siis saadetawasse telegrammi, enne sõnumi siisu, järgmised sõnad lisama: „отвѣтъ уплаченъ“ (wastus makstud). Harilikult tähendab telegrammis ütetus: „отвѣтъ уплаченъ“ seda, et wastus 10 sõna eest makstud on. Tahab aga telegrammisaatja omale wastust lühemalt või rohkem kui 10 sõnaga saada, siis peab ta weel ligi lisama, kui mitme sõna eest ta wastuse ära maksta soowib, nagu, отвѣтъ 5 уплаченъ“, — tähendab, wastus on ainult 5 sõna eest makstud.

Telegrammide kättesaatumisest.

Et lab telegrammisajaaja kontorist laugel, siis võib telegrammi kas tähtjalaga (наличнымъ) või tahwetiga (бетафетой) kätte toimetada, mille eest aga saatja raha ette peab maksma, iga wërsta pealt umbes 10 kop. Kui aga fissematstud tahweti eest summa suurem on kui tarwis, siis annab telegrahwitalitus sellest saatjale teada ja ta võib ülejäänud raha tagasi saada. Saadetakse aga telegramm tähtjalaga ära ja on fissematstud summa suurem, siis ei teadustata seda saatjale mitte, waid kui saatja seda ise nõuab, siis maksetakse see osa tagasi. Kordadel, kus telegrammi eest koju kättemiimise raha saatja poolt ette on maksetud, kuna aga telegrammisajaaja telegrammi kontorist isiklikult wastu wõtab, teatab telegrahwitalitus sellest wiibimata saatjale ja saatja võib oma ettemakstud koju kättemiimise raha summa tagasi saada.

Sinnades wiidakse telegrammid kõik ilma maksuta koju kätte, kuna raudtee-jaamadest neid ainult saaja tulul koju kätte toimetatakse. — Telegrammisaatmise juures kirjutagu saatja iga kord oma täielik adress telegrammi alumisele nurgale, et juhtumise korral saatjale teadustada võiks, kui telegramm mitte kohale ei ole jõudnud. Väheh telegramm täitja kaduma või saab saaja ta hiljem kätte, kui harilik kiri postiga oleks läinud, siis maksetakse teesuguse telegrammi hind saatjale ta nõudmise peale täielikult tagasi.

Wõerale maale saadetawad telegrammid,

millede maks ainult sõnade järele määratakse.

1. Europas.

	Sõna pealt.
Saksamaale	11 fop.
Norramaaale	14 "
Rootsimaale	16 "
Daanimaale	15 "
Belgioosse	17 "
Prantsusemaale	15 "
Hispaniasse	21 "
Portugali	23 "
Italiasse	18 "
Austria-Ungriasse	11 "
Bulgariasse	9 "
Greekamaale	26 "
Schweitsisse	17 "
Inglismaale	22 "
Rumentiasse	8 "
Serbiasse	9 "
Montenegrossse	17 "
Boosniasse	17 "
Türgimaale	26 "

2. Aasias.

	Sõna pealt.
Persiasse	— rbl. 24 fop.
Arabiasse	1 " 67 "
Indiasse	— " 93 "
Jiinasse	1 " 13 "
Siamisse	2 " 6 "
Singapuresse	1 " 38 "
Sumatrasse	1 " 80 "
Tonkinisse	2 " 36 "
Tseilonisse	— " 97 "
Jaawa saarele	1 " 62 "
Jaapanisse	1 " 95 "

3. Aafrikas.

	Sõna pealt.
Ashuriasse	— rbl. 19 fop.
Egiptusesse	— " 51 "
Marok'osse	— " 27 "
Tunisisse	— " 19 "
Tronswaali	1 " 18 "
Natali	1 " 18 "

4. Ameerikas.

Põhja-Ameerikas:

	Sõna pealt.
New-Yorki	— rbl. 73 fop.
Texasesse	— " 94 "
Virginiasse	— " 84 "
Kaliforniasse	— " 98 "
Koloradoosse	— " 94 "
Arkanzasesse	— " 94 "
Mississippisse	— " 84 "
Newadasse	— " 98 "

Kesk-Ameerikas:

	Sõna pealt.
Kuubasse	2 rbl. 49 fop.
Dominiquesse	3 " 66 "
Grenadasse	3 " 88 "
Haiti	2 " 78 "
Jamaitasse	3 " — "
Martiniquesse	3 " 30 "
Porto-Rikosse	4 " 33 "
Guatemalasse	1 " 84 "
Nicaraguasse	2 " 10 "
San-Salvadori	1 " 91 "

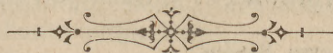
Lõuna-Ameerikas:

	Sõna pealt.
Argentiniasse	2 rbl. 21 fop.
Boliviassse	2 " 83 "
Chileasse	2 " 83 "
Kolumbiasse	5 " 96 "
Paraguaysse	2 " 21 "
Peruusse	2 " 83 "
Uruguaysse	2 " 21 "
Venezuelasse	7 " 98 "

5. Austraalias:

	Sõna pealt.
Viktoriasse	2 rbl. 1 fop.
Tasmaniasse	1 " 38 "
Uue-Meremaale	2 " 16 "
Uue-Kaliforniasse	2 " 44 "

Posti-telegrahi ametnik M. Toff.

Paar sõna rahukohtus-käijatele.

Advokat **Ferd. Karlson.**

Kes rahukohtukogude tagewusega tuttaw on, teab, kui palju edasikaebtusi ilma tagajärjeta jäetakse. Üks selle nähtuse peapõhjus on see, et teadmatuse pärast rahukohtunik kudelõpulikkude otsuste peale apellatsiooni teel edasi kaebatakse. Wiimane lause nõuab seletust. § 134 T-k K. S. *) ja § 124 K-k K. S. **) põhjal teewad rahukohtunikud lõpulikka otsuseid tsiwil-nõudmise asjus, kui nõudmine mitte üle kolmekümne rubla ei ulata ja kriminal-süüteo asjus, kui kohtu-otsuses kaebelusele manitsus, laitus wõi noomitus, rahatrahw kuni wiieteistkümne rublani ühe inimese käest, arest kuni kolme päewani mõistetakse, ja kui tasu hind kahju ja kaotuste eest mitte kolmestkümnest rublast üle ei käi. Kõigis neis asjus wõib rahukohtunikude otsuse üle ainult kassatsiooni (tühjakstegevise) teel kaebada, mitte apellatsiooni teel, nagu seda eelpool tähendati. Wahe mõlema edasikaebamise wiisi wahel on see, et apellatsiooni teel edasikaebatud asja rahukohtu-kogudes sisu järele weel kord harutatakse, kuna kassatsiooni teel ainult siis ebase kaebada wõimalik on, kui 1) seaduse selgest sõnast awalikult üle on astunud wõi kui teda wõeriti on seletatud; 2) kui nõnda tähtsaid kohtupidamise kombeid ja wormisid on rikutud, et nende tähelepanemata-jätmise pärast wõimata on, otsust kohtumõistmise-jõuuliseks tunnistada, ja 3) kui ametkonna wõi wõimuse piiridest, mis seaduse läbi rahukohtunikule on antud, üle on astunud (§ 186 T-k. K. S. ja § 174 K-k. K. S.). Iseenesest mõista, et kassatsiooni-asjades sellepärast kunagi tunnistusi kohtusse ei kutsuta. Ülemal-tähendatud paragrahwide põhjal jäetakse sellepärast iga edasikaebtus lõpulikkude otsuste üle ilma tagajärjeta, kui mitte neil äratähendatud põhjustel kaebatud pole, ja edasikaebajad ei jõua küllalt mitte aru saada, mispärast nende tunnistajaid, keda nad üles on andnud, wälja pole kutsutud. Selle üle pahandatakse iseäranis weel siis, kui ühel wõi teisel põhjusel rahukohtuniku juures kõiki tunnistajaid mitte pole üle kuulatud. Seal juures peab weel tähele panema, et rahukohtunikud endid § 95 T-k. K. S. ja § 98 K-k. K. S. peale põhjendades tunnistajaid mitte ära wannutada ei lase, waid neilt allkirja wõtawad, et tunnistajad endid kohustawad

*) Tsiwilkohtu Korra Seadus.

**) Kriminal-(kuritegude) kohtu Korra Seadus.

tarbekorral oma tunnistust wande all kinnitama. Rahukohtunik ei tohi ise tunnistajaid ära wannutada, seda võib ainult waimuliku seisuse asemik. Wiimast ei kutsuta harilikult mitte kohtusse. Kõigis neis asjus, kus appellatsiooni teel edasikaebtus võimalik on, ei ole sellel ülemal-tähendatud korral mitte iseäralist kahjulikku tagajärge, sest et tunnistajaid rahukohtu-kogus võib ära wannutada lasta. Mis aga siis teha, kui tunnistajaid rahukohtu-kogusse ette ei kutsuta, nagu see lõpulikult otsustatud asjade juures on, kus ainult kassatsioonikaebtusi rahukohtu-kogusse võimalik on anda? Nii mõndagi tunnistajat oleks wahest waja olema ära wannutada lasta, sest see kurb nähtus on kõigile küllalt tuttaw, et tunnistajad wäga tihti, wannet wõi õigem—selle tagajärgesid kartes, oma tunnistust rahukohtu-kogus muudawad. Mis sel korral siis teha, kui rahukohtunik asja lõpulikult otsustab ja kui soowitaw on tunnistajaid ära wannutada lasta? Peab rahukohtunikult nõudma, et waimulik mees kohtusse kutsutaks tunnistajaid ära wannutama. Ei taha ta seda, siis peab seda nõudmist protokolli kirjutada lastama ja rahukohtu-kogusse kassatsiooni palwe saadetama. Rahukohtu-kogu mõistab rahukohtuniku otsuse tühjaks ja annab asja teise rahukohtuniku kätte läbiwaatamiseks. Rahukohtunik on kohustatud waimulikku meest kutsuma, kui seda nõutakse, — seda on walitsew senat mitu korda seletanud, näit. oma otsuses 1870. aastast nr. 1844.

Weel ühe teise asja peale tahtsin kohtuskäijate tähelpanemist juhtida. Wäga palju tsiwil-nõudmisi mõistetakse tõenduste puudusel tühjaks. Näituseks, laenab keegi teisele raha ja arwates, et teine auus mees on, ei wõta ta tema käest ei allkirja ega kutsu tunnistajaid juurde. Salgab nüüd niisugune wõlgnik nelja silma all tehtud laenu ära, siis kaotab kaebaja tingimata oma asja kohtus, kui ta mitte wiimast abinõuu ei katsu, mis T-k. K. S. §§ 115 — 117 ära on määratud. Nende paragrahwide sisu on lühidalt see, et kohtuskäijad, mitte nende wolimehed, kokkuleppimise teel asja nii wõiwad otsustada, et üks nende hulgast ära wannutatakse. Wannet wõetakse selle asja tõenduseks wastu, mille pärast teda on wannutatud, ja teda ei wõi mingisuguste muude tõendustega ümber lükata. Need paragrahwid on kahjuks peaaegu hoopis unustusesse sattunud, nende tarwitusele-wõtmise tooks aga mõnikord kindlaste palju kasu.

Paar juhatusi wallaliikmetele.

Iga töövõimuline wallaliige on kohustatud kogukondliste omavalitsuse = ajutuste ülewaltpidamiseks nõnda-nimetatud wallamaksu maksma. Töö- ehk maksuvõimulisteks liikmeteks tunnistab meie talurahwa seadus igakuht terwet meestejoost wallaliiget, kes 14 kuni 60 aasta wahelises wanaduses on. Maksu-ealisi wallaliikmeid, kes waealise terwise ehk kehaliikude wigade pärast töövõimetud on, wõivad, kui walla wolikogu neid wabatahtliselt maksudest wabastada ei taha, jeda arstlise tunnistuse põhjal nõuda. Peale maksuvõimuliste walla hingekirjas olevate liikmete peawad kõik wallas elawad isikud, seisuse peale waatamata, wallamaksusid maksma, kui nad walla maa peal olevaid talukohtasid rendiwad või ostuteel on omandanud. Kuuendikohad on ajutiselt mõisamaa hulka arwatud. Walla wolikogu, kui kõikide wallaliikmete asemel, määrab iga aasta wallamaksude suuruse selleks otstarbeks walmistatud wäljaminekute = eelarwe põhjal ära. Wolikogul on õigus ka tähtaega ära määrata, mis ajaks kõik maksjad, kes walla piirides või ka wäljaspool walda, aga ilma passideta elawad, oma maksud ära peawad maksma. Ei ole niisugused liikmed nimetatud tähtojaks maksusid ära maksnud, siis on wallawalitsusel õigus neid wägivaldselt sisse nõuda. Passi peal elawad wallaliikmed peawad käesolewa aasta maksud kuni 31. detsembrini ära maksma. Peale selle tähtaja loetakse maks mõlaks ja wallawalitsus saab õiguse jeda jundusliselt sisse nõuda.

Iga wallaliige, kes 21 aastat wanaks on saanud, võib ennast teise walla või linna alla ümber kirjutada. Ümberkirjutamiseks on kõige pealt tarwis, et uue walla või linna wolikogu teda oma liikmete hulka nõuus on wastu wõtma. On uue walla või linna wolikogu poolt wastuwõtmise määrus tehtud, siis peab ümberkirjutataw walla- või (linna-) maksuwalitsuselt wastuwõtmise-tunnistuse nõudma ja selle tunnistuse ühes juusõnalise või kirjaliku palwega endisele wallawalitsusele ette panema. Viimane on siis kohustatud wiibimata nõnda-nim. wäljalaskmise-tunnistust (увольнительное свидетельство) wälja andma. Muudugi peawad ümberkirjutatawal liikmel kõik wallamaksud endise kogukonna heaks makstud olema, wastasel korral võib wallawalitsus wäljalaskmise-sedelit keelata. Sünnib ümberkirjutamine enne 1. oktobrit, siis peab ümberkirjutataw maksud kuni käesolewa aasta 31. detsembrini ära maksma, kui aga ümberkirjutamine peale esimest oktobrit sünnib, siis ka poole aja tulewase aasta maksusi. Kõige rutulisem ja parem ümberkirjutamise-wiis on see, kui ümberkirjutataw saadud wastuwõtmise- ja wäljalaskmise-tunnistuse ühes palwefirjaga selle kubermangu troonu palatle (Казенная Палата) ette paneb, mille alla ta enamasti üleskirjutatud oli. Wallaliikmete palwefirjad ümberkirjutamise kohta on kantselei- ja stempelmaksudest

wabad. Väljalaskmise tunnistuste peale tuleb hiljuti antud määruse järele 60-kopikaline stempelmark panna. Kui tunnistusel marki peal ei ole, siis jäetakse ümberkirjutamise palve tähele panemata. Enne esimest aprilli võib ühest wallast teise ümberkirjutamist ka ümberkirjutamiselehtede läbi toimetada. Niisugusel korral pole ümberkirjutataw muud tarwis, kui ainult wastuwõtmi- ja väljalaskmise-tunnistused wallawalitsuste käest välja nõuda. Kõige muud toimetawad wallawalitsused ise. Niisugune ümberkirjutamine on aga palju pikalisem ja võib tühise wormiwea pärast terweks aastaks edasi pikendatud saada. Sellepärast ei ole niisugune ümberkirjutami- wiis sugugi soowitam ja teda on ka wiimasel ajal ikka vähem ja vähem tarwitatud.

Iga meeste- ja naiste- wallaliige mitte alla 17 aasta wana ja naiste- soost mitte alla 21 aasta wana võib iseseiswalt passi saada. Meeste- rahwastele alla 17 a., naisterahwastele alla 21 a. ja mehel olewa- tele naisterahwastele, wanaduse peale waatamata, annab wallawalit- sus ainult wanemate, eestkostjate või mehe suuõnalise või kirjaliku loa põhjusel iseseiswaks elamiseks passisid välja. Kirjalik luba passi saamiseks on ka ilma ärafimmitatud allkirjata maksew. Passi saamiseks ei pruugi wallaliige isiklikult wallawalitsusesse ilmuda. Kõige kohasem ja kõige vähem kulukas on niisugune wiis, kus passisaaja lihtkirjaga või koguni lahtise kaardiga wallawalitsusele passitahtmise üle palwe ette paneb. Et segaduste eest hoida, siis on soowitam, et selles kirjas passisaaja nimi, isanimi, lignimi, sündimise-aeg ja kogukond, mille nimekirjas ta seisab, aadress (linn, uulits, maja- nummer, korterinumbr) ja politseijaoskond, mille alla linnajagu käib, selgeste oleksiwad üles tähendatud. Need, kellel passiwahetamise juures maksusid maksta tuleb, teewad kõige paremine, kui nad juba warakult wallawalitsuse käest maksude summa üle järele küsivad. Selleks oistarbeks võib wastusega postkaarti tarwitada. On maksude summa teada, siis võib raha ühes palwekirjaga passi väljaandmise kohta osieteel wallawalitsusele ära saata, mispeale wiimane passi ja kwiitungi ühe korraga kohalise politsei kaudu passitahtijale kätte saadab. Wana passi pole ennem tarwis ära saata, kui uus käes on. Kõige kohasem on seda siis kohalisele politseile ära anda, kui see uue passi kättesaamise kohta allkirja wõtab. Rahamaksimise üle nõudku maksja alati kwiitungi, siis on ta segaduste eest hoitud.

• W e k s l i d . •

(Uus weksliseadus).

Wekslid wõiwad olla: lihtwekslid (простой вексель) ja käsuwekslid (переводный вексель). Lihtweksli järele maksab weksli allakirjutaja, käsuweksli järele see, kellele weksli sees käsk on antud wekslit ära tasuda.

Wekslite läbi wõiwad endid kohustada kõik inimesed, kellel seaduse põhjal luba on wõlakohustustesse astuda. Sellest üleüldisest määrusest on järgmised erandid: 1) kõikide usutunnistuste waimuliku seisuse inimesed ja 2) talupojad, kellel liikumata warandust ei ole ja kui nad tööstus- tust wõtnud ei ole. Abielus olewad naisterahwad ja tüdrukud, kes wanematest mitte lahus ei ela, olgu küll, et nad täisealised on, ei wõi oma nime peale wekslid wälja anda, esimesed mitte ilma oma meeste loata, teised ilma oma wanemate loata; nad ei wõi ka wekslite eest wastutamist (ответственность) oma peale wõtta, kui nad oma nime peal mitte kauplust ei pea.

Weksli summa peab kirjaga üles tähendatud olema, kuna weksli maksutermiin ainult üks terve weksli summa kohta olla wõib. Weksli maksukohaks loetakse tema kokkuseadmise koht, kui mitte weksli-andja, enne weksli allakirjutamist, wekslis eneses muud maksukohta ei ole tähendanud. Kui weksli-andja kirjutada ei oska, siis wõib tema palwe peale mõni teine allkirja teha, kuid see allkiri peab notariuse juures kinnitatud olema. Protsentide ja trahwide määramistel wekslis ei ole mingit jõudu: neid loetakse, nagu ei oleks nad wekslis kirjutatudki.

Esimesel weksli-omandajal on õigus wekslit teise inimese omandusesse edasi anda. Niisamasugune õigus on ka igal järgmisel weksli-omandajal. Wekslit wõib edasi anda niihästi ühele kui ka mitmele omandajale, kuid ilma weksli summa jagamiseta. Weksli edasi-andmist tähendatakse pealkirja abil, mida edasiandwaks pealkirjaks kutsutakse. See pealkiri (передаточная надпись) on sellep. tähtjas, et weksli eest wastutamine ka nende peale langeb, kes wekslile pealkirja on teinud, nii nagu oleks igaüks nendest iseseiswasse lepingusse astunud.

Kui weksli maksutermiin kätte on jõudnud, siis näidatakse weksel maksu tarwis weksli-andjale ette. Wksel terminiga kindla päewa peale wõi nii-mitme aja peale pärast weksli kokkuseadmist wõi nii-mitme aja peale pärast ettenäitamist saab termini kättejõudmise päewal wõi ühel

kahest sellele järgnewast argipäewast maksu tarwis ette näidatud. Weksel, mis ettenäitamisel ära ei saanud maksetud, peab mittemaksmises protesteeritud saama, wastasel korral saawad pealkirjutajad (надписатели) wastutamisest weksli eest wabaks; weksli-andja wastutamine weksli eest kestab muidugi edasi. Weksli protesti toimetab notarius wõi tema seaduslik asetäitja.

Kohtunõudmist weksli pärast wõib weksli-andja wastu wiie aasta jooksul, weksli maksutermiini kättejõudmise päewast algades, weksli omaniku poolt sisse anda, pealkirjutajate ja kaaswastutajate (kawentide) wastu aga — aasta jooksul, weksli mittemaksmise protesti tõstmise päewast algades. Kui kolm aastat weksli maksutermiini kättejõudmise päewast saadik mööda on läinud, ei ole kohtunõudmiste sisseandmine pealkirjutajate wahel ja kaaswastutajate wastu enam lubatud.

M. P.

Tarwitatawamad weksliwormid.

I. Lihtweksli worm terminiga kindla päewa peale.

Wene keeles:

С.-Петербургъ, 25 августа 1903 года. Вексель на 2000 рублей.

1 октября 1904 года по сему векселю повиненъ я заплатить Ревельскому купцу Петру Арнольдовичу Лилиенфельдту двѣ тысячи рублей.

Везенбергскій купецъ Давидъ Мартиновичъ Мейстеръ.

Eesti keeles:

Peterburis, 25. augustil 1903. aastal. Weksel 2000 rubla peale.

1. oktobril 1904. aastal olen selle weksli läbi kohustatud Tallinna kaupmehele Peeter Lilienfeldtile kaks tuhat rbl. maksuma.

Rakwere kaupmees Taawet Meister.

II. Lihtweksli worm terminiga weksli kokkuseadmisest teatawa aja peale.

Wene keeles:

Гансаль, 10 июля 1903 года. Вексель на 1000 рублей.

Отъ сего числа черезъ три мѣсяца по сему векселю повиненъ я заплатить товариществу „Максъ Мюллеръ и Ко.“ въ С.-Петербургъ (Невскій пр. 75) тысячу рублей.

Гансальскій купецъ Эдуардъ Ивановичъ Шенфельдтъ.

Eesti keeles:

*Paides, 29. mail 1903. aastal. Weksel 1500 rubla peale.
Täna sest päevast kolme kuu pärast olen selle weksli läbi
kohustatud M. Martna trükikojale Tallinnas (Niguliste uul. nr.
13) tuhat wiissada rubla maksma.*

Paide raamatukaupleja Mihkel Moen.

II. Lihtweksli worm terminiga ettenäitamise peale.

Wene keeles:

С.-Петербургъ, 16 февраля 1903 года. Вексель на 500 рублей.

*По предъявлению сего векселя повиненъ я заплатить
Рижскому книгопродавцу Александру Антоновичу Плескау
пятьсотъ рублей.*

Ревельскій книгопродавецъ Мадисъ Эссельбергъ.

Eesti keeles:

Peterburis, 16. weebruaril 1903. aastal. Weksel 500 rubla peale.

*Selle weksli ettenäitamise peale olen kohustatud Riia raamatu-
kauplejale Aleksander Pleskaule wiissada rubla maksma.*

Tallinna raamatukaupleja Madis Esselberg.

Pealkirjad.

Edasiandew pealkiri:

a) nimeline:

*Вмѣсто меня заплатить С.-Петербургскому купцу Ивану Иванову.
мѣщанинѣ Александрѣ Антоновичѣ Фандаровѣ.*

Eesti keeles:

Minu asemel maksku M. Martna trükikojale Tallinnas

Mats Kibe.

b) plangiline:

Ревельскій купецъ Августъ Шмидтъ.

Eesti keeles:

Tallinna kaupmees August Schmidt.

Stempelmaks.

100 rbl. pealt — 15 kop.

200 " " 30 "

300 " " 45 "

400 rbl. pealt — 60 kop.

500 " " 75 "

1000 rublast peale 90 kop. ja üle 700 rbl. piiramata summani 1 rbl.

Wekslipaberite hinnad.

Kuni	50 rbl.	—	10 kop.	kuni	3000 rbl.	4 rbl.	50 kop.
"	100	—	15	"	4000	6	00
"	200	—	30	"	5000	7	50
"	300	—	45	"	6000	9	00
"	400	—	60	"	7000	10	50
"	500	—	75	"	8000	12	00
"	600	—	90	"	9000	13	50
"	700	1 rbl.	05	"	10 000	15	00
"	800	1	20	"	20 000	30	00
"	900	1	35	"	30 000	45	00
"	1000	1	50	"	40 000	60	00
"	1500	2	25	"	50 000	75	00
"	2000	3	00	"			

Stempelmarkfidešt.

(10. juunil 1900. a. väljaantud „Stempelmarkfu seadusest“.)

§13. Rublalisi markfisid peab järgmistel korradel iga poogna peale panema:

1. Palwe- ja kaebekirjad, seletused, teated ja teised paberid, ühtlasi ka nendega sisseantavate paberite ära kirjad, mis era-inimeste poolt valitjuse-asutustele antakse järgmistel korradel:

- a. Mõisniku-, isiklike või pärandatava auukodaniku- ja kaupmehe-seisuse õiguste kinnitamise asjus;
- b. wanutatud adwokatide seisusesse wastuwõtmise asjus või kohtutes wõeraste asjade ajamise luba saamise puhul;
- c. oja-ühisuste asutamise asjus, nende põhjuskirjade muntmise korral ning põhjuskapitali sissemaksu-termiini edasilükkamise juures, niisama ka wäljamaalaste kõitsugu ettemõtete lubade küsimised ja palumised;
- d. wabrikute ja suurte töökodade awamise luba, nende muundatuste ja uute masinate sisseseadmise asjus.

2. Teated, kuulutused ja tunnistused, mis walitjuse-, semstwo-, linna- või seisuse-asutuste või ametnikkude poolt palujatele selle paragrahwi esimeses punktis märgitud asjus antakse, niisama ka neis asjus tehtud otsuste ja määruste ära kirjad.

3. Kõitsugu äride ja ametite pidamise luba kirjad.

4. Apellatsioon- ja kassatsioonipalwed, mis ringkonna- ja kaubandusekohtute otsuste kohta kohtupalatile või senatile antakse.

5. Täitmise- ja omandatud liikumata waranduse kättejahatamise lehed, mis ringkonna- või kaubandusekohtu poolt välja antakse.

6. Ringkonna-kohtute otsuste ja määruste ärakirjad järgmistel fordael: seaduslike pärimise õigustesse kinnitamise, testamentide kinnitamise ja liikumata waranduste kohta omanduseõiguse kinnitamise asjus ajast-jäämise põhjal.

7. Kõiklused wolutusekirjad, muude seas ka laenu-usalduse wolutused; siia alla ei läi aga need wolutusekirjad, mis § 18 p. 5., § 63 p. 3., § 72 p. 17. ja § 74 p. 9. tähendatud.

8. Testamendid, Balti kubermangudes aga ka kõik teised aktid, millel testamentidega ühine mõju on.

9. Kõik aktid, millede järele Balti kubermangudes ajutiselt ja igaweselt majoratisid asutatakse.

10. Kontrahid, millede sisu nende iseloomu poolest rahaga hinnata ei saa, ja ülepea aktid ja tunnistkirjad, millede nende tegemise juures lepingu wäärust ära määrata võimalik ei ole olnud, niisama ka need aktid, milledega niisuguse asja kohta, mis kasu ei too, tasuta tarwitamise või walitsemise õigus ära antakse.

11. Kontrahid ja ärilised lepingud, mis kindlaste äramääratud summa kohta ei ole tehtud, nagu seda § 38 p. 1. ja § 60. täiendawalt määravad.

12. Alg- ja täienduse-pantkirjad, mis liikumata waranduste kohta välja antakse, niisama ka tunnistused hüpotekiraamatute tähenduste ja krepostiraamatute registre kohta liikumata waranduste pantimise asjus, mis Balti kubermangudes kreposti-jaofondadest või hüpotegi-asutustest välja antakse.

13. Tootusekirjad, mis pankadesse pandiks pandud liikumata waranduste ostjad pankadele annavad ja millede järele nad pankade wõlgasid oma peale wõtawad, niisama ka tootuskirjad, millede järele ostja pankade ees oma peale kohuse wõtab panditud majasid tule eest kinnitada, või et ta panditud liikumata waranduse wäärust ära ei luba laastata jne., niisama ka kõik lepingud, mis pankadega hüpotegwõla mahu edasilükkamise või uute maksutermiinde kohta tehtakse, kui aga sel korral uusi wõlgasid ei tehta (§ 51 p. 2).

14. Omanduseõiguse tunnistkirjad nende maade kohta, mis riigi mõisnikkude ja talupoegade pankade omanduseks jääwad.

15. Omanduseõiguse algtunnistused, niisama ka nende tunnistuste ärakirjad maade kohta, mis Tšarskoje-Seloo, Peterhofi ja Gatšina paleede walitsuse poolt era-inimestele ilma tasuta antakse.

16. Ostulepingud ja teised omanduseõiguse tunnistused nende maade kohta, mis era-omandusest riigi või kogukonna kätte lähewad

(muu seas ka raudtee-ehituse alla võetav maa), kui nende maade eest riigikassast tasu maksetakse.

17. Piiriraamatud, mis era-inimestele wälja antakse.

18. Trahwingimised, kui määratud trahwi suurus üle viiekümne rubla ei ulata või kui ta kindlaste ära määratud ei ole; need tingimised peavad aga niisugusel korral iseiseiswa lepingu näol kindlaks tehtama.

19. Teated era-inimeste poolt metallilademetest leidmise üle ning tunnistused, mis mäewalitsuse poolt kullakaewajatele leitud puhka kulla oma käes pidamise kohta wälja antakse.

20. Protestid lepingute mitte-täitmise korradel, kui need lepingud mitte isiklike wõla kohta ei läi.

21. Teisendid, peale esimeste ehk pea-eksemplaride (§ 195 ja 196, notariuseadus 1892. a.), ja ära kirjad aktidest ja tunnistkirjadest, mis proportsional stempelmaksu alla käivad, niisama ka protestide aktid niisuguste wõlalepingute kohta, mis wesklimaksu maksawad, — kui esimese teisendi, päris akti ehk tunnistkirja või protesti alla pandawa wõlalepingu pealt mitte wähem kui rubla ei ole maksetud.

22. Notariuste läbi tehtawad seletused ja notariuste poolt wälja-antawad tunnistused niisuguste seletuste üle (waata notariuseadus § 141—145).

23. Era-inimeste palwete peale wälja-antawad kohtulised või politseilised arstitunnistused wabrikute, töökodade ja äri-asutuste terwislike seisukorra üle.

24. Üleüldised lõputwiitungid teha wõetud ehituste ja kaubamuretsfemise üle, niisama ka arweraamatute ära kirjad (waata § 204, kroonutööde seadus 1887. a.).

25. Lepingud, mis wõla-usalduse kohta jookswa eri-arwe järele tehtakse või pärast wõla-usaldust suurendatakse.

26. Teatawate wäärtpaberite (§ 54. järele aktfiad, osatähed, obligatsioonid ja kõik teised protsenta kandwad paberid, mis semistwod, linnad, seisuslikud ja kõiksugused äri-asutused ja ühised wälja annawad või mis wäljamaal wälja on antud) uuendatawad kupongi-poognad.

27. Kinnitusepoliisid, nende asemel tarwitatawad arwed ja wiitungid kõiksugu kinnituste kohta (ainult § 68 p. 1 ja § 69 p. 11 wälja arwatud), niisama ka kõiksugu lepingud põhjuskapitalide, osade ja protsendipaberite kinnitamise üle — kui kinnitusemaksu suurus üle kolmekümne rubla on.

28. Arwed, mis maaklerid ja praafijad (w. § 644, kaubanduse seadus 1893. a.) wälja annawad, — kui nende wahetegewuse tasu üle kolmekümne rubla ulatab.

29. Järgmised aktid, kui nende siju üle kolmesaja rubla ulatab:

- a. Ostulepingud, omanduse, piiritamise, walitsemise ja wäljamõetmise tunnistused talupoegade poolt omandawate maade kohta, mis nende käes tarwitada on, niisama ka wäljamõetmise tunnistused, mis wäljarändajatele kroomumaade kohta antakse;
- b. talupoegade hingemaade ja teiste maade ümberwahetamise tunnistused;
- c. kreposti-aktid nende maade kohta, mis riigi talupoegade panga abil ostetakse, niisama ka aktid nende maade kohta, mis Keiser Aleksander II nimeliseft kapitalist antud ilma protsendita laenu abil ostetud;
- d. iseseiswad aktid, milledeks keegi teise eest käemeheks astub.

30. Riikliste, seisusliste ja era-laenuasutuste, niisama ka era-kontorite ja ühijuste poolt, mis pantadena töötawad, wälja-antawad tunnistused, piletid ja kwiitungid raha piiratud wõi piiramata aja peale hoiu alla andmise kohta wõi ka muude asjade hoiulepingute kohta (jookswa arwe peale sissemakstud raha maha arwatud), — kui hoiu alla antud asja wäärtus üle tuhande rubla on. Kui need tunnistused, piletid wõi kwiitungid iseluguste raamatutena wälja antakse, siis peab rublalise margi iga üksku sissekirjutamise kohta panema, mis üle tuhande rubla on.

31. Era-inimeste ja asutuste poolt antud hoiukwiitungid, kui hoiu alla mõtetud asja wäärtus üle tuhande rubla tõuseb.

§ 14. Kuuekümnepikalisi marksiid peab järgmistel fordabel ig'a p o o g u a peale panema:

1. Era-inimeste ja asutuste poolt walitluskohtadele ja ametnikkudele era-asjus antawad palwefirjad, teated, kaebtused, wastused, seletused ja märkused (peale palwefirjade ja kaebtuste, mis eelseiswas § 13 p. 1. üles on loetud), niisama ka nendega ühes oma soovil wõi seaduse nõudel sisseantawad ärafirjad: a. neist paberitest enestest ja b. neile juurdeliselatud kaasannetest ja tunnistustest, ainult need ärafirjad wälja arwatud, millede pealt wähemat maksu mõetakse (w. § 12 ja 45).

2. Üleüldistesje kohtutesje (ringkonna-kohtust peale) ja kaubanduskohtutesje era-inimeste ja asutuste poolt kõikide asjade üle, ainult need, mis § 63 p. 2. a. all tähendatud, maha arwatud (kaela-kohtu ja nuhtluse asjus), palwefirjad ja teised selle paragrahwi (§ 14) p. 1. tähendatud paberid (ainult need palwe- ja kaebefirjad maha arwatud, mis p. 1. ja 4. § 13. tähendatud, ja ärafirjad, mis § 16 p. 1. järele maksu alla käiwad.

Tä h e n d u s. Tunnistuste algpaberid ja kaasanded, kui neid ametlistele kohtadele ja ametnikkudele kätte antakse (p. 1. § 13. ning p. 1. ja 2. § 14.), ei tarwita iseäralisi marksiid.

3. Gelseiswate punktide 1. ja 2. tähendatud ametikohtade ja ametnikkude poolt era-inimestele wälja-antawad: a. ärafirjad otjustest ja määrustest (wälja arwatud need, mis p. 2. ja 6. § 13. tähendatud); b. ärafirjad kõiideest ametitalituste paberitest; c. ametlikud teated kõiifugu talituste üle, olgu asi pooleli wõi lõpetatud, ning d. kõiifugused tunnistused, näit. aktid, mis inimese kodanliste õiguste kohta käiwad (wälja arwatud need, mis p. 2. ja 3. § 13. alla käiwad; tunnistused, mis waranduse omanduse-õiguse wõi sejuksorra kohta käiwad (wälja arwatud need tunnistused, mis p. 12. ja 19. § 13. alla käiwad); tunnistused, mis waranduse tarwitamise kohta käiwad (näit. tunnistused parwetamise-õiguse kohta); tunnistused, mis tolli-ametitest antakse.

4. Kõiifugused tunnistused (ainult mitte need, mis p. 2. § 13. tähendatud), mis semstwo-, linnade- ja seijuste-asutused era- inimestele ja -asutustele selle tarwis annawad, et neid walitsuse-asutustele ja ametnikkudele ära anda, niisama ka palwekirjad, mis nende tunnistuste saamise pärast ülemal-tähendatud asutustesse antakse; just niisama ka kõi need tunnistused, mis era-inimesed wõi -ajutused selle otstarbega annawad, et neid ametlikele kohtadele wõi neile ametnikkudele ära anda, kes p. 1. ja 2. § 14. tähendatud on.

5. Era-inimestele ja -asutustele wälja-antawad kohtulised ja politseilised arstitunnistused, ainult need wälja arwatud, mis p. 23. § 13. ja p. 6. § 76. alla käiwad.

6. Kinnitamisepoliisid, nende asemel tarwitatawad arwed wõi kwiitungid kinnituste üle, mis p. 27. § 13. üles loetud, niisama ka seal nimetatud lepingud, kui kinnitamisemaks kõrgem on kui wiisteistkümmend rubla, aga mitte rohkem kui kolmkümmend rubla.

7. Maaklerite ja praakijate arwed (p. 28 § 13), kui neile wahetegemise eest maksetaw summa kõrgem on kui wiisteistkümmend rubla, mitte aga suurem kui 30 rubla.

8. Kõi liikumata warandustesse puutuwad aktid ja kämeheks astumise lepingud, mis p. 29. § 13. üles tähendatud, kui nende wäärtus üle saja rubla on, mitte aga kõrgem kui kolmsada rubla.

9. Kõi tunnistused, piletid ja kwiitungid wõi hoiuraamatusse tehtud üksikud märkused (waata p. 30 § 13), kui hoiu alla antud asja wäärtus üle 300 rubla on, mitte aga kõrgem kui tuhat rubla.

10. Hoiutunnistused, mis era-inimesed ja -asutused wälja annawad, kui hoiu alla wõetud waranduse wäärtus üle kolmesaja rubla on, kuid mitte üle tuhande rubla.

§ 15. Kuuekümmne-kopikalisi markisid iga paberi või tunnistuse peale pandakse järgmistel kohtadel:

1. Wastused ja teated, mis walitsuse-asutused ja ametnikud palujatele oma poolt annawad (välja arvatud § 13 p. 2).

2. Passid, mis wäljamaalastele riigis elamise ja liikumise tarwis antakse.

§ 16. Wiieteistkümmne-kopikalisi markisid iga pöörgu peale pandakse järgmistel kohtadel:

1. Palwe- ja teiste kirjade ja tunnistuste (w. § 14 p. 1) ära- kirjad, mis üleüldistesse kohtu-asutustesse (ringkonna-kohtust peale) ja kaubanduskohtutesse kõikide asjade üle (ainult need, mis § 63 p. 2. a. tähendatud, välja arvatud); siia hulka ei käi aga need äratirjad, mis § 12. järele wähema margi alla käiwad.

2. Lühikesed maakleri tähendused, mis kaubanduseeaduse (§ 592, täh. 1; § 96 ja 640, 1893. a.) järele kokku on seatud.

3. Tunnistused ja kwiitungid, mis palujate soowil ametliste asutuste ja ametnikkude poolt palwetirjade, raha, tunnistuste ja teiste asjade wastuwõtmise kohta antakse, välja arvatud kwiitungid, mis kroonu poolt toidu-ainete, materjalide ja teiste asjade toojatele antakse (§ 20 p. 1), niisama ka need kwiitungid, mis § 69 p. 8. tähendatud.

4. Riikliste, seisusliste ja era-laenuasutuste, niisama ka era-kontorite ja ühiskuste poolt, mis pankadena töötawad, wäljaantud tunnistused raha jookswa arwe peale wastuwõtmise kohta, kui summa üle wiiekümne rubla suur on; niisama ka iga kõrgema kui wiiekümne rubla suuruse summa sissekirjutamise kohta jookswa arwe raamatusse.

5. Kinnitusepoliisid, nende asemel tarwitatawad arwed või kwiitungid niisuguste kinnituste kohta, mis § 13 p. 27. üles loetud, niisama ka kõik selles punktis nimetatud lepingud, — kui kinnitusemaks üle üheksa rubla on, kuid mitte kõrgem kui wiisteistkümmend rubla.

6. Arwed, mis maaklerid ja praakijad teewad (w. § 13 p. 28), kui wahetegewuse tasu üle wiieteistkümmne rubla ei ole.

7. Liikumata waranduse kohta käiwad tunnistirjad ja käeme- heks astumise lepingud (§ 13 p. 29), kui nende wäärtus üle wiie- kümne rubla on, aga mitte kõrgem kui sada rubla.

8. Tunnistused, piletid, kwiitungid või sissekirjutused (w. § 13 p. 30), kui hoiu alla antud asja või sissekirjutuse wäärtus mitte üle kolmesaja rubla ei ole.

9. Era-inimeste ja asutuste poolt antud hoiutunnistused, kui hoitawa asja wäärtus üle kolmesaja rubla ei ole.

10. Wäljakirjutatud aktid walla- ja kasakate-staniisade walitsuste lepingute-raamatust, küla-kohtute raamatust Tuga-Kaukasias ja Balti kubermangudes walla-kohtute aktiraamatust, niisama ka kinnitatud ära- kirjad kõikidest lepingutest, mis neisse raamatutesse üles on tähenda- tud, — kui nende lepingute wäärtus üle wiiekümne rubla on.

§ 17. Wiiteiskümne kopikalisi markisid tarwitatakse iga üffsi kunniiskirja peale järgmistel forda del:

1. Piletid, arwed, kwiitungid, raamatud ja teised tunniskirjad, mis tellimise laadi kannawad, iga tellimise eest, kui mõne ettevõtte wõi asja tarwitamise eest (telefon, raudteesõidu-pilet, teatrikoht), kulu tellitud asjade eneste wäärtuse eest (ajakirjad, ajalehed, toiduained j. n. e.) üle wiiekümne rubla aastas maksetakse. Kui tellimine üle ühe aasta wältab, siis wõetakse stempelmaksu iga tellimise-aasta eest iseäraldi.

2. Piletid, tunnistused ja kwiitungid järk-järgult maksetawate summade üle ja tunniskirjad, mis seltsi- ja klubiliikmetele ja sarnaste asutuste poolt selle otstarbega wälja antakse, et liikme-digused kindlaks teha; mark tuleb iga tunniskirja peale panna.

§ 18. Kümne-kopikalisi markisid pandakse iga poogna peale järgmistel forda del:

1. Teada-andmised seltskondlistele ja era-asutustele, mis protsenta kandwaid paberisi wälja annawad selle kohta, et nimelised paberid teisele ära on antud wõi ettenäitaja omad on, wõi ka jälle ümberpöör-dult, niisama ka kõik märkused paberite eneste peal, millel just seesama otstarbe on.

2. Merd ja maad mõõda weetawa kauba weofirjad (КОНО-МЕНТЪ И НАКЛАДНАЯ), mis laewakipparite ja wedajate poolt tolli-ametitele ette näidatakse; mere-weofirjasid tarwitatakse siis, kui kaup ühest kodumaa sadamast teise weetakse wõi koguni wäljamaale saadetakse, maa-weofirjasid siis, kui kaupa maad ja wett mõõda edasi saadetakse.

3. Tunnistused kõihugu wiina, piirituse ja tubaka läbiweda-miseks, niisama ka juhtru kohta antud weofirjad.

4. Kinnitamisepoliisid, nende asemel tarwitatawad arwed wõi kwiitungid kõihugu kinnitamiste kohta, mis § 13 p. 27. ära on määratud, niisama ka seelsamas nimetatud lepingud, kui kinnitusemaks üle kolme rubla on, mitte aga kõrgem, kui üheksa rubla.

5. Wolikirjad, mis palga, auupalkade, abirahade ja pensiooni walitjuse, seltskonna, seisuse wõi era-asutustest kättesaamiseks antakse, kui summa üle 5 rubla on.

6. Liikumata waranduse tunniskirjad ja käemeheks astumise kohta käiwad lepingud, mis § 13 p. 29. ära on määratud, kui nad mitte kõrgema summa kohta ei käi, kui wiiskümmend rubla.

7. Kõik aktid ja tunniskirjad, millede wäärtus mitte üle wiiekümne rubla ei ole:

- a. kõikide lepingute kohta, millel waranduslik wäärtus on; siia alla käib ka korterite ja teiste elu-asemete üürimine üüri-raamatu järele, niisama ka teenijate palkamine;

- b. trahwimaksimise leping, kui ta pealepingust täieste ifeseiswalt on tehtud;
- c. wõlalepingud (wälja arwatud need, mis § 72 p. 6. alla käiwad);
- d. kontraktide täieline või jaoti teisele äraandmine, selle peale maatamata, mil wiisil see äraandmine on sündinud — kas iselepingu näol või ainult märkujena kontrahi enese peal;
- e. aktiisimalitsuse poolt wäljaantud pant-kwiitungid, edasilükatud või jaotatud aktiisimaksu finnituseks, niisama ka tunnistused, millede järele rentidest banderollisid wõlga saab, kui need kwiitungid ja tunnistused mitte üle 10 rubla ei ole.

§ 19. Kümnekopikalisi marksid tarwitatakse ig a ü k s i k u t u n n i s - k i r j a peale järgmistel kordadel:

1. Glamisetunnistused wäljamaalastele, kes kaubalaewadega ühes Weene riigi sadamates talwet peawad.

2. Poeraamatud, millede järele toidu-aineid või teisi tarbeasju wõlgu või kuni teatawa maksu-ajani antakse, iga kahesakümne lehe kohta, mis harilikult kirjutuspaberi kahesandil-poogna suurusel on, kus juures ka wähem kui kahesakümmed lehte ikka sellesse arwatakse.

§ 20. Wiiekopikalisi marksid tarwitatakse ig a p o o g u 'a peale järgmistel kordadel:

1. Arwed, mis raha, kaupade või teiste asjade kättesaamist tunnistawad; maksukwiitungid ja kõik teised tunnistkirjad, mis teatawa kohuse täielise või osati täitmise või sellest wabastamise kohta wälja antud; niisama ka kwiitungid, mis ehitajatele või kaubamuretskejatele selle kohta antakse, et nad oma peale wõetud kohused täitnud on jne. (ainult need ehitajate ja kohamuretsjate lõpukwiitungid wälja arwatud, millede kohta iseäralised määrused maksawad), kui neis tunnistkirjades tähendatud summa üle wiie rubla on ja kui need tunnistkirjad kirjaliste või suusõnaliste lepingute täitmise kohta wälja on antud ning mitte lepingute või kontraktide peale ei ole kirjutatud.

2. Wastu-arwed weksli-andjate vastu, kui nende poolt wäljaantud käjurwekslid mitte õigel ajal wälja ei ole lunastatud.

3. Kwiitungid või nende wastutunnistuste teiendid, mis seltsid, niisama ka raudteed, nende jekka ühtlasi ka kroonuteed arwatud, ja laewafeltsid oma peale wõetud kaupade wedamise tingimiste kohta wälja annawad; siia hulka arwatakse ka teetunnistused (passid), mis weofeltsid woorimeestele ligi annawad, kui weo eest maksetaw tasu üle wiie rubla on.

4. Need kviitungid, mis wilja peale raudtee-walitusse käest mõetud laenu kohta wälja antakse, niisama ka laenajate poolt raudteede walitustele wilja hoiu alla andmise kohta käiwad teatelehed, ühtlasi ka nende teatelehtede ära kirjad.

5. Raubaladude hoiutunnistused, niisama ka iga märkus nende peal, millega hoiu- või panditunnistused edasi antakse.

6. Koduloomade jngutamise tunnistused, kui targamishind üle wiie rubla tõuseb.

7. Kinnitamisepoliisid, nende asemel tarwitatawad armed või kviitungid, nagu see § 13 p. 27 määratud, niisama ka seal nime- tatud lepingud, kui kinnitusemaks mitte üle kolme rubla ei ole.

§ 21. Wiiekapitaliisi marksiid tarwitatakse iga ükshi tu tunnistkirja peale järgmistel kordadel:

1. Järelnaflu wastuwõtmise kviitungid ja allkirjad järelnaflu kättesaamise üle.

2. Laenu- ja hoiutaskade ja ühifuste jne. osatunnistused või raamatukesed, milledesse osamaksud üles märgitakse.

3. Piletid, milleda järele kroonumetsadest puid raiuda võib ja puudest asju walmistada, milleda wäärtus üle wiie rubla ei tõuse; antakse aga metja ilma hinnata, siis kõik tunnistused, jelle peale waatomata, kui kõrge walmistatud asjade wäärtus on.

4. Need tellimisetähed, mis § 17 p. 1. tähendatud, kui ettemõtte tarwitamise või tellitud asjade wäärtus mitte üle wiie- kümne rubla aasta kohta ei ole.

5. Weo- ja laewafeltside ning raudteede poolt wäljaantud weotunnistuste teisendite peale tehtud märkused, milleda weotunnis- tused teiste kätte ära antakse (iga niisuguse märkuse kohta ise mark.)

R. P.

Eestimaa adressid.

I. Tallinnamaa.

Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.	Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.
Wene keeli.	Eesti keeli.			Wene keeli.	Eesti keeli.		
Аарма полумы- зокъ	Marma	Паддасть	Каппель	Арогофъ	Агу	Лехтсъ	Лехтсъ
Авандусъ	Awanduse	Авандусъ	Ракке	" хут.	"	Куркюль	Везенбергъ
Авию хут.	Awifu	Немкюль	Ампель	" "	"	Оррисаръ	Вейсенштейнъ
Агакферъ	Agakwere	Илдукъ	Пюктица	" "	"	Вельць	Лазль
"	"	Верхисельская	"	Арроваль	Arrowalla	Юганингофъ	Лаактъ
Аггерсъ	Ageri	Альпъ	Ампель	Аррокюль	Arusula	"	"
Аддила	Adila	Кирна-Кохатъ	Гаггерсъ	Арро хут.	Агу	Вейнтервенъ	Ракке
Аддиналь	Adnja	Маринская	Везенбергъ	" "	"	Куркюль	Везенбергъ
Адма	Adma	Кейписъ	Кертель	" "	"	Раггаферъ	"
Азала полум.	Asala	Паддасть	Каппель	" "	"	Немкюль	Ампель
Аллаферъ	Alamere	Аллаферъ	Кеддеръ	Ассеринъ хут.	Aseri	Юргенсбергъ	Вейсенштейнъ
Алленкюль	Äuri-Alifu	Алленкюль	Алленкюль	Ассипъ	Ääinurme	Педдесъ	Каппель
Алло	Allo	Раппель	Раппель	Ассокюль	Äsofilla	Койкъ	Вейсенштейнъ
Альпъ	Alpu	Ампель	Ампель	Ассъ	Älfi	Ассокюль	Гапсаль
Альтенгофъ	Älanamdis	Каттентакъ	Катериненъ	Аттасть хут.	Ätaste	Вагъ	Ассъ
Альтъ-Зоммергу- зенъ	Äarsti	Зоммергузенъ	Везенбергъ	Аттель	Ätta	Вейнтервенъ	Ракке
Альтъ-Изенгофъ	Äurise	Изенгофъ	Изенгофъ	Аффель	Äfula	Ерденъ	Раппель
Амута	Ämmuta	Юргенсбергъ	Вейсенштейнъ	Аферъ	Äamere	Альпъ	Ампель
Ампель паст.	Ämbla kiril	Немкюль	Ампель	Верггофъ	Ääe	Корпсъ	Ассъ
Ампферъ	Ämmawere	Вайвара	Вайвара	Виркасъ	Äirffi	Синаленъ	Гапсаль
Ангериъ	Ängria	Койль	Гаггерсъ	Бисгольмъ	Äirffi	Пашлепъ	"
Анисте фольв.	Äniste	Альпъ	Ампель	Большая Соль- дина	Äöfä	"	"
Анненгофъ хут.	Ännemdisa	Геймаръ	Мерьяма	Боргольмъ	Äuuc-Soldina	Гоала	Нарва
"	"	Мерьяма	"	Врантенъ	Äorluni	Боргольмъ	Везенбергъ
Анненъ паст.	Änna kiril	Нойстферъ	Вейсенштейнъ	Бремфельдтъ	Ärandi	Саркферъ	Вейсенштейнъ
Анненгофъ хут.	Ääntaförwe	Лехтсъ	Лехтсъ	Брунталь хут.	Äruntali	Вацъ	"
Анна	Änniäe	Анна	Кеддеръ	Брюкенъ хут.	Äillaotfa	Вехмутъ	Ассъ
Анникферъ	Ännikwere	Фиоль	Везенбергъ	Буксгевденъ	Äeeruti	Мексгофъ	Вейсенштейнъ
Аравусъ хут.	Ärawuse	Зоммергузенъ	"	Бяреногофъ хут.	Äuurndis	Ундель	Вейсенштейнъ
Арбаферъ	Ärbawere	Фональ	Катериненъ	Вагакантъ	Äwafännu	Ервакантъ	Раппель
Ари хут.	Äri	Фиоль	Везенбергъ	Ваггастъ	Äwafastu	Ваггастъ	Вейсенштейнъ
Аркналь	Ärkna	Зоммергузенъ	"	Ваддемойзъ	Äwai	Мерьяма	Мерьяма
Арми хут.	Ärmi	Фиоль	"	Вазагофъ хут.	Äwajomi	Петровская	Усть-Нарова
Арраска	Ärasfi	Вакъ	Ассъ	Вазалемъ	Äwajalem	Падиль	Кегаль
Ареви дер.	Ärefi	Зоммергузенъ	Везенбергъ	Вазиферъ	Äwajwere	Саксимоизъ	Везенбергъ

Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.	Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.
Wene keeli.	Eesti keeli			Wene keeli	Eesti keeli		
Вайвара паст.	Waiwara firif	Вайвара	Вайвара	Веху хут.	Wõhu	Куркюль	Везенбергъ
Вайвара	Waiwara			Вивиконна дача	Wiwikonna	Петровская	Усть-Нарова
Вайсна	Waisna	Вайсна	Турпелъ	Видрукъ	Widruka	Видрукъ	Гапсаль
Вайкюль	Waikeula	Рагаферъ	Везенбергъ	Визенау	Wuasti	Оро	"
Ваймель	Waimela	Кейнисъ	Кертель	Вйзо	Wisu	Оррисаръ	Вейсштейнъ
Вайстъ	Waiisti	Саулепъ	Леаль	Вилливала	Wilmwala	Суремыъ	Кертель
Вайтъ	Waida	Юганинигофъ	Лаактъ	Вимсъ	Wimse	Неггаты	Ревель
Вакъ	Wao	Вакъ	Ассъ	Виссовере хут.	Wissuwere	Кярна	Вейсштейнъ
Вакъ хут.	Wao			Виттенпелъ	Wittepela	Гаркъ	Ровель
Валлингъ	Wallinguse	Фридрихгофъ	Фридрихгофъ	Вихтизи	Wihiti	Сыренецъ	Похтла
Вальгна хут.	Walgama	Лехтсъ	Лехтсъ	Вихтерпаль	Wihterpala	Вихтерпаль	Балт. Портъ
Вальдекъ хут.	Wurga	Мерьяма	Мерьяма	Водья	Wodja	Оррисаръ	Вейсштейнъ
Вальгофъ	Wadli	Улдева	Ракке	Возель	Wooft	Массау	Леаль
Вальдау	Waltu	Раппель	Раппель	Войбиферъ	Woiwere	Авандусъ	Ракке
Валькюль	Walda	Кидя	Разикъ	Вормсъ	Wormsi	Ворисъ	Гапсаль
Валькъ	Walgu	Фельксъ	Мерьяма	Воорзу хут.	Woorzu	Надласъ	Капсель
Ванамойзъ	Wanamdis	Фридрихгофъ	Фридрихгофъ	Врангельсгольмъ	Wrangli	Врангельсгольмъ	Ревель
" хут.	"	Ванамойзъ	Леаль	Врангельсгофъ	Warongu	Маринская	Везенбергъ
"	"	Нойстферъ	Вейсштейнъ	Врангельштейнъ	Waidla	Эррасъ	Изенгофъ
Ваокюль	Wao	Вейнъервенъ	Ракке	Вреденгагенъ		Кярна-Кохаты	Гаггерсъ
Вардесъ	Warudi	Надласъ	Капсель	Ванья хут.	Waanja	Вельцъ	Леаль
Варексе хут.	Warekse	Вехмутъ	Ассъ	Вияъ	Wiaja	Ваяъ	Вейсштейнъ
Варья хут	Warja	Изенгофъ	Изенгофъ	Габбать	Gabaja	Александровская	Разикъ
Варрангъ	Warangu	Каппо	Ракке	Габбинемъ	Wabinime	Надисъ	Балт. Портъ
Ваткюль	Watku	Каттентакъ	Катериненъ	Габберсъ	Gabersti	Гаркъ	Ревель
Ваттель	Watla	Паталь	Леаль	Гаггерсъ паст.	Gageri firif	Кярна-Кохаты	Гаггерсъ
Ваххо хут.	Wahu	Вейнъервенъ	Ракке	Гаггудъ	Gagudi	Раппель	Раппель
Вашель	Wasta	Педдесъ	Капсель	Газикъ	Gastu	С. Мартенсъ	Турпелъ
Веггера хут.	Wagema	Левенвольде	Ракке	Гайба	Gaiba	Кярна-Кохаты	Гаггерсъ
Везенбергъ	Wawere	Везенбергъ	Везенбергъ	Гакгофъ	Gakof	Изенгофъ	Изенгофъ
Вейкасте хут.	Weigaste	Массау	Леаль	Гагенейде хут.	Gageneyde	Левенвольде	Ракке
Вейсенфельдтъ	Wifli	Ассокюль	Гапсаль	Гальваль паст.	Galfala firif	Маринская	Везенбергъ
Вейнъервенъ	Weinjarme	Вейнъервенъ	Ракке	Галлинапъ	Gallana	Разикъ	Разикъ
Велленгофъ хут.	Welftu	Кегель	Кегель	Ганель паст.	Ganila firif	Массау	Леаль
Вельцъ	Welfti	Каттентакъ	Катериненъ	Гапсаль паст.	Garpala firif	Ассокюль	Гапсаль
"	Welfti	Вельцъ	Леаль	Гардо хут.	Gardu	Видрукъ	"
Венденъ	Wendu	Венденъ	Гапсаль	Гаркъ	Garku	Гаркъ	Ревель
Веннеферъ	Wenemere	Пастферъ	Ракке	Гармъ Альтъ —	Garmu	Александровская	Разикъ
Вердеръ	Werdur	Массау	Леаль	Гармъ Ней —	Garmu		
Верпель	Werpela	Саулепъ	Ассъ	Гаттокудъ	Gatoku	Надисъ "	Балт. Портъ
Вехмутъ	Wohmuta	Вехмутъ		Геббетъ	Gebeda	Каттентакъ	Катериненъ

Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.	Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.
Wene keeli	Eesti keeli			Wene keeli	Eesti keeli		
Гейдемець	Brüml	Ампель	Ампель	Ервита	Erwita	Вейнбергенъ	Ракке
Геленгофъ хут.	Ltneimdis	Авандусъ	Ракке	Ервааги	Zarwaage	Немкюль	Ампель
Гель	Zingiste	Гель	Раппель	Ервакантъ	Zorwaant	Ервакантъ	Раппель
Геймаръ	Haimre	Геймаръ	Мерьяма	Ерденъ	Zuuru	Ерденъ	"
Гейрихсгофъ	Kolu	Фональ	Тапсъ	Ерденъ наст.	Zuuru fivif	"	"
Гердель-Паель	Zoreba	Ерденъ	Раппель	Ерленфельдтъ	Zhulepa	Кьриа-Кохатъ	Гагерс
Геркюль-Сааре-мойзъ				Ерленъ	Zirlepa	Ерденъ	Раппель
Германсбергъ	Zargla	"	"	Еррастъ	Erca	Эррасъ	Изенгофъ
Гирмусъ хут.	Bermumäe	Петровская	Усть-Нарова	Ерридесъ	Greba	Кохтель	Иевве
Гогенгауптъ хут.	Himuse	Изенгофъ	Изенгофъ	Ерриналь	Urina	Вакъ	Ассъ
Гогенгеймъ	Hohenhaupt	Фридрихсгофъ	Фридрихсгофъ	Ертенъ	Urw	Паддасъ	Каппель
Гогенгольмъ	Häggi	Оро	Гапсаль	Ессе	Zöfa	Венденъ	Гапсаль
Гогенгофъ хут.	Hödgehaare	Кыргесаръ	Кертель	Ессенбергъ хут.	Kareba	Койкъ	Вейсенштейнъ
Гольденбекъ	Hohenhof	Кегель	Кегель	Ессемегги	Usmäe	Фридрихсгофъ	Фридрихсгофъ
Гольденбекъ наст.	Kullama	Вайкна	Турпель	Есъ	Ufu	Маринская	Везенбергъ
Гросенгофъ	Kullama fivif	Коловере	Мерьяма	Етель	Zöta	Оррисаръ	Вейсенштейнъ
Гросъ-Каллю	Suuremdis	Суремызъ	Кертель	Етсъ	Ufise	Иевве	Иевве
Гросъ-Лехтигаль	Kalju	Каллю	Мерьяма	Ешенроде хут.	Rittwälfja	Кегель	Кегель
Гросъ-Руде	Suure-Lähtra	Ляхтра	Гапсаль	Ехмееъ	Uhnja	С. Мартенсъ	Турмель
Гукастъ	Suure-Rüde	С. Мартенсъ	Гапсаль	Зааге	Kuufitu	Раппель	Раппель
Гудьяль	Uufi	Койкъ	Вейсенштейнъ	"	Ufafa	Неггатъ	Ревель
Гуммала	Uufja	Ундель	Катериненъ	Закофъ	Ufufu	Торпсаль	Иевве
Гюэръ	Uumala	Кегель	Кегель	Зеугофъ хут.	Uuendöfja	Кегель	Кегель
Дирслетъ	Uüura	Гаркъ	Ревель	Зейертъ	Seira	Ванамойзъ	Леаль
Дубникъ полум.	Unglere	Сутленъ	Гапсаль	Зоммергузенъ,			
Ерве хут.	Uubnifu	Илдукъ	Похтица	Альтъ.			
Егмееъ	Zöbpre	Луйстъ	Мерьяма	Зоммергузенъ,			
Егелехтъ	Uhme	С. Мартенсъ	Турпель	Ней.			
Егелехтъ наст.	Zödehtme	Егелехтъ	Разикъ	Изакъ наст.			
Еггисъ-Наеро	Zödehtme fivif	"	"	Изакъ			
Еггисъ	Zöjeuu	Кегель	Кегель	Изенгофъ			
Еддара хут.	Zögite	Фридрихсгофъ	Фридрихсгофъ	Илдукъ			
Еддеферъ	Edata	Руйль	Везенбергъ	Илдукъ			
Ейхенгайнъ	Zädimeere	Фикель	Еддеферъ	Ильгасть			
Ельмимегги	Zammifu	Иевве	Иевве	Ильмандо хтт.			
(Эммастъ)	Zälgimäe	Фридрихсгофъ	Фридрихсгофъ	Итферъ			
Еммомаягга	Emmafu	Эммасть	Кертель	Иевве наст.			
Емперъ	Emmafu	Салль	Ракке	Иевве			
(Эндесъ)	Zöperere	Саксимойзъ	Везенбергъ	Иеггисъ			
Ендель	Antu	Вакъ	Ассъ	Еддеферъ			
	Zäneba	Ампель	Ампель				

Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.	Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.
Wene keeli	Eesti keeli.			Wene keeli	Eesti keeli		
Гемперъ	Zõpere	Саксимойзъ	Везенбергъ	Кау	Triigi	Александров-ская	Разикъ
Гессъ	Õõsu	Маринская	"	Каури хут.	Kauri	Мерьяма	Мерьяма
Гессе хут	Zõefa	Вендентъ	Гапсаль	Кауксъ	Kauksee	Изабъ	Гевве
Гоала	Zoala	Гоала	Нарва	Каулепъ	Kaulepi	Альпъ	Ампель
Гоганниъ паст.	Zõrwa-Zaani fir	Вехмутъ	Ассъ	Каунисаръ	Kaunisara	Пеннингби	Разикъ
Гоганниъ паст.	Zõrju-Zaani firif	Пеннингби	Разикъ	Каутель	Kautela	Гоганнигофъ	Ревель
Гоганнигофъ	Kae	Гоганнигофъ	Ревель	Кебластъ	Keblaste	Вельцъ	Леаль
Гоганнигофъ хут.	Riigi	Фельксъ	Мерьяма	Кеббелъгофъ	Ulewalt Kebabla	Синалепъ	Гапсаль
Готма	Zootma	Лехтсъ	Лехтсъ	Кегель паст.	Keila firif	Кегель	Кегель
Кааре хут.	Kaare	С. Мартенсъ	Турпель	Кегель	Keila	"	"
Каарманъ	Kaurma	Вакъ	Ассъ	Кеддеръ	Kedra	Анния	Кеддеръ
Кавастъ	Kawastu	Фиоль	Везенбергъ	Кедва	Kedwa	Гель	Раппель
Кавва хут.	Kaewa	Корпсъ	Ассъ	Кедепъ	Kedepa	Кехтель	"
Казаргенъ	Kajari	Казаргенъ	Леаль	Кедикъ	Kedikü	Оро	Гапсаль
Кай	Kaiu	Кай	Раппель	Кезаль	Käefala	Кегель	Кегель
Калле хут.	Kalle	Немкюль	Ампель	Кезаль хут.	Käefala, Käefala	Дуйетъ	Мерьяма
Калью	Kalju	Калью	Мерьяма	Кейнисъ паст.	Keina firif	Кейнисъ	Кейнисъ
Кальтенбрунъ	Kallitu	Юргенсбергъ	Вейсенштейнъ	Кейкъ	Käpi	Койкъ	Вейсенштейнъ
Кампенъ	Kambi	Разикъ	Разикъ	Кельпъ	Keiba	Кириа-Кохатъ	Гатгеръ
Капдель	Kapdel	Маринская	Везенбергъ	Кенда	Kanda	Коловеръ	Мерьяма
Капмель	Kabala	Пададъ	Капдель	Кенда	Kolda-Kõnnu	Кенда	Ревель
Каппо	Kapu	Райкюль	Раппель	Кендесъ	Kedwa-Kõnnu	Фональ	Везенбергъ
Карлсбрунъ хут.	Karlshbrunn	Каппо	Ракке	Кеппо	Kepu	Кыргесаръ	Кертель
Карлгофъ	Kaarki	Вехмутъ	Ассъ	Кервель	Karbela	Оро	Гапсаль
Карлгофъ хут.	Kaarkimõis	Саксимойзъ	Везенбергъ	Керсель	Karja	Вакъ	Ассъ
Каркусъ	Karkuse	Каппо	Ракке	Кермо хут.	Kärnu	Каттентакъ	Катериненъ
Кардина	Karinu	Немкюль	Ампель	Кертель фабрика	Kärbla wabrif	Кертель	Кертель
Карузенъ паст.	Karuse firif	Вехмутъ	Ассъ	Керри хут.	Keri	Койкъ	Вейсенштейнъ
Карринемъ	Karindimne	Леаль	Леаль	Кервентакъ	Kõrwetagu	Мерьяма	Мерьяма
Карроль	Karula	Вельцъ	"	Керраферъ	Kärawete	Ампель	Ампель
Карришъ	Karitsa	Фиоль	Везенбергъ	Керреферъ	Käremere	Алленкюль	Алленкюль
Карунга хут.	Karunga	Везенбергъ	"	Керро	Käru	Салль	Ракке
Карьякюль	Karjatüla	Саксимойзъ	"	Кескюль	Kesküla	Казаргенъ	Леаль
Кассаръ	Kaareimõisa	Кегель	Кегель	Кескферъ	Keskmere	С. Мартенсъ	Турпель
Касты	Kasti	Кейнисъ	Кейнисъ	Кетто хут.	Ketu	Мерьяма	Мерьяма
Катериненъ паст.	Kadrina firif	Геймаръ	Мерьяма	Кертельгофъ хут.	Kärbiamõis	Суремизъ	Кертель
Каткотага хут.	Katutaga	Ундель	Катериненъ	Кехтель	Kestna	Кехтель	Раппель
Катлена хут.	Katlera	Зоммергузенъ	Везенбергъ	Кивидепъ	Kiwidepea	Синалепъ	Гапсаль
Каттентакъ	Kaaspere	Мерьяма	Мерьяма	Кидъ	Kidu	Кидъ	Ревель
"	Päri	Каттентакъ	Катериненъ	Киза хут.	Kiisa	Фридрихгофъ	Фридрихгофъ
"	"	Вайкна	Турпель				

Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.	Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.
Wene keeli	Eesti keeli			Wene keeli	Eesti keeli		
Кизка хут.	Riiska	Патцаль	Леаль	Котцумъ	Rodasoo	Егелехтъ	Разикъ
Кикель	Riiska	Ментакъ	Иевве	Кошъ паст.	Rofe firif	Аллаферъ	"
Кикель	"	Тюрпсаль	"	Кошъ	Redru	Фельксъ	Мерьяма
Кильзи хут.	Rõifi	Серреферъ	Вейсенштейнъ	Кохтель	Rohila	Кохтель	Иевве
Кирдаль	Rirdalu	Койль	Вейсенштейнъ	Кохатъ	Rohatu	Курна-Кохатъ	Гаггерсъ
Кирна	Rirna	Кирна	"	"	Rohatu	Синпъ	Мерьяма
Кирна-Кохатъ	"	Кирна-Кохатъ	Гаггерсъ	Крейцгофъ	Risti	Падисъ	Балт.-Портъ
Кирримегги	Ririmäe	Тайбелъ	Гапсаль	Крейцъ паст.	Risti firif	"	"
Кирриферъ паст.	Ririmere firif	Ванамойзъ	Леаль	Кренгольмъ	Joa wabrif	Иоала	Нарва
Киррисаръ	Roorbi	Оррисаръ	Вейсенштейнъ	Кронталь хут.	Selja	Синпъ	Мерьяма
Киека хут.	Riiska	Патцаль	Леаль	Куза хут.	Ruuba	Мерьяма	"
Кихлеферъ	Rihlewere	Каттентакъ	Катериненъ	Кузаль паст.	Ruufalu firif	Кида	Ревель
Клейнъ-Венденъ	Rijamõis	Венденъ	Гапсаль	Куй	Ruie	Корпсъ	Ассъ
хут.	"	"	"	Куйегги	Ruiejõe	Пирсаль	Ристи
Клейнъ - Лехти-	Wäite-Lähtra	Ляхтра	"	Куймець	Ruimetja	Куймець	Раппель
Клейнъ-Пунгернъ	Wäite-Pungeri	Ментакъ	Иевве	Куйвакарро хут.	Ruimafaru	Корпсъ	Ассъ
хут.	"	"	"	Кукерсъ	Ru rufe	Тюрпсаль	Иевве
Клостергофъ	Rloostri	Клостергофъ	Леаль	Кукоферъ	Rufuwere	Ампель	Ампель
Когатъ	Rohatu	Кирна-Кохатъ	Гаггерсъ	Кукке хут.	Rufe	Вехмутъ	Ассъ
"	"	Синпъ	Мерьяма	Куллина	Rulina	Куркюль	Везенбергъ
Кодлазель	Rodafema	Оррисаръ	Вейсенштейнъ	Куллина хут.	Rulina	Боркгольмъ	"
Колдиль	Rodina	Раппель	Раппель	Куларо хут.	Rullaaru	Везенбергъ	"
Козе полум.	Rofe	Иевве	Иевве	Кумма	Roobuse	Кегель	Кегель
Койдо хут.	Roidu	Вейнбервенъ	Ракке	Кунда	Runda	Кунда-Малла	Везенбергъ
Койги хут.	Roiigi	Фюль	Везенбергъ	Кунила хут.	Rumila	Леаль	Леаль
Койкъ	"	Немжюль	Ампель	Купна хут.	Rupna	Куркюль	Везенбергъ
"	"	Раппель	Гапсаль	Курксъ	Rurfse	Падисъ	Балт.-Портъ
"	"	Койкъ	Вейсенштейнъ	Куркюль	Rüti	Куркюль	Везенбергъ
Койль	Roiisa	Койль	Гаггерсъ	Курналь	Rurna	Курналь	Ревель
"	Rohila	Салль	Ракке	Курризаль	Rurisu	Вехмутъ	Ассъ
Койтървъ	Roitjårwe	Колькъ	Ревель	Курро	Ruru	Немжюль	Ампель
Колькъ	Rolda	"	"	Куртна-Кирдаль	Rurtina	Койль	Гаггерсъ
Колло	Rolu	Серреферъ	Вейсенштейнъ	Куртна	Rurtina	Илдукъ	Пюхтица
Коно	Roonu	Вакъ	Ассъ	Кусна	Ruõna	Вейнбервенъ	Ракке
Коноферъ	Roonwene	Мерьяма	Мерьяма	Кутержюль	Rubulula	Петровская	Усть-Нарова
Коокъ	Rodu	Педдесъ	Капсаль	Кипста хут.	Rõpsta	Вейнбервенъ	Ракке
Копельманъ	Ropelmanni	Фридрихсгофъ	Фридрихсгофъ	Киппо хут.	Rõpu	Киргесаръ	Кертель
Корпсъ	Sinmanni	Корпсъ	Ассъ	Кюмельгофъ	Õigu	Фональ	Катериненъ
Корьюзе хут.	Rorjuse	Юганнигофъ	Ревель	Кюти хут.	Rüti	Оррисаръ	Вейсенштейнъ
Корба хут.	Rorba	Оррисаръ	Вейсенштейнъ	Кютке хут.	Rütle	Синпъ	Мерьяма
Костиферъ	Roõtimere	Егелехтъ	Разикъ	Кянда	Räändla	Коловере	"

Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.	Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.
Wene keeli.	Eesti keeli.			Wene keeli.	Eesti keeli.		
Кянишк хут.	Räänifu	Егелехт	Разикъ	Лиголепъ хут.	Rihulepa	Везенбергъ	Везенбергъ
Лаактъ	Ragebi	Юанниногофъ	Резель	Лизаенгофъ х.	Räti	Фикель	Мерьяма
Ладена	Radena	Петровекая	Усть-Нарова	Лилиенбахъ хут.	Trilli	Немкюль	Ампель
Ладигферъ	Raefwerve	Пастферъ	Ракке	Лилиенгофъ хут.	Raanfalu	Палласъ	Каппель
Лайцъ	Raitfe	Лайцъ	Лива	Лимматъ	Rimandu	Койль	Гаггерсъ
Лайкюль хут.	Raifüla	С. Мартенсъ	Турпель	"	Rimandu	Мерьяма	Мерьяма
Ламмаскюль хут.	Rammastüla	Салль	Ракке	Линамойзъ хут.	Rinnamõis	"	"
"	Rammastüla	Вакъ	Ассъ	Линденъ	Ringu	Ассокюль	Гапсаль
Лаокюль дер.	Raofüla	Надиль	Валт.-Портъ	Линнапъ	Rinnapea	Ампель	Ампель
Лассила	Raifla	Воркгольмъ	Везенбергъ	Лихунне хут.	Rihunfe	Леаль	Леаль
Лассинормъ	Raifnurme	Салль	Ракке	Лийва фольв.	Riirva	Ваггастъ	Вейсенштейнъ
Лассимъ хут.	Raifmide	Мексгофъ	Вейсенштейнъ	Лоаль	Rohu	Койль	Гаггерсъ
Лаукота	Raiguta	Гапсаль	Кертель	Лоле	Roluvvere	Коловере	Мерьяма
Лаукъ	Raifa	Кыргесаръ	Кегель	Лодензъ	Rlooga	Кегель	Кегель
Лауласма	Raulasma	Кегель	Кегель	Локсу	Rofju	Саксимойзъ	Везенбергъ
Лаулена хут.	Raulpera	Леаль	Леаль	Лоя	Rooja	Суремойзъ	Кертель
Лаупа	Raupra	Серреферъ	Вейсенштейнъ	Лоопъ	Roobi	Каттентакъ	Катерипенъ
Лаусъ	Raufa	Авандусъ	Ракке	Локота дер.	Rofuta	Саксимойзъ	Везенбергъ
Лаутель	Rautna	Клоостергофъ	Леаль	Лугенгузен паст.	Ruganufe	Изенгофъ	Изенгофъ
Леаль паст.	Rihula firif	Леаль	"	Луйстъ	Ruiste	Луйстъ	Мерьяма
Леаль	Rihula	"	"	Люзинго хут.	Ruifingi	Немкюль	Ампель
Левенвольде	Rigwalla	Левенвольде	Ракке	Люкгольмъ	Raaremõis	Пашленъ	Гапсаль
Леверь	Reerwi	Коловере	Мерьяма	Маальсъ	Raafte	С. Мартенсъ	Турпель
Легола	Rehula	Кегель	Кегель	Магольмъ паст.	Rigula firif	Педтесъ	Каппель
Легетъ	Rehete	Ризенбергъ	Лива	Магдусгофъ	Ruuremõis	Вормсъ	Гапсаль
Ледикюль	Reditüla	Тайбелъ	Гапсаль	Майдель	Raidla	Ерденъ	Раппель
Ледо хут.	Redu	Нойсферъ	Вейсенштейнъ	Малая-Сольднна	Reen-Soldina	Верхнессельская	Пюхтия
Леллеферъ	Rellwerve	Ервакантъ	Раппель	"	Reen-Soldina	Гоала	Нарва
Лелло	Rellu	Кейнисъ	Кертель	Малла	Malla	Кунда-Малла	Везенбергъ
Леммико хут.	Remmifu	Геймаръ	Мерьяма	Мариенъ-Магда-	Rooru firif	Вейнтервенъ	Ракке
Ленна хут.	Rera	Везенбергъ	Везенбергъ	лененъ паст.	Raarja firif	Вакъ	Ассъ
Летцъ.	Rette	Падиль	Валт. Портъ	Мариенъ паст.	Ratrina firif	С. Мартенсъ	Турпель
Лехме хут.	Rõhne	Гаркъ	Резель	Мартенсъ паст.	Raardu	Негатъ	Резель
Лехтпаль	Rõhtu	Ляхтра	Гапсаль	Маартъ	Raarjamõis	Вехмутъ	Ассъ
Лехтмецъ	Rõhtmetja	Ампель	Ампель	Массау	Raafu	Массау	Леаль
Лехола	Rulina	Кегель	Кегель	Матисъ паст.	Radife firif	Падиль	Валт. Портъ
Лехтсъ	Rõhtfe	Лехтсъ	Лехтсъ	Маттей паст.	Radife firif	Альпъ	Ампель
Либела хут.	Rib-la	Синпъ	Мерьяма	Матцаль	Ratjala	Леаль	Леаль
Лива полум.	Riirva	Эррасъ	Изенгофъ	Махтеръ	Ratita	Ерденъ	Раппель
Лива хут.	Riirva	Немкюль	Ампель	Мегекюль	Ratfäla	Алленкюль	Вейсенштейнъ
Ливако хут.	Riirwafu	"	"				

Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.	Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.
Wene keeli.	Eesti keeli.			Wene keeli.	Eesti keeli.		
Меддеретъ	Mõdrifu	Раггаферъ	Везенбергъ	Нейгофъ	Saiaopli	Немкюль	Ампель
Мейрисъ	Mädi	Авандусъ	Ракке	Нейенгофъ	Zoo	Кольскъ	Ревель
Мексгофъ	Mäo	Мексгофъ	Вейсенштейнъ	Нейенгофъ	Uuemõis	Ассокюль	Гапсаль
Мекюль	Mäefüla	К-йль	Каппакойль	Нейенгофъ	Uuemõis	Владимирская	Разикъ
Мексъ	Ravila	Николаевская	Разикъ	Ней-Изенгофъ	Wisi	Изенгофъ	Изенгофъ
Ментакъ	Mäetaga	Ментакъ	Иевве	Ней-Зоммер-гузенъ	Sõmeru	Зоммергузенъ	Бозенбергъ
Менникорбъ	Zmaštu	Ундель	Катериненъ	Ней-Ментакъ хут.	Mäetaga	Ментакъ	Иевве
Меремойзъ	Meremõis	Кегель	Кегель	Нейполь хут.	Uuemõis	Раггаферъ	Везенбергъ
Мерьяма паст.	Märvjama firif	Мерьяма	Мерьяма	Нельва	Nõlwa	Фельксъ	Мерьяма
Мерьяма	Märvjama	"	"	Нембра хут.	Nõmbra	Николаевская	Разикъ
Мерреколю	Märefüla	Петровская	Усть-Нарова	Немме хут.	Nõmme	Вакъ	Ассъ
Мерреколю	Märefüla	Курколю	Везенбергъ	Неммере хут.	Nõmmerere	Мерьяма	Мерьяма
Метсавяля хут.	Metsavälja	Паддасть	Капнель	Немкюль	Nõmfüla	Немкюль	Ампель
Меттапе	Mädapae	Везенбергъ	Везенбергъ	"	Nõmfüla	Сутленъ	Гапсаль
Мехеколю	Mehesüla	Алленколю	Вейсенштейнъ	Неттебергъ	Nätebergi	Гоала	Нарва
Метцикусъ	Metsiku	Фиоль	Везенбергъ	Неггаты фольв.	Nihatu	Вапъ	Въйсенштейнъ
Метцебо	Metsa	Паденормъ	Леаль	Неггаты	"	Неггаты	Ревель
Ментакенъ	Metsataguse	Юргенсбергъ	Вейсенштейнъ	"	"	Патцаль	Леаль
Михаелис паст.	Mihkli firif	Вельцъ	Леаль	Ниевъ хут.	Ninja	Ляхтра	Гапсаль
Мойзама	Mõisamäe	Салль	Ракке	Нибъ	Nibi	Сутленъ	"
Мойзама	Mõisama	Геймаръ	Мерьяма	Нидо хут.	Nidu	Лехтесъ	Лехтесъ
Мойзакюль	Mõisafüla	Массау	Леаль	Нисси паст.	Nissi firif	Ризенбергъ	Лива
Мойкъ	Mõigu	Курналь	Ревель	Ново-Верпель	Warbla	Сауленъ	Леаль
Моренгофъ	Mooru	Пастферъ	Ракке	Ново-Кастъ хут.	Uue Kasti	Геймаръ	Мерьяма
Моррасть	Muraaste	Гаркъ	Ревель	Ново-Вердеръ	Wirti	Массау	Леаль
Муддисъ	Moe	Лехтесъ	Лехтесъ	Нойстферъ	Burdi	Нойстферъ	Вейсенштейнъ
Муллима хут.	Mullimäe	Аппи	Кеддеръ	Нуке паст.	Kaarootsi firif	Пашленъ	Гапсаль
Мунналасть	Munalaafine	Ризенбергъ	Лива	Нурмъ	Nurme	Ризенбергъ	Лива
Мустаегги	Mustajõe	Мустаегги	Корфъ	"	Nurtu	Фельксъ	Мерьяма
Мешенгофъ	Muuga	Пастферъ	Ракке	Обекатку посел.	Obekatfu	Раггаферъ	Везенбергъ
Мюntenгофъ	Mümbi	Мексгофъ	Вейсенштейнъ	Оденвальдъ	Ohofotfu	Шварневъ	Лива
Мяггизе фольв.	Mäijse	Альпъ	Ампель	Оденкантъ	"	Кехтель	Рапнель
Мяиче хут.	Mäife	Райгаферъ	Везенбергъ	Ойденормъ	Oidrome	Вельцъ	Леаль
Мязколю хут.	Mäefüla	Массау	Леаль	Ойзо	Oisu	Алленколю	Вейсенштейнъ
Наккама хут.	Nakkama	Синаленъ	Гапсаль	Опормъ	Onorme	Туддолингъ	Иевве
Напнель	Nabala	Курналь	Ревель	Онтика	Ontika	Тюрпсаль	"
Наргенъ остр.	Naislaare	Наргенъ	Батъ-Портъ	Оргена	Orina	Вехмутъ	Ассъ
Неве	Nõna	Неве	Неве	Оргмець	Orgmetfa	Альпъ	Ампель
Неггаты	Negati	Неггаты	Ревель	Оргусе хут.	Orguse	Авандусъ	Ракке
Неггаты	Negati	Патцаль	Леаль	Орро хут.	Ocu	Педдесъ	Педдесъ
Нейгофъ	Uuemõis	Кириа-Кохатъ	Гаггесъ				

Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.	Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.
Wene keeli	Eesti keeli			Wene keeli	Eesti keeli		
Оррэнгофъ	Oru	Оро	Гапсаль	Педуа	Bädewa	Мерьяма	Мерьяма
Оррэнгофъ	Oru	Владимирская	Везенбергъ	Пейтъ	Kloodi	Везенбергъ	Везенбергъ
Оррисаръ хут.	Orisaate	Саулепъ	Леаль	Пейтгофъ	Peite	Чутлейгъ	Иевве
Оррисаръ	Osna	Оррисаръ	Вейсенштейнъ	Пелкюль	Põllküla	Падисъ	Балт.-Портъ
Орьякъ	Orjala	Эммасть	Кертель	Пеналь паст.	Rigula firif	Тайбель	Гапсаль
Оттенкюль	Triigi	Вакъ	Ассь	Пеннингби	Benningi	Пеннингби	Разикъ
Охтель хут.	Ohila	Ляхтра	Гапсаль	Пеннегги	Bennijõe	Леаль	Леаль
Охтъ	Ohu	Кегель	Кегель	Пергель	Perrila	Пеннингби	Разикъ
Паггаръ	Pagari	Верхнесельская	Пюхтица	Пермскоюл п.-м.	Permküla	Верхнесельская	Пюхтица
"	"	Илдукъ	Иевве	Перриферъ	Pert	Тюрсаль	Иевве
"	"	Ментакъ	"	Пегри хут.	Päcirmõis	Ундель	Катериненъ
"	"	Туддолинъ	"	Петергофъ хут.	Peterhofi	Гаркъ	Ревель
Паддасъ	Pada	Паддасъ	Катериненъ	Петри паст.	Petri firif	Оррисаръ	Вейсенштейнъ
Паленормъ	Padenorma	Паленормъ	Леаль	Пеххо	Päbho (marootfi)	Юргенсбергъ	"
Падисъ	Ploofiri	Падисъ	Балт.-Портъ	Пиваротсъ	Pootimõis (Pi-	Патцаль	Леаль
Пазикъ	Paaßitu	Разикъ	Разикъ	Пикферъ	Pitawere	Владимирская	Разикъ
Паллаль	Palla	Фональ	Везенбергъ	Пиква	Pitwa	Аллаферъ	"
Палласъ хут.	Palase	Фельксъ	Мерьяма	Пикмецъ хут.	Pikmetja	Сереферъ	Вейсенштейнъ
Палласъ	Pallaaste	Падисъ	Балт.-Портъ	Пийтъ	Pitbe	Левенвольде	Ракке
Паллиферъ	Palliwere	Паллиферъ	Ристи	Пира	Pira	Везенбергъ	Везенбергъ
Палло	Palu	Саркферъ	Вейсенштейнъ	Пирсаль	Pirjalu	Пирсаль	Ристи
Пальмсъ	Palmse	Пальмсъ	Везенбергъ	Пиркъ	Pirgu	Ердель	Раппель
Пальъ	Soobna	Луйстъ	Мерьяма	Пиомецъ	Piometsa	Вяпъ	Вейсенштейнъ
Пальферъ	Palliwere	Николаевская	Разикъ	Питкакюль хут.	Pitaküla	Нойсферъ	"
Пантиферъ	Pandinwere	Боркгольмъ	Везенбергъ	Поака хут.	Poaka	Кирна	"
Паргель	Parila	Синалепъ	Гапсаль	Пойдиферъ	Poidiwere	Авандусъ	Ракке
Паргенталь	Tolli	Мерьяма	Мерьяма	Поленемме хут.	Polenõmme	Саулепъ	Леаль
Пардасъ	Partsi	Суремойзъ	Кертель	Польъ	Põlula	Раггаферъ	Везенбергъ
Пармель	Piimi	Юеггисъ	Турпель	"	Põlli	Шварценъ	Лива
Пастферъ	Pastiwere	Пастферъ	Везенбергъ	Польдема хут.	Põldemaa	Синалепъ	Гапсаль
Патсъ хут.	Patsi	Юеггисъ	Турпель	Поррикъ	Porriki	Лехтсъ	Лехтсъ
Патцаль	Patsalu	Патцаль	Леаль	Потцикъ	Pootikü	Изакъ	Иевве
Паункюль	Pauunküla	Алексадровская	Разикъ	Похъякъ	Põhjaka	Саркферъ	Вейсенштейнъ
Пашлепъ	Pastlepa	Пашлепъ	Гапсаль	Пресси хут.	Pressi	Каттентакъ	Катериненъ
Пашель	Pastila	Койлъ	Гаггерсъ	Пуйсма хут.	Puisma	Неддесъ	Каппель
Пазнкюль	Pastküla	Мерьяма	Мерьяма	Пургель	Purila	Ердель	Раппель
Паякъ	Pajala	Шварценъ	Лива	Путкасъ	Putake	С. Мартенсъ	Турпель
Пебо хут.	Pebo	Курпаль	Ревель	"	Puitaste	Кейнисъ	Кейнисъ
Педданиикъ хут.	Päddaniku	Вейнтервентъ	Ракке	Пюхаегги	Pühajõe	Чудлейгъ	Иевве
Педдесъ	Kalmi	Педдесъ	Каппель	Суремойзъ паст.	Pühalepa firif	Суремойзъ	Кертель
Педрангъ	Pëdrangu	Вакъ	Ассь	Пюгатъ	Pühatu	Райкюль	Иевве

Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.	Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.
Wene keeli	Eesti keeli.			Wene keeli	Eesti keeli		
Пюхаегги полум.	Pühaõgi	Чудлейгъ	Иевве	Розна хут.	Roõna	Рагаферъ	Везенбергъ
Похтица монаст.	Põhime	Илдукъ	Похтица	Ройкоъ паст.	Roigi tivit	Кыргесаръ	Кертель
Пязола хут.	Päzula	Педдесъ	Капнель	Ройкоъ	Roigi	"	"
Пяххо	Pähu	Юргенсберги	Вейсенштейнъ	Ройкюль	Roofüla	Аллаферъ	Разикъ
Раббинеръ	Rabinere	Койль	Гаггеръ	Рохтъ	Roõu	Авандусъ	Ракке
Равакюль	Rawa	Ампель	Ампель	Руде, Клейнъ	Rõude	С Мартенсъ	Турпель
Раггаферъ	Rägawere	Раггаферъ	Везенбергъ	Руде, Гросъ	Suure-Rõude	"	"
Разикъ	Raafüla	Разикъ	Разикъ	Руйль	Roela	Руйль	Везенбергъ
Райкъ	Raigu	Каппо	Ракке	"	Ruila	Курна-Кохатъ	Гаггеръ
Райкюль	Raifüla	Райкюль	Раппель	Румба хут.	Rumba	Ванамойзъ	Гаггеръ
Рактамоизъ	Rafa	Ампель	Ампель	Руммъ	Rummi	Егелехтъ	Разикъ
Рамма	Ramma	Вейнбервенъ	Ракке	Руессаль	Ruõjala	Шварценъ	Лива
Ранпамойзъ хут.	Rannamõis	Педдесъ	Капнель	Рязна	Rõõna	Лехтесъ	Лехтесъ
Ранна-Пунгеръ	Rana-Pungeri	Туддолнъ	Иевве	Сааге	Ruufüla	Раппель	Раппель
Рандферъ (полум)	Randwere	Суремойзъ	Кертель	"	Rõõa	Негатъ	Ревель
Раппель паст.	Rapla tivit	Раппель	Раппель	Сааре хут.	Saare	Нойстферъ	Вейсенштейнъ
Раппель	Rapla	Раппель	"	Саардо хут.	Saardu	Синаленъ	Гапсаль
Раутферъ	Rõnu	Чудлейгъ	Иевве	Сагадъ	Sagadi	Пальмъ	Катериненъ
Рахкюль	Rahfäla	Пастферъ	Ракке	Сайда хут.	Saida	Ризенбергъ	Лива
Рахола	Rahola	Фридрихсгофъ	Фридрихсгофъ	Сакгофъ	Saka	Тюрпаль	Иевве
Разкюль	Raefäla	Везенбергъ	Везенбергъ	Сакосаръ	Sakosaar	Пальмъ	Катериненъ
Реаль	Rõo	Ваяъ	Вейсенштейнъ	Саксимойзъ	Saksimõis	Саксимойзъ	Везенбергъ
Регаферъ	Rägawere	Ампель	Ампель	Сакъ	Saku	Фридрихсгофъ	Фридрихсгофъ
Розна	Rõõna	Лехтесъ	Лехтесъ	Сала полум	Sala	Эррасъ	Изенгофъ
Реопе хут.	Reopa	Пирсаль	Ристи	Салаегги	Sallaja	Оро	Гапсаль
Репникъ	Repnitu	Вайвара	Силламяги	Салль	Salla	Салль	Ракке
Реттель паст.	Retala tivit	Синаленъ	Гапсаль	Саллевере хут	Sallewere	Массау	Леаль
Реттель	Retla	Пенингби	Разикъ	Саллентакъ	Sallenta	Гаггеръ	Гаггеръ
Реххо хут.	Rõõo	Вейнбервенъ	Ракке	Самма	Samma	Паддасъ	Валт.-Портъ
Ридака	Ridaka	Райкюль	Раппель	Самокрасъ	Samafrast	Юала	Нарва
Ризенбергъ	Riisepere	Ризенбергъ	Лива	Сандгофъ хут.	Sandhoi	Вейнбервенъ	Ракке
Рикасаре хут.	Rikasare	Алленкюль	Вейсенштейнъ	Сандиметса хут	Sandimetsa	Вакъ	Асесъ
Рикгольцъ	Rikolda	Рикгольцъ	Гапсаль	Саревелья хут.	Sarewella	Юала	Нарва
Рингенгофъ хут.	Rineste	Венденъ	"	Саркферъ	Sargwete	Саркферъ	Вейсенштейнъ
Рихола хут.	Rigola	Паддасъ	Капнель	Сарнакорбъ	Sarnaõõrwe	Александровская	Разикъ
Роге островъ	Rõõisaar	Роге	Валт.-Портъ	Састама	Saastina	Массау	Леаль
Роденваль хут.	Rõõdenwäla	Зоммергузенъ	Везенбергъ	Сатно полум.	Satsu	Паддасъ	Капнель
Розенгагенъ	Rõõnija	Курналь	Ревель	Саузе хут.	Sause	Леаль	Леаль
Розенгофъ	Rõõna	Тайбелъ	Гапсаль	Саулепъ	Saulera	Саулепъ	"
Розенталь	Rõõntal	Руйль	Везенбергъ	Саумецъ	Saumetsa	Александровская	Разикъ
"	Rõõtta	Геймаръ	Мерьяма	Саунья хут.	Saunja	Оро	Гапсаль

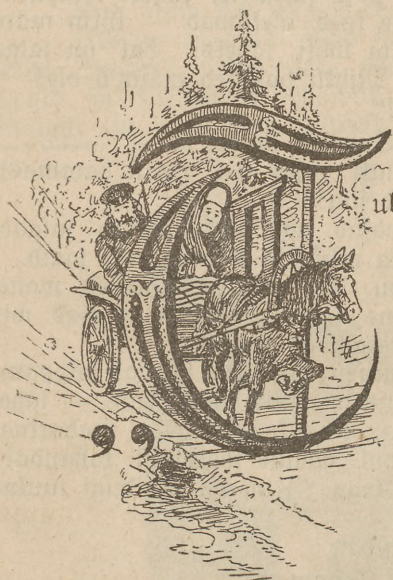
Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.	Kohtade nimed.		Ühend. wald.	Lähem postijaam.
Wene keeli	Eesti keeli.			Wene keeli	Eesti keeli		
Саусъ-Гросъ	Kaarepere	Курналь	Ревель	Сутленъ	Sutlepi	Сутленъ	Гапсаль
Саусъ	Sauste	Катентакъ	Катериненъ	Сууга хут.	Suuga	Немхоль	Ампель
Сеаскюль хут.	Seasüla	Александровская	Разикъ	Сыреноцъ	Wass-narwa	Сыренецъ	Пюхтица
Седерби	Karja	Вормсъ	Гапсаль	Тагаегги полум.	Tagaäe	Туддолнинъ	Гапсаль
Сейдель	Sõidla	Альпъ	Ампель	Тайбелъ	Taibla	Тайбелъ	Гапсаль
Сейеръ	Seira	Вамамойзъ	Леаль	Такферъ	Takwere	Видрукъ	"
Сейнигаль	Müisleri	Оррисаръ	Вейсенштейнъ	Тамба хут.	Tamba	Патталъ	Леаль
Села хут.	Säela	Фикель	Мерьяма	Таммикъ хут.	Tammifu	Вейнъервенъ	Ракке
Селленкюль	Sellafüla	Видрукъ	Гапсаль	Таммикъ	"	Салль	"
Селликуль хут.	Sällifüla	Ампель	Ампель	"	"	Владимірская	Разикъ
Селликуль	"	Вехмутъ	Аессъ	Таммисене хут.	Tammisäpe	Маринская	Безенбергъ
Селли-Койкъ	Selli	Раппель	Раппель	Тамсаль	Tamsala	Немкюль	Ампель
Селли	"	Салль	Ракке	Танненгофъ	Männifu	Мерьяма	Мерьяма
Сельгъ	Selja	Маринская	Везенбергъ	Тасъ	Tasa	Лехтесъ	Лехтесъ
Серреферъ	Särewere	Серреферъ	Вейсенштейнъ	Тарва докт.	Tarwa	Вельцъ	Леаль
Сеткюль	Sõttifüla	Мерьяма	Мерьяма	Таттерсъ	Tatruße	Маринская	Везенбергъ
Сиклехтъ	Sifeldi	Раппель	Раппель	Тедре кут.	Tedre	Кирна	Вейсенштейнъ
Силламяги хут.	Sillamäe	Вайвара	Силламяги	Текналь	Tofuta	Серреферъ	"
Силлукъ хут.	Sillufie	Паддасъ	Каппель	Теньяла хут.	Tänjala	Нойстеръ	"
Сильмсъ	Silmi	Койкъ	Вейсенштейнъ	Терраска хут.	Tetasta	Фональ	Везенбергъ
Симонисъ паст.	Simuna ftrif	Авандусъ	Ракке	Тереферъ	Tätwere	Изакъ	Иевве
Синаленъ	Sinalera	Синаленъ	Гапсаль	Терсфельдтъ	Wösumäe	Верхнесельская	Пюхтица
Сиппъ хут.	Sipa	Леаль	Леаль	Тоаль	Tuhala	Раггаферъ	Везенбергъ
Сиппъ	"	Сиппъ	Мерьяма	Тобия хут.	Tobia	Владимірская	Разикъ
Сойницъ	Sooniste	Вейнъервенъ	Ракке	Тойла	Toila	Везенбергъ	Везенбергъ
Сольдина	Soldina	Сойницъ	Ристи	Тойсъ	Tohju	Чудлейгъ	Иевве
"	"	Юала	Нарва	"	Tohju	Койль	Гаггерсъ
Соммергофъ	Sõmeru	Верхнесельская	Пюхтица	Токумбекъ	Tuuma	Лехтесъ	Лехтесъ
Сомпе	Sompa	Николаевская	Разикъ	Толькесъ	Tatbla	Калью	Мерьяма
Сонленъ	Soonlera	Иевве	Иевве	Томель хутъ.	Toomla	Зоммергузенъ	Везенбергъ
Совормъ	Soosna	Суремойзъ	Кертель	Торри	Toxi	"	Вейсенштейнъ
Соргенфрей хут.	Sundijaare	Немкюль	Ампель	Травито хут.	Traawita	Алленкюль	Гапсаль
Сосаль церк. дер.	Soojalu küla	Вейсенштейнъ	Вейсенштейнъ	Тудло	Tudi	Синаленъ	Везенбергъ
Софенгофъ	Sofina	Ристи	Ристи	Туддолнинъ	Tudufinna	Руйль	Иевве
Старо-Верлеръ	Wirtlu	Чудлейгъ	Силламяги	Тула	Tuula	Туддолнинъ	Фридрихсофъ
Старо-Верпель	Wartla	Массау	Леаль	Тургель паст.	Tütri ftrif	Серреферъ	Войсенштейнъ
Сулло хут.	Sulu	Саултсъ	"	Туттомеги	Tuubi	Леаль	Леаль
Сурро	Suru	Геймаръ	Мерьяма	Тюкри хут.	Tüfri	Педдесъ	Каппель
Сутермо хут.	Suterma	Кенда	Колькъ	Тюрзаль	Türzalu	Вайвара	Силламяги
Сутлемъ-Амматъ	Sutlera	Изенгофъ	Изенгофъ	Тюрпсаль	Tärwe	Тюрпсаль	Иевве
		Койль	Гаггерсъ				

Kohtade nimed.		Lähem postijaam.		Kohtade nimed.		Lähem postijaam.	
Wene keeli	Eesti keeli	Ühend. wald.		Wene keeli	Eesti keeli	Ühend. wald.	
Уандо полум.	Dandu	Эррасъ	Изенгофъ	Шлосъ-Фикель	Wigala	Фикель	Мерьяма
Убйа хут.	Ubia	Зоммергузенъ	Везенбергъ	Шлосъ-Лодс	Kolumere	Коловере	"
Уддева	Udewa	Уддева	Ракке	Шлосъ-Леаль	Eibual	Леаль	Леаль
Уденкюль	Udenküla	Немкюль	Ампель	Шлосъ-Этцъ	Idise	Иевве	Иевве
"	Uegla	Оро	Гапсаль	Шотанесъ	Tafsu	Папленъ	Гапсаль
Удрихъ	Udrifu	Уидель	Катериненъ	Штейнъ-Фикель	Kiwi-Wigala	Фикель	Мерьяма
Узнова хут.	Uznowa	Гоала	Нарва	Штенгузенъ	Einuile	Луйсгъ	"
Укко хут.	Uku	Фональ	Везенбергъ	Штернбергъ хут.	Esnitgewere	С. Мартенсъ	Турпель
Укснормъ	Uksnurme	Фридрихсгофъ	Капнель	Штрадгофъ	Rannamdis	Гаркъ	Ревель
Ульрихсталь	Ulrichsthal	Палдасъ	Катериненъ	Эдара хут.	Idara	Руйль	Везенбергъ
Ундель	Undla	Ундель	Ассъ	Эдпферъ полум.	Idmere	Иллуку	"
Уникюль	Unikula	Вакъ	Капнель	Эдпфере	Idivere	Настферъ	Ракке
Уннукусъ	Unnuse	Педдесъ	Усть-Нарова	Эйеферъ	Eienere	Нойстферъ	Вейсенштейнъ
Усть-Нарова мѣст	Ustwa-Zdesuu	Петровская	Иевве	Эйхенгайнъ	Tammifu	Иевве	Иевво
Ухе	Uhe	Изакъ	Везенбергъ	Эммасть	Emaste	Эммасть	Кертель
Ухтенъ	Uhtna	Зоммергузенъ	Ассъ	Эммасть паст.	Emaste firif	"	"
Уэмойзъ хут.	Uemoidis	Вакъ	Мерьяма	Эммомягги	Emumäe	Салль	Ракке
Уэзти хут.	Ueeste	Кегель	Кегель	Энгдесъ	Intu	Вакъ	Ассъ
Фаль	Zoa	Пеннингби	Разикъ	Эрвита	Irwita	Вейнбервенъ	Ракке
Фегефейеръ	Kiwifu	Фельксъ	Мерьяма	Эрленфельдтъ	Obulepe	Кирна-Кохатъ	Гаггерсъ
Фельксъ	Be ife	Гаркъ	Ревель	Эррасъ	Irta	Эррасъ	Изенгофъ
Фена	Wäana	Луйсгъ	Мерьяма	Эрридесъ	Irreda	Кохтель	Иевве
Ферзенау	Muraſtu	Неггаты	Ревель	Эртенъ	Irina	Вакъ	Ассъ
Фетъ	Tondi	Фикель	Мерьяма	Эссемягги	Urti	Палдасъ	Капнель
Фикель паст.	Wigala firif	"	Везенбергъ	Эссенбергъ хут.	Uäsmäe	Фридрихсгофъ	Фридрихсгофъ
Фикель	Wigala	Куркюль	"	Этель	Kareda	Койкъ	Вейсенштейнъ
Финнъ	Winni	Фиоль	"	Этцъ	Ööla	Оррисаръ	"
Фиоль [хут.	Wihula	Мексгофъ	Вейсенштейнъ	Эшенроде хут.	Idise	Иевве	Иевве
Флашенфуттеръ	Lasputre	С. Мартенсъ	Кегель	Эхмезъ-Маальсъ	Kiitwälja	Кегель	Кегель
Фогельзангъ	Rannamdisa	Фональ	Турпель	Юланингофъ х.	Ebnja	С. Мартенсъ	Турпель
Фональ	Wobnja	Фридрихсгофъ	Везенбергъ	Юлесоо хут.	Kilgi	Фельксъ	Мерьяма
Форби	Woora	Куркюль	Фридрихсгофъ	Юлианенбергъ	Ulejo	Левенвольде	Ракке
Форель	Woore	Фридрихсгофъ	Везенбергъ	Юланингофъ х.	Eugalepa	Альпъ	Ампель
Фридрихсгофъ	Waue	Чудлейгъ	Иевво	Юргенсъ паст.	Muusi	Фональ	Тапсъ
Чудлейгъ	Wofa	Шварценъ	Лива	Яборъ хут.	Küri firif	Юганингофъ	Ревель
Шварценъ	Wardi	Фикель	Мерьяма	Ягговаль	Kuffema	Юргенсбергъ	Вейсенштейнъ
Швенгель хут.	Wäengla	Везенбергъ	Везенбергъ	Якоби паст.	Zabara	Изенгофъ	Изенгофъ
Шлосъ Везенбергъ	Kafwere	Фельксъ	Мерьяма		Zägala	Егелехтъ	Разикъ
Шлосъ-Фельксъ	Welife				Zaagupi firif	Куркюль	Везенбергъ

Hende poeg.

Eduard Wilde.

I.

ule Zumal appi, kas siis meel
torngi ei paista?"

Sooniste eit küsis seda juba
kolmat korda, ja niisama mit-
mendat korda vastas talle taat:

"Ega mul rohkem filmi ole
kui sinul; niipea kui torn pais-
tab, näeme teda mõlemad."

"Siis anna märale ometi
piitja; muidu jõuame sinna, kui
kirit wälja tuleb!"

"Ega ma hoost lõhki wõi
ajada! Eks sa näe, missugune
tee on!" Aga seejuures andis ta

märale siiski piitja, nii et see sabaga vastu löi ja weidi wäsi-
nud hüppega tasest talupoja-traawi hakkas sõitma.

Sit lohendas oma kõrget siidimütsti, mis suure räti all
wanfri põrutamise tõttu ühtepuhku wiltu wajuks, ning hakkas
meele ühtlase meele ja wilu were üle järele mõtlema. Sa
Zumaluke, mis on isasüda emasüdamel kõrwal! Nagu jääpuri-
kas tulise sõe kõrwal! Eide hing on juba ammugi P. kiriku
kantli all, aga tema, taat, ütleb: "Ega ma hoost lõhki wõi
ajada!" Sit ei saanud terwel minewasel ööl rõemlise ärewuse
pärast filmagi kinni; tema, taat, luges Jssameie ära ja jäi
norinal magama... Hommiku oli ta nüüd küll aegsaste üle-
wal, äratas eitegi, kelle üle wäsimus siiski wiimaks wõidu saa-
nud, ja küsis naeratawatel pilufilmadel: "Wanamoor, kas
mälestad ta weel, kuhu täna pidime sõitma?... Noh, siis
tõuse ometi üles; meil on nelikümmend wersta sõita, tee on
sant, ja poja jutlusest ilma jääda — kas tead, Mari, see oleks
kahju, mis nutma ajaks!"

Nagu eit seda paremine poleks teadnud! Enne kui wana-
mees oma lause lõpetanud, oli ta jalul, üks-kaks-kolm kiriku-

ehates ja wanfril. Aga nüüd — oh see igawene, ilnilõpmata fauge maa! Dõse kella neljast saadik teel, päife peaaegu lõunas, ja ei iffa weel P. kiriku pifka tornigi näha! Ning wa' külma hingega wanamees toriseb: „Ega ma hoost mõi lõhki ajada!“ Tema hoiab hoost, kui poja jutlusele, pojale mõrusele sõidab! Kui ohjad ja piits eide käes oleksiwad — kõrw mära peaks kullerisõitu sõitma! Ei ta lõhki läheks. Tal on jalgu ja on ramnu Ega Sooniste Mikhli hobused wäsin'd ole!

„Wanamees, lõputa taga!“

„Jas' ma panen piipu. Suu nii mage, et —“

„Sina oma piibuga! Mäti peab sul warn hammaste wahel rippuma... Anna ohjad siia!“

Sooniste wana annab ohjad, aga piitsa pistab jalgade wahele. Eit kisub aga ka piitsa pihku ja teeb märäle jalad.

„No, ega ma jedasi piipu saa toppida,“ uriseb wanamees oma kollakas-halli habeme seest. „Waata, et ajad wiimaks weel kraami! Ega naisterahwal aru ole.“

Soolimata wanfri põrutamisest, mis peal istujad hüppama paneb — tee on hirmus roopline ja suuri kiwa täis — läheb Sooniste peremehel siiski korda, piibukolu musta mahorkaga täita, ilma et ta tragi teinepool hobuse jooksmist kahandaks. Kuid tulewõtmisega on täbar lugu. Iln on muidugi tuulne, ja nüüd weel see kiire sõit.

„Pea, Mari, ma ei saa tuld!“

Mari peatab, aga hakkab siunama:

„Oh, jeda nuhtlust, mis inimesel niisuguse piibu-imejaga peab lema! Katskümmandiis korda pannatse kirikuteel piipu! Ja ise tahab õigeks ajaks jutlusele saada! Poja jutlusele! On niisuke wanamees wäärt, et Jumal talle poja andis, kes kirikuherra on! Säbene ka natuke! Pole weel kiriku tornigi näha, ja tema wiidab piibu-panemisega kallist aega.“

„Panen ju alles kolmat korda, ja Jaan tõmbab ka,“ ütleb Sooniste Mikhel tuld piibu sisse poppides. „Jaan tõmbab muidugi paberossi, mina piipu, aga eks see ole ükstapuhas.“

„Jaan? Misjugune Jaan?“

„Misjugune Jaan? Meie Jaan!“

„Meie poeg, kes kirikuõpetaja on?“

„Kes siis muu?“

Sooniste perenaine tõmmab ohjad äkitselt pingule, nii et hobune jooksu sammumiseks muudab. Eide kortsurikas nägu on weel rohkem krimpsu läinud ja woldikalt mahawajunud laugude wahelt wilguwad tats p hast filma Mikhli poole.

„Kuule, wanamees, kas sul enam meeles pole?“

„Mis asi?“

"Kui sul enam meeles pole, siis tuleta nüüd meelde!"

"Mis asja?"

"Oma lollust. Sa oled talupoeg ja jääd talupojaks."

"Kas sina siis mõni saaks oled?"

"Ma pean vähemast meeles, et mu poeg kirikherra on."

"Kas mina siis seda ei tea?"

"Eks sa tea jah! Mis ja praegu: Jaan tõmbab ka."

Kelle Jaan? Kes see prostoi Jaan on, vanamees?
Tahid sa kirikherrat sedawiisi laia lõuaga Jaaniks kutsuda?
Räägid ju nagu oma sulasest või mõnest muust talujõrni-

kust . . . Kas tead, Mihkel, häbipuna tõuseb mul veel
nüüd iga kord palge, kui selle peale mõtlen, mis sa oma juh-
misi peast kahe aasta eest tegid, kui ta veel L.-s abiõpetajaks
oli. Terme kihelkond hirvitab selle üle veel praegu, ja teda ei
kutsutud pärast enam muu nimega, kui: Jaan — õpetaja
Jaan! Nagu sina Sooniste Mihkel oled, nii oli tema õpetaja
Jaan . . . Säh, helde Jumal, kui oma isal auupakkumist
pole, mis siis teistel wiga haukuda!" . . .

Mihkel tahab midagi kosta, jätab seda aga tegemata ja nõotab selle asemel iheäralise agarusega hobust taga. Nähtavalt on mälestus, mis eit üles joendab, teda piinlikult puutunud. Teisiti ei või see ollagi, sest lugu oli tõeste halb ja Mihkel kahetseb oma „lollust“ veel tänapäevani taga.

Eks vanamees astu, laugelt laadalt tulles ja T. kirikumõisast mööda sõites, lord poja poole jässe. Mõisa-üues juhtub kirikherra kutsariga kokku. Mihkel küsib, ilma mingi paha peale mõtlemata:

„Tere, tere; kas Jaan ka kodus?“

„Misjugune Jaan?“ küsib kutsar vastu.

„Noh, minu poeg.“

„Kes ju poeg siin siis on?“

„Eks ifka abiõpetaja.“

Kutsar ajab filmad muidugi pärani, sest ta ei tea, et abiõpetaja herra niisuguse talutaadi poeg ja et ta ristinimi „prostoi“ Jaan on. Pärast lobiseb kentsakalt lugu teistele, need jälle teistele, ja varsti käib kihelkonnas lentsõna ringi: „Tere, tere, kas Jaan ka kodus?“ Viimaks puutub asi ka abiõpetaja enesegi kõrvu, ja ta kurdab sellest lord emale. Eit muidugi taadi filmil. Ja mitte ükslord, vaid iga lord, kui õudne sündmus talle meelde tuleb, ja see tuleb talle sagedaste meelde. Õnneks valiti „õpetaja Jaan“ varsti teise laugemasse kihelkonda koguduse peale, kus lugu ei tuntud ja tema talupojalist ristinime ei teatud. Ta kosis omale mõne kuu eest linna noore, rikka abikaasa ning elab nüüd lugupeetud õpetajana õnnelikku hingearjase-elu. —

„Ja kuule, vanamees, mis ma sulle veel ütlen,“ mõtab õpetaja herra mõistlik ema, kui ta taadi piinlikku kohmetust meeleheaga vaadelnud, uueste sõna. „Et ja oma haisewat piibunõssi kirikumõisas ei näita, et ja ta saapajäärde või kuhu tahes footuks ära peidad! Sa tead ju, et tema piibuhaisu ei jalli; eks ja mälesta, misjuguist nagu ta juba siis iga lord näitas, kui Tartuist tudengina koju tuli ning sinu mahorka haisu nuusutas! Ja nüüd on ta kirikherra! Aga see pole veel kõik: mõtle tema proua peale! See on niisamasugune proua, nagu meie mõisa proua on. Peenike ja uhke ja muidugi kõrgest soost. Jumal hoidku, kui see sinu piipu näeb või tubahahaisu tunneb! Vanamees, et ja seda meeles pead! . . . Jumal, Jumal, mul omalgi tuline hirm tema proua filma alla astuda. Kes teab, kui peenike ja tore ongi! Mis meiesugune teab niisugusega rääkida!“

„Ää nüüd nii väga hädalda,“ kohmab Mihkel, et ka midagi öelda. „Eks ta ole ifka meie poja naine ja tea, et ta

mehe wanemad taluinimesed on. Kui poeg meie vastu uhke pole, siis ei mõi naine ka uhke olla."

"Naine" ja "naine," osatab Sooniste ema uue pahan-
dusehooga. "Sinu pojalt pole mitte naine, vaid proua. Kas
mõistad?"

"Proua ju ka iffa naine," pomiseb wanamees vastu.
"Kas su õpetused juba fõrd ei lõpe?"

Ei. Gidele tuleb neid iffa meel meelde. Piipu wanfri-
tiima vastu tühjaks koputades ja taskusse pistes, teeb wana-
mees selle patu ära, et ta firtsti läbi hammaсте maanteele sü-
litab. Uus põhjus noomimiseks!

"No, kas poleks pöörane temp, kui ja kirisherra tubades
oma jälki sülitamist ei jätaks! Sülitaga aga seal puhta põranda
peale mõi wasta seinaga! Ega sinuõpetusest paremat mõi loo-
ta! Mis fina jaks tubadest tead — ükskõik, kuhu firtsu la-
sed! Tõe poolest, hirm tuleb peale, niisugust wanameest jaks-
te lähedale wiia! Kas tead ka, et jaks-
te juures kõik nii puhas
on ja läigib, et ju nagu sulle nagu peeglist vastu paistab?
Mina tean seda, olen terve aasta jaksu teenin'd, enne kui
fina mu külasse wiisid. Aga fina — kust fina seda tead! . . .
Wanamees, ma annan sulle heaga nõuu, unusta poolest pae-
maks oma talupoja-tembud ära, ää' tee meie pojale ta proua
ees häbi!"

Mihkel ei wasta küll midagi, aga salaja, südame põh-
jas, teeb ta otsuseks, teisepoole õpetusi farwa-pealt tähele panna
ja oma kallile pojale ei mingil wiisil häbi teha. Minagi tahab
ta iffa ainult rätiku sisse nuusata, mis eit talle fõdus taskusse
pistnud . . .

Kad waikeiwad nüüd mõlemad ja jäiwad mõttesse. Mi-
nult Mihkli ühetooniline, masinlik "nõõ", hobuse jalatampimine
ja puristamine ning wanfri rataste plagin ekfifitseiwad waikest.
Ühtelugu lendaifwad suured poripritsed rataste ja mära tagu-
miste jalgade küllest wanfripõlle peale. Tee oli paiguti nii so-
pane, et hobune nagu sauekastis tantfis. Mõlematele sõitja-
tele löi külm, peenike udumihm näosse, winge ja reske sügise-
tuul nüfis nende ninade ja kõrwade kallal. Metsajalgad ja
põesastifud tee kõrwal, lehemundrid täis õõgumat punast ja
kollast, seifiwad furwalt longus ning kulurohuga kaetud aasa-
del heljusiwad tumehallid udumõlwid nagu lütise-juits.

"Wanamees, näe, torn paistab!"

Gide rõemuhüüe elustas filmapiilk Mihklit. Ta ajas sil-
mad otjides pärani ja nägi nüüd lepatuka taga tõeste neljanurge-
list, tõmmuhalli, terawa tipuga torni. See oli üsna lähedal, ja

nad oleksivad teda wist juba ammugi silmanud, kui ilm mitte nii udune poleks olnud.

„Jumalale tänu!“ hüüdis Sooniste wana rinda fergenda wa ohkamisega. „Näe, mära juba üsna wahus, ja oma luudliikmed nagu halwatud. Oli see aga teekond!“

Eit aga pani käed risti ja wahtis rõemliku ärewusega, nagu tummalt palwetades, torni poole, mis kiireste sõudwate udupilwete sees näis kõikawat, wahel kadudes ja siis jälle nähtawale tulles.

II.

Weerand tundi hiljem oli hobune trahteri ette lasila külge seotud, waip talle selga pandud ja heinamõrk ette antud; mõlemad wanad sammusiwad ruttu firiku poole.

Alga nad nägiwad paraku, et nad hiljaks jäänud: firik oli juba sees. Hobuste juures firiku õues seisiwad ainult mõned üfikstud inimesed, ning firiku uuest tungis orelihelin ja laulukaja. Ühe külamehe käest kuulsiwad, et täna pärast maakeeli jumalateenistust ka Saksa jutlus olewat, mispärast firik waremine sisse läinud.

„Eks ma õel'd sulle iffa, kõputa hooft taga, aga sulle on hobune armsam kui su poja jutlus!“ sõjistas Sooniste pereinaine mõruda etteheitega.

Taadi näost oli näha, et ta hobuse hoidmist nüüd isegi kahetse, aga ta püüdis ennaft seega wabandada, et ega ju jutlus weel peale ole hakanud.

„Ja, aga kas me nüüd weel räästooli ligidale peafeme!“ nurises Mari edasi. „Jstumiseft pole juttugi.“

„Küll me räästooli ligidale poeme, see olgu minu mure,“ trööstis Mihkel. „Ole aga minu külles finni ja poe mulle järele.“

Salwa ilma pärast polnud firik nii wäga täis, kui eit fartnud. Jstmekohta nad küll enam ei leidnud, aga kantsli ligidale peafesiwad ferge waewaga. Altariteenistus näis juba möödas olewat, fogudus laulis enne-jutluse laulu.

Mõlemad wanad lugesiwad põlwili, warijewate huultega Jssa-meiet, ohkasiwad mitu korda sügawaste, ja ajasiwad endid siis oma märgade riiete sees jälle püsti, et laulu- raamatust mustade tahwlite pealt paistwa numbri järele, mida ainult eide film fuutis näha, lauldawat laulu üles otjida.

Alga nende üle walitfes niifugune siifmine ärewus, et nad laulu tükil ajal kätte ei leidnud, ja kui see wanamehel,

tes raamatu wärijewa eide käest ära wöttis, wiimaks forda läks, hakkas kumbki ise healeförgusel laulma ja kumbagi heale förgus ei läinud foguduse omaga ühte. Nad ise ei pannud seda tähele. Nad ei saanud ka sõnadest aru, mis nad laulsiwad. Nende mõtted ja meeled oliwad kammittas, oliwad selle ühe ja ainuma mõiste külge köidetud: meie poeg on firikuõpetaja ja täna kuuleme esimest forda tema jutlust! Need sõnad helisejivad nende hinges nii waljuste, nii maruselt, et see helin kõigist muudest healett üle kostis — orelist, foguduse ja nende eneste laulust.

Nad pidivad poja jutlust tõeste esimest forda kuulda jaama, sest noor õpetaja oli peale seda, kui ta ülikooli lõpetanud, väga kauge fihelkonnas prooviaasta ära pidanud ja niisama kauge abiõpetajaks olnud kui nüüd siin P-s päris õpetajaks. Kord palus Mihkel oma fihelkonna wana hingekarjast, et ta tema poja korraks siia kutujuk jutlust ütlemä. Aga firikherra oli sakslane, kes Gesti soost õpetajaid ei sallinud. Ta kostis Mihklile, see ei minna forda, et oma fihelkonna talupoja poeg tema asemel siin jutlust peab; see kahandada foguduse seas lugupidamist firikherrade seisuse wastu. Ta ei täitnud Sooniste Mihkli alandlikku palwet, ehk küll Mihkel firiku „wöölmölder“ oli. Mihkel arwas, et firikherra fade on. Oli ta ju paar forda temaga nurisenud, et miks ta poja õpetajaks tahab teha; seisus ei pidada seisusest üle ronima, see olla kõrkus, mida Jumal nuhtleb. Ja kui ta poega talupojaks ei tahtnud jätta, eks pannud teda siis linna meistri wõi kaupmehe juurde.

Oma etteheidetega tegi õpetaja Mihklile jaolt ülekohut. Ega Mihkel poega fundinud õpetajaks jaama, poeg tahtis ise; see mõte oli poja enese peas tekinud, Mihkel andis ainult järele ja heitis nõuusse, seda enam, et poeg koolides imewirgaste õppis ja kooliõpetajad soojalt soowitajiwad, et Mihkel teda kõrgemalt koolitaks. Ja jõudu Mihklil jätkus. Riipalju oli muidugi õige, et poja aade warsti ka wanematele südamesse juurdus, et poja paleus ka nende paleuseks sai. Nad ei suutnud enestele küllalt elawalt ette fujutada, kui ilus, armas, hinge ülendaw see on, kui nende poeg kord pifas, mustas õpetaja-kuues, walged pehwid rinna ees, kantslis seisaks ja patustele hingerooga jagaks. Ja tuttawad sojistatjivad imestuse ja kadefusega: „See on Sooniste omade poeg!“ Nad ei jõudnud wiimaks enam ära oodata, mil see tund täis rõemu ja uhkust kätte jõuab.

Nüüd oli ta käes.

Cauldi wiimast salmi. Räärkambri uks läks lahti, noor õpetaja ilmus. Neglaste, mõedetud sammudega, film maha

löödud, astus ta kantsli trepist ülesse. Runa orel, wiisi lõpetades, lühikest järelmängu algas, laskis õpetaja oma walfja pea ja õrna kollasa habemega piiratud näo ristas käte peale maha ja palmetas.

Õpetaja ilmunisest saadit oli Mihkli ja Mari meelest, kui oleks kirjend end heleda walgusega täitnud. Jämedad küünlad altari peal lõiwad särawalt loitma; ristipoodud Kristus mustunud altari pildi peal ning Maria ja Joosep ja wagad naised, kes risti ümber nutsiwad, saiwad nagu elawaks, waataisiwad kõik nagu õnnistades noore õpetaja poole. Ja mõisnikkude wapid ja hõbedast mälestuseplaadid tolmunud seinte peal ja sammaste külles siretasiwad, kui oleks neid nägemata käsi praegu haljastanud. Läbi kiriku wõolask pühadusekuma, heljus pidulikult wagadusewaim. Oles mõni ingel läbi ruumi lennanud, Mihkel ja Mari poleks seda imeks pannud.

Noor õpetaja tõstis pea piffamisi üles, laskis filmad fogudusest üle käia, kõhatas paar korda ja liigutas suud. Jutlus algas.

Maria ja Joosep altari pildi peal ei mõinud põnewamalt, hingelisemalt ristilöödud Jeesuse poole üles waadata, kui Mihkel ja Mari noore õpetaja poole kantskis. Nende filmad rippusiwad tema suu külles, iga sõna imeisiwad nad tal huulte pealt ära, nagu magus muusik kõlas tema heal neile kõrwu. Nad ei raatfinud walgumine hingatagi, ja kui taat korra kõhis, karistas teda eit wäga etteheitliku pilguga. Kui ilusaste ta nende meelest kõneles! Nõnda polnud nende teada weel ükski õpetaja jutlust öelnud. Sga kõrw pidi teda kuulatama, kõige tuimemasse südamesse pidi tema sõna tungima, igast filmast wee wälja wõtma! Seepärast käis Mari südamest wihahoog läbi, kui ta kuskil kahte naist nägi jutluse ajal üksteisega sõistawat ja teises kohas kolme noort tüdrukut isefestis naeru kõhistawat. Mihkli südant jälle täitis nähtus, et mõned inimesed pinkides tuffusiwad. Nende poja jutluse ajal juleti juttu ajada, naerda ja tuffuda! Kui patune ja tuim on maailm!

Noor õpetaja kõneles tänases jutluses palju laste kohusest wanemate wastu. Asja andis talle selleks üks tema foguduses ettetulnud juhtumine. Neil päewil oli keegi seitsmekümne aastane wanarauk õpetaja juurde ilmunud ja temale pifarfilmil kaebanud, et tema poeg ja mini, kellele ta oma talu ja wara juba eluajal pärandusena kätte andnud, teda peksta ja näljas pidada. Ta palus õpetaja herrat, mõlemaid noomimisele wõtta ja neile nende lapsekohuseid meelde tuletada; ehk aitab

see neid parandada. Muudugi oli õpetaja seda teinud ja karistas tänamata paari nüüd veel seega, et ta nende pattu ja kurjust ka terwele kogudusele hoiatama näitusena ette kujutas. Ta tegi seda nii südamesse tungivate sõnadega, et kogudusest üleüldine liigutus läbi käis ja naised hulgana nuttsivad. Kõigi eel muudugi õpetaja oma ema. Ja ka õpetaja isa filmad olivad märjad. Isa ja ema waatasivad läbi pisarate üksteise peale, ja nende säravad pilgud ütleksivad: „See on meie poeg, kes nõnda kõneleb, meie juur poeg!“ . . . Neljanda kätse ainet edasi harutades, jõudis osaw jutlustaja ka muude näituste juurde, mis laste tänamata meelt wanemate wastu pidimid kujutama. Küll ei olla, tänu Jumalale, neid lapsi liig palju, kes oma wanemaid ihulikult peksawad ja neid ihulikult naljast peawad. Aga kas ei olla küllalt neid, ja just meie päewil, kes oma wanemaid hinge poolest lööwad ja neile waimlisel mõttel leima asemel kivi pakuwad. Kui paljud ei hakata oma wanemaid põlgama, kui nad elus parema hariduse wõi jõukama elujärje poolest neist kõrgemale on tõusnud, pealegi wanemate abil; kui paljud ei näidata sel puhul auustamise ja tänu asemel uhkust ja upskust wanemate wastu üles, kui mitmed ei salata neid ärugi nagu Peetrus Õnnistegijat! . . . Ühildelt: jutlus oli kõigiti ajakohane ja mõjuw. Seda tunnistas sügaw waimus, millega kogudus noore hingekarjase sõnu kuulatas, seda tunnistas naiste alaline nutukahin.

III.

Jumalateenistus oli otsas.

Elatanud abielupaar, õpetaja isa ja ema, ärkasivad nagu magust unest, kui osel waitis ja kogudus uste poole hakkas liikuma. Sit äigas rätiga üle märgade filmade, waatas taadi otsta ja sojistas särawal pilgul:

„Küll oli ilus! Kuula kas söömata!“

Ja taat wastas, kus juures ta alumine huul imelikult wärises:

„Kahju, et nii ruttu otsta lõppes! Ma pole nii wägemat jutlust veel kuuldi.“

Nad toetasivad ühe tühjaks jäänud pingi otsta peale, nagu ei raatsiks kirikust lahkudagi. Wiimaks ütles Mari:

„Kuule, wanamees, ja mine waata hobuse järele, ma jään Saksa jutluse ajaks ka kirikusse. Poen kuhugile nurka ja kuuln pealt.“

„Sa ei saa ju Saksa jutlusest aru.“

„Mis sest! Ma kuulen ometi tema healt.“

"Siis ma tulen ka tagasi," vastas Mihkel. „Tahaksin ometi näha saada, kuida ta ka safsu noomib.“

Ja tõeste — nad wõtsiwad ka Saksa keeli jumalateenistusest osa. Mõlemad wanakesed peitsiwad endid, kui Mihkel hobust waatamast tagasi tulnud, kuhugile nurka, tagumiste pinkide juurde, ära ja maitseiwad, sest et nad jutluse siisust aru ei saanud, ainult õpetaja healt. Oli see ju nende poja heal! — Mõlemad oliwad pikast teest puruwašinud, nende kõhud nälgimiseni tühjad ning mõlemad külmetasiwad oma määgade riiete sees. Aga nad ei lahtunud enne firikust, kui Saksa keeli jumalateenistus wiimase laulusalmiini lõppenud. Siis alles kobjiwad mõlemad, jalgade peal peaaegu nõttudes, jumalatojast välja.

Kiriku õues läks õpetaja mõne safsaga neist mööda, ilma neid ära tundmata. Kuis wõiski ta seda, sest tal polnud ju aimugi, et tema wanemad siin on! Meelega oliwad nad seda temale teatamata jätnud, et talle ootamata rõemu walmistada.

„Küll ta teeb suured filmad, kui meid forraga näeb!“ mõtlefiwad mõlemad, ja nende filmad naerfiwad ja rinnad paisufiwad.

Kiriku-aita efsel seisis umbes tosin tõldasid ja troskafid, mundris kutsarid pufis, pikad piitsad käes. Saksad oliwad peale istumas, mõnedel toapoifid ees ja taga. Kuid see kõit ei humitanud Mihklit ja Marit. Nende päid täitis külaskäit poja ja mini juurde, mis praegu teoks pidi saama, ning küsimus, kudas neid seal wastu wõetaks. Muidugi suure rõemuga — selle peale oliwad mõlemad julged. Kui ka mini, noore firikherra peenike proua, ejsotja ehk weidi wõerastab — mis sest? Kui ta näeb, misjuguse rõemu ja armastusega tema abikaas oma elatanud wanemaid teretab, küll ta siis ka julama hakkab, küll ta siis ruttu unustab, et külalised lihtsad taluinimesed on.

Kuna nad üksteise järel — taat eel, eit tema kannul — wantri poole sammuwad, leiab wiimane jälle kord mahti, wanamehele midagi ette heita.

„Dlefsid ka woin'd oma juufseid natuke lühemaks lasta lõigata,“ toriseb Mari. „Mis noor proua mõtleb, kui niisuke pika juufstega wanamees forraga tuppa astub. Et sina ka ise miski asja peale ei mõtle!“

Mihkel äigab käega üle kufila-taguse ja kostab:

„Noh, kui ta wanamehe enese wastu mõtab, ehk lepib siis ka wanamehe juufstega. Ää sa ifka nii kartlik ole! Meie lähme ju oma laste juurde!“ —

Õpetaja-maja oli üsna kiriku ligidal. Ilma et kumbki wantrile oleks istunud, ajas Mihkel hobuse kirikuherra talli ette. Seal oliwad kolm poriste ratastega faleškat, mille eest hobused lahti rafendatud. Kutsarid seisiwad piipu tõmmates räästa all koos. Ilma neid oma äremuses tähele panemata, fidus Sooniste peremees hobuse finni, kohendas põlle wantri peal, ja kui Mari oma mütsi ja rätti korraldanud, sammusiwad mõlemad maja poole. Ega mära maksa enne eest ära wõtta, kui õpetaja ise käsi — mõtles Mihkel. Ta pidas seda wiisakamaks. Ja nad oliwad ka nii wiisakad ja alandlikud, et mitte juurest eesufsest, kust õpetaja ise siis ja wälja läis, majasse ei astunud, waid hoone otsast siisse läiwast ufsest, mis muidugi teenijatele ja muudele „prostoi“ inimestele oli määratud.

Nad jõudsiwad piffa awarasse, wahetotta, kust mitmed ufsest muudesse ruumidesse wiisiwad. Wahetoda täitis mõnus praelõhn ja kõögist, mille üks praofile oli, kuuldus pannide ja padade parin. Weidi awatud oli ka wahetaja teises otsas üks üks, mille tagant taldrifute ja nugade-kahwlite flöbin kõrmu tungis — armatawaste kaeti seal jõögilauda. Üks tüdruk wehtis midagi käte wahel, lendawal sammul läbi eeskoja külaliste mööda, waewalt nende teretust wastu wõttes. Siis jooksis teine tüdruk neist niisamati mööda. Majas näis ärewusline rutt walitsawat.

Õpetaja wanemad ei teadnud, mis peale hakata. Ise oma lubaga kuhugile tuppa tungida, seda nad ei julenud. Nad oliwad parajaste sojistades otsust tegemas, lähemat teenijat, kes kofast läbi läheb, finni pidada ja õpetajale lasta öelda, kes nad on, kui üks üks lahti läks ja noor, sihwaka kasmuga naisterahwas uhkes kahijewas fleidis fiireste wahetotta astus.

Mõlemad wanakesed kumardasiwad sügawaste. Noor proua heitis lühikese, pealiskaudse pilgu nende peale, ning neist mööda kõõgi poole tõtates, tähendas ta kaunis fanges Gesti keeles nurisewa tooniga:

„Teie tahate wist õpetaja herra palwele minna? Tulge teine fõrd. Õpetaja herral pole täna aeka.“

Ja kadunud oligi. Kõögist kuuldus ta tõrelew heal.

Ta läks küll warsti jälle kahinal neist mööda, tuppa tagasi, aga see sündis nii ruttu, et kohmetanud wanainimesed jõnagi juust ei saanud.

„Neil näitse mõerad olewat,“ sojistas eit. „Oh kahju!“

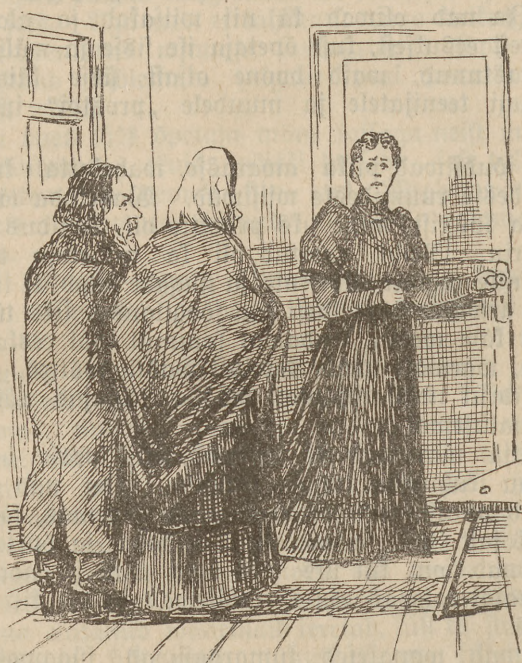
„Peaks ometi Jaan — hm, hm! — peaks ometi õpetaja ise wälja tulema!“ wastas Mihkel niisamati sojinal.

Nad seisivad jälle mõne aja oodates wahelkõige seina ääres. Siis tuli köögist toatüdruk, suur auraw supitirin alusega käte wahel. Sit astus talle südilt tee peale ette.

„Olge hea ja õelge kiriherrale, et meie temaga kofku tahame saada.“

„Braegu ei saa õpetaja herraga kofku, jaksad istumad just parajaste lauda,“ wastas tüdruk.

„Aga meie oleme kiriherra wanemad.“

Tüdruk pööras oma tulipunase, higinäo küüivate silmadega wanaste poole, nagu poleks ta eide ütelsest õieti aru saanud.

„Meie oleme kiriherra wanemad,“ fordas Mari tungima, usaldust nõudma soostamisega, „ja oleme fange maa taffa oma poega tul'd waatama. Õelge aga kiriherrale, et tema wanemad fiin on!“

Tüdruk waatas ühe pealt teise peale, lastis filmad fordamisi kumbagi riietest ja terwest kogust üle käia, mõetis neid, nagu õeldakse, pealaest jalatallani, ja ta pilgus mõitles lai imetlemine wiisa umbusaldusega. Tema nägu näis ütlewat:

Nah, et meie õpetaja herral nii suguse d wanemad on, seda poleks ma uneski uskunud! . . . Wanakestele kostis ta wiimaks:

"Ma katsun siis õpetaja herrale öelda, et Teie siin olete. Aga kui ta mõerastega juba lauda on istunud, siis ei tohi ma teda tülitada. Meil on täna juured mõerad."

Wiimast lauset üle öla öeldes, ruttas ta supitirinaga pool jookstes minema.

Õnneks polnud jaksad veel lauda istunud. Nende healesumin kostis saalist. Sõmatoas oli ainult noor majaproua, kes proowiwa pilgu uhkete laetud, hõbedast ja kristallist laetirwa laua üle lastis käia, tüdrukut nermiliste etteheidetega liig pikalise toimetamise pärast vastu wõttes.

Toatüdruk Wiuu wabandas ennast seega, et teda wõõruses tükk aega finni peetud. Ja et ta prouale sedasama arwas teatada wõiwat, mis herralegi, keda ta saalis külaliste hulgas ei julenud tülitada, siis rääkis ta temale õpetaja herra wanematest, kes wahelkojas oodata ja õpetaja herraga kofku soowiwat saada.

"Õpetaja herra wanemad?" kordas noor proua ja astus jammu tagasi. "Kus — kus nad on?"

"Täga wõõruses. Kas proua neid köögis käies ise ei näinud?"

"Wõõruses seisiwad kaks külainimest . . ."

"Reedsamad."

Noor proua tõmmas näost tulipunaseks, siis kahwatas ära. Ta filmalaugude wahel ilmus sügaw korts. Ruttu pööras ta tüdrukule selja ja kadus saali. Paar minutit hiljem astus ta oma abikaasaga magamisetuppa, mille ukse ta enda järel kowaste finni tõmbas.

"Johannes, sinu wanemad on tulnud! . . . Misfugune õnnetus! . . ."

"Minu wanemad?"

"Ja, sinu wanemad! Nad seisiwad wahelkojas. Ma nägin neid ise . . . Ja Wiule on nad öelnud, et nad sinu wanemad olla! Just täna! Jumal aita, just täna, kus meil esimest korda niisugused külalised on! Herra ja proua von Roth! Ja herra von Gebrecht ja Dr. Flemming! Kui paha, kui hirmus paha!"

"See on tõeste natuke paha . . . Mul polnud aimugi, mitte aimugi . . ."

Õpetaja Mannberg seisis nähtawa kohmetusega oma noore abikaasa ees: see wärises sijemise ärewuse pärast ja lastis oma ilusad filmad abiotsiwa ahasustega ringi käia.

"Aga mis me peame siis tegema? Anna ometi nõuu!" jostistas noor proua Saks feeles, mida nad üksteisega ifka kõnelesiwad, edasi. "Meie ei wõi neid ju oma lauda tutsuda, ei ka oma tubadesse. Sa mõistad ometi!"

Õpetaja Mannberg seisis norus peaga. Ta oli alumise huule hammaste wahel püstitanud.

"Nad on nüüd küll ifka minu wanemad . . ." algas ta fogledes, "ja tuliwad meile külalifeks . . ."

"Aga mõtle ometi, kes meie wõerad on!" hüüdis proua wahel. "Esimest korda täitsiwad herra ja proua von Roth meie kutset, nende eesmärgil ka herra von Ebbrecht tütreaga — ja nüüd! Mis nad meist mõtleksiwad! . . ." Ja proua ringutas, ifka juuremasse äremusesse sattudes, käsa.

Õpetaja tõstis argfekt pead. Ta nägu awaldas fuurt fifemist kitsikust.

"Nad wõiwad minu kirjutuselambris niifaua oodata, tui wõerad ära lähewad. Ma wiin nad kohe sinna."

Ja õpetaja pööras sedamaid minekule. Proua aga haktas ta õlast peatades finni.

"See ei lähe, Johannes! Neil ehk on tõkatiga määritud faapad jalas, ja teiseks seisab minu kirjutuselamber kahe ufse läbi teiste tubadega ühenduses; sinna mõiks meie külalistest teegi fiske astuda."

"Keerame ufked luffu."

"See äratab kahtluff. Mõni tahaks fiske minna — jul pole ju õiget fuitsetamisetuba — aga ei pease . . . Kas tead, Johannes, wii nad tüdrukute-tuppa! See on tühi, tüdrukud on tegewuses."

Jälle näris noor õpetaja midagi hammaste wahel — feekord ühte tutti oma walfjast habemest. Ta näis midagi wastata kahtwat, aga abitaas jõudis ette.

"Kõige parem on, fa annad Wiule käsu, neid sinna wiia. Sina pead ju wõerastega sedamaid lauda minema . . . Oh Jumal, Jumal, fupp jääb külmaks ja praad kõrbeab ahjus ära! Ruttu, Johannes, meie ei tohi endile häbi teha!"

"Ma tahaksin neid enne heameelega teretada . . ."

"Aga selleks pole ju enam aega!" hüüdis proua, kessel peaaegu nutt waruks. "Sa tead, et fupp juba lauale fanti!"

Ta liffas mehe, kes fauemine wastu ei rääkinud, enese eel ufkest wälja. Kuna ta faali külalistest juurde jäi, läks õpetaja sõõmatuppa. Wiule käsku andma. Kui see fündinud, paluti fuurtfugu külalifed lauda. Sõõgitoas algas warsti rõemus luffikate-plagin ja mõnus jutufõmin.

IV.

Pastor Mannbergi elatanud wanemad istusivad wahel ajal üksteise teenijate-toas. Õpetaja herra ei saawat mitte kohe nende juurde tulla — oli tüdruk teatanud — sest ta istuda praegu mõraste laualauda. Käskinud wanemaid niikauaks jätta tüdrukute-tuppa viia. Pärast sööki lubanud kohe tulla.

Ei ja taat waatasivad üksteise otsa, ei lausunud aga ümbritsejate. Tummalt silmitsesivad, kui tüdruk rutates ära läinud, oma lihtlabast ümbrust. Mari laskis suure rätigi peale maha ja Mäkel tegi kasutanööbid eest lahti; muidu jäiwad mõlemad üleriietesse ja taat hoidis mütsi käes. Nad nägivad seda ruumi ainult oma ajutiseks peatuspaigaks pidawat. Kas nad seejärel järele mõtlesivad, miks poeg ja naine mitte mõnda oma kambris viia ei lasknud, waid teenijate korterisse paigutasivad? Miks nad neid kui külalisi mitte la laualauda ei kutsunud?... Kes teab? Nad ei rääkinud sellest üksteisele midagi. Nende juud olivad kõwaste kottu pigistatud...

Eks nad mõinud ju wist arvata, et nendesugused juurte saksed seltsi ei sünni. Oli ju tüdruk paari mõisnikku nimetanud, kes õpetaja herrale esimest korda mõrusele tulnud. Aga üks asi tõrkis nende südant süüsi, ja selle mõtlesivad, kui nad juba rohkem kui tunni aega istunud, wiimaks kõneste.

„Kui ometi kuskilt palustest leiba mõiks saada! Kõht nii tühi, et sisekõht nutab,“ algas Mäkel sõistades.

„Mulle ka,“ kinnitas Mari. „Eks nad oleks meile jätta mõinud süüa saada. Ma tean ju, kui kaua saksad lauas istuvad.“

„Tüdrukutel pole wist aega, mõi unustasivad ära.“

„Muidugi unustasivad ära! Eks teenijate hooletust tea. Aga ära niipalju wirise, wanamees, kannata wälja, nagu mina.“

Wanamees ei wirisenud siis ka enam. Ta kannatas eidega mõidu tühja kõhtu. Mõlemad kuulatasivad tummalt, kuida wahelkõige edasi-tagasi jooksti ja kuida wahete-wahel eemalt, nagu awatud ukse wahelt, taldrifute plarin, klaaside helin ning rõemus naerulagin kajasivad.

„Tulime õnnetumal päewal,“ tähendas Mäkel wiimaks, kui toas walitsew vaikust liig rõhumaks saanud. „Ei saa poega jätta rääkida ega minijat nähagi.“

Ei ei kostnud egiotsa midagi, ohkas ainult jalaja. Siis ütles enam enesele kui wanamehele:

„Oleme kui unustatud...“

Ning jälle waikiswad mõlemad. Üks weerand-tund teise järele läks mööda, ilma et õpetaja oleks ilmunud. Wiimaks astus toatüdrul Wiuu sisse. Ta tuli nähtawalt uudishimu päraft, et õpetaja wanemaid lähemalt filmitseja.

"Kas saksid warsti sõn'd?" küsis Sooniste perenaine. "Joomad praegu kohwi. . . Teil wist igaw küll oodata... Ja küllap Te kohudki tühjad on. Aga proua ega herra ei õel'd midagi, et Teile süüa pean tooma. Wist unustaswad. Ja ma omaft peaft ei teadnud tuita, ei ol'd ka aegagi. Kas pean nüüd proua käest küsima?"

"Tuletage enne õpetaja herrale meelde, et meie teda ootame," palus eit; "küll siis söömaga aegu saame."

Aga õpetaja herra tuligi. Ometi wiimaks! Runa Wiuu ufseft wälja lipsas, sirutas pastor Mannberg wanematele käe teretuseks wastu.

"No, kudas Teile siis nii kauge maa tagant siia saite?" algas ta, kui ta mõlemate kätt fergeste pigistanud. "Ja siis tulete nii ootamata wiisil! Eks Te wõinud ette firjutada, et tulete!"

"Tahtsime sulle natuke teadmata rõemu teha," wastas ema.

"Teadmata rõemu — hea küll, aga näete nüüd, mul toad mõeraid täis. . . Walisite õnnetuma päewa. . ."

"Ega jefst ole midagi," ütles ema, "tahtsime ainult fu jutlust kuulda ja find näha saada. . ."

"Ja ka minijat," lisas isa juurde.

"Ah ja, — Teile pole Teda weel näinudki — õige küll! Aga ta on nüüd nii mõerafte juures finni — mõistate ifegi — et praegu ei teagi, millal mahti saab. . . Eks ta ole finni, nagu ma ifegi. . . Misfugune paha päew täna! . . . Ega me pifemalt juttu saa ajada ühtigi — pean aga jälle minema. . . Kõlalistef seas mõned mõisnikud — teate ifegi — need soomwad, et nende ümber oldagu. . . Aga kuda siis kodused asjad on? Wana wiisi? Soo, soo, see on ju wäga hea. . ."

Õpetaja herra kõneles nii rutates, nii katkestatud lausetes ja tammus nii rahutult ühe jala pealt teise peale, nagu ei tunneks ta oma wiibimist siin ruumis kõlblife olewat. Pöörasft mõne pealiskaudse sõna järele minekule. Üfse wahel tuli talle aga weel midagi meelde.

"Kas olete ka juba süüa saanud? — Ei? — Oh, kahju, seda oleme hoopis unustanud! Kohe käsin Teile süüa tuua."

Ja wanemad kuulsiwad, kuda ta mõõrukses Wiut hüüdis ja talle ütles:

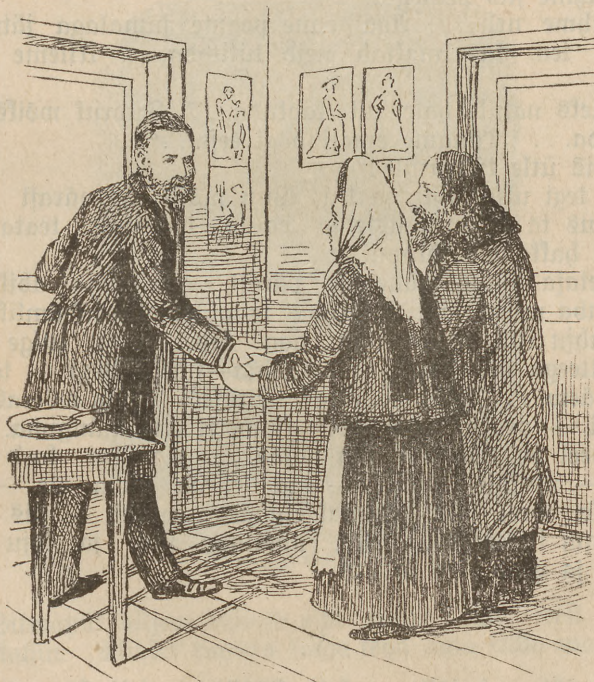
"Nuttu muretse neile wanainimestele süüa!"
Mihkel ja Mari olivad jälle üksina.

"Si kästud hoost lahti võtta ühti," mõtles taat.

"Si pakutud öömaja ühti," mõtles eit.

Ja mõlemad lijasivad mõttes juurde: "Si lubatud minijat
näha tuua ühti."

Aga nad ei kõnelemud kõigest sellest üksteisele sõnagi.
Nõnda istusivad nad waitides, kuni süüa toodi. Wiis andis
neile nõuu, üleriideid seljast võtta, muidu saawat neil soe.

Nüüd tuli mõlematele meelde, et õpetaja ise oleks võinud seda
kaskida. Aga ka sellest ei lausunud kumbki teisele sõna. Eit
ohkas ainult endamisi: „Oh kahju, valisime õnnetuma
päewa!”

Nad sõivad waitides. Ajawiiteks silmitsesivad Saksa
moodilehest väljalõigatud piltisid, mis tüdrukud seina peale
kliisterdanud, ja mõnda kastikest ja karbikest akna peal. Taadi
suu oli wesine. Simustas piipu tõmmata. Aga eit ei luba-
nud. Läks siis välja „hobust vaatama” ja tuli mõne minuti

pärast tagasi. Küll ta kuskil nurga taga oma popsub ära tegi.

Jstusivad jälle weidi. Widemif oli käes. Pimedif järgnes. Nende filmad ei seletanud enam üksteise nägusid, nad nägidwad ainult weel enda tumedaid fogusid.

"Eit, hakkame minekut tegema!"

"Hakkame pealegi."

"Neil pole ju täna aega..."

"Ega ole... Võid isegi armata — juured mõerad..."

"Lähme siis pealegi!"

"Lähme neh... Aga enne peame jumalaga jätma..."

"Ei tea, kas maksab neid tülitada... Ütleme tüdrukule..."

"Oleks natuke hale nii lahkuda... Tüdruk mõiks neid siia paluda... Täname ometi söögi eest..."

"Siis ütle tüdrukule!"

"Eit tegi ukse lahti, ja kui Wiin mõne aja pärast mööda läks, kutsus ta tüdruku sisse ja palus õpetajale teatada, et nad koju hakkavad sõitma."

Õpetaja ilmus mõne aja pärast, aga ilma abikaasata.

"Juba minek lahti?" hüüdis ta lahkkel, otse südamlisul toonil. "Kahju küll, wäga kahju, aga kas teate: tulge ometi hea saaniteega fõrd tagasi!... Täna — näete isegi — täna on õnnetu päew... Minu abikaas näitusel ei saa mõeraste juurest ära — praegu peab neile flawerit ette mängima... Tahawad weel õhtusöögiks siia jääda... Aga kui fõrd tagasi tuleksite — ükskõik millal — ega sellega häda ole — meie elame ifka weel, kui Jumal elupäewi annab — siis — siis oleme enam isekeskes... No, jumalaga siis, ja koju palju terviseid, ja head teed ka..."

V.

Nad istuwad jälle wantril. Rõõsis teineteise fõrwal. Wäga ligistifku. Ja külm wiim lööb neile näosje ja winge tuul hammustab nende ninasid. Rattad ja hobusekähjad pilluwad pori wanfripõlle ja nende riiete peale. Soojust toaft tulles on neil külm; nad lõdijewad. Ja märg, rõhum pimedif piirab neid. Nende film ei seleta enam üksteise nägusid; nad tunnewad ainult, et nad üksteise juures on — ühendatud rõemus ja kurbtuses...

Nad ei lausu musta ega walget. See waikimine wältab tunni, wältab kaks. Siis algab eit fõrraga õrna, tasehe healega:

"Aga kui ilufaste ta jutlust pidas! . . ."

"Ning taat kostab soojalt:

"Jah, küll oli armas jutlus!"

"Et kuula kas söömata!" lisab eit juurde.

"Jah, ei tahaks, et lõpeb," täiendab taat. ||

"Ja iga sõna nii õige, nii südamest. . ."

"Nii südamest —" fordab taat, tahab veel midagi öelda, jätab aga sõna pooleli ja äigab käega paar korda üle halli habeme. . .

Silmapilk hiljem tungib eide juure rāti seeft iseäralist ägaw kahin. Mihkel tunneb sooja keha oma külle vastas tuisumat. . .

"Ema, mis sa nutad?"

"Mõtlen — poja — armsa jutluse peale. . ."

Metſas.

Siis päewa olen ju jõomata.

Mu kodumaa kaugel, ma palgata,
Tööd leida ei ole, mul waewats nälg, piin,
Ning kerjakott waewalt tüff leiba toob siin.

Miks käsitöö-jell kaob metſasse?
Miks jääne helf lööb ta näosse?
Miks ühest puust teise lendab ta pilk?
Miks kaob ta filmist lootujetilk?

Ju päite waob ja ümbruse pais,
Oht räästas küll karjub, on imewais.
Miks kõigub metſa sees lepapuu?
Ta okstesje kadus inime ju.

Tal kompsu ümbert on mõetud ju pael,
Ning selle filmuses warsti ta kael,
Puu oksas ta ripub — waew pea on läin'd,
Ja wiimsjeks on ta päikest küll näin'd.

Päew ärtab. Raste läik furnu peal,
Ta ümbruses kõlab tui naeru heal.
Kõik elab ju hõljub täis rahulist meelt,
Külm sofin kostab puult tuulede teelt.

Üks jahimees läheneb metſale,
Ja rippuja puutub ta filmasse.
Nõör noa ees latkeb, puust waba on mees.
Ja warsti sest teatus on politsei ees.

Arst kohtu poolt, walged findad tal käes,
Teeb otjast kuritööst teaduse wäes.
Siis furnu kabelisje kannawad nad
Ja ristita wäljale matawad.

Et poodud mees kõigile tundmata,
Siis kolmsada kümme saab numbriks ta.
Kolmsada üheksa siin enne on neid.
Kes tundis ja kes küll armastas teid?

Detlev von Ziliencroni järel H. S. T.

Terwitajad.

Otto H. Münther.

ra — ra — ra — ri — ra — ra — a! —
kõlas kurblikult ja kaeblikult, nagu
kutsuks ta endist kuldset kallist aega
tagasi; ja suvine õhk wõttis pa-
sunast wäljatulewa kaja hellaste sülle
ja kandis ta ümbrusesse igale poole
kuuljate kõrwu ning kadus siis sini-
sesse kaugusesse ära.

„Wist on Pöörangu omad jahi
peal,“ ütles Mäe Jaan kaera peotäit
sideme peale pannes. Ta ajas end
sirgeks ja hakkas sirbi-otsaga tõm-
mates oma walutawale seljale lõbu
tegema.

„Ää räagi müdina peale, kui sa ise seda selgeste ei tea,“
sähwas Lauri Liisa ta üteluse peale. „Kuula esiteks järele ja
räagi siis!“

„Kas sina siis tead?“

„Muidugi tean.“

„Kes siis?“

„Pasunapoisid lähewad Wanaküla parunile mängima ja Parw
kutsub need nüüd kokku.“

„Kes sulle rääkis?“

„Wa' Sakasnoi käis minewal pühapäewal Parwe juures neid
sinna kutsumas.“

„Kas tõeste?“

„Nüüd sa wast kuuled.“

„Seda Sakasnoid saab ka igale poole,“ lausus Mäe Jaan ja
hakkas uueste lõikama.

Nii see oligi. Jaan Laar, keda ümberkaudsed poisid ja tüd-
rukud ta kergaka oleku pärast Sakasnoiks nimetasiwad ja kes
Wanaküla mõisas põlluteadlaseks õppis, oli minewal pühapäewal
Parwe juures käinud ja tellinud, et Parwe juhutuse all olew
muusikakoor Wanaküla parunile sel õhtul mängiks, mil parun oma
pulmareisilt tagasi tuleb.

Laar kiitis paruni heldust, lahkust ja inimese-armastust nõnda, et sarnast parunit kahekümnendamal aastasajal ei sündiwatki, sest ta olla üheksateistkümnendamal aastasaja headuste jätistest, mida praegusel ajal harwa leida wõib.

„Kui teie talle „Kõik taewad laulwad ,Jehowale . . .“ mängite mõne marsi ka weel ja kui Krahw ühe oma teretuseluuletuse ette loeb, siis pole õigustki, kui teil paar ,punast‘ mitte pihus pole,“ ütles Laar niisugusel kindlal toonil, nagu oleks ta eila paruni usaldusemeheks ja laekahoidjaks walitud.

Parw, wana ahne-wõitu mehikene, kuulas põnewusega Laari kõnet pealt ja talle tuli tahtmata rukis, mille talw ära oli wõtnud, ja puuduw wiljaseeme meelde. Waene aeg, suured kulud, palju lapsi, raha ei tule kuskilt sisse, hea, kui õhtu eest rubla wõi paari saad, — mõtles Parw ja lubas reede õhtul pasunapoisid kokku kutsuda, mis ka sündis.

Parwe märgu-andmine oli lähemal-olewate pillipuhujate kõrwu kostnud, sest warsti hakkasiwad poisid Kännule, Parwe juurde ilmuma. Kõige wiimaks tuli pikk tuubamees Metsa Juhan, haljastatud pasun, nagu theemasin, kaenla all.

„Kas kõik on siin?“ küsis Parw, kui Metsa Juhan pasuna nurka oli pannud ja rätikuga higist otsa, lõuga ja kuklatagust nühkis.

Kõik wahtisiwad üksteise otsa, nagu jüngrid, kui nad enne paasapühi lauas istusiwad, ja wastasiwad :

„Ei ole!“

„Kes puudub?“

„Krahw ja Hansu Jüri!“

„Jüri tuleb mõisa juurde, aga kus pagan see Krahw nõnda kauaks jääb?“

„Teie räägite nüüd Krahwi asja; täna siin, homme seal. Eila nähtud teda Rebasel; wist teeb luuletust,“ ütles Metsa Juhan.

Metsa Juhan oli ka õigust rääkinud, sest Hans Krahwi sai igale poole. Ta käis pidudel, oli näitleja, puhus pasunat, parandas lõõtsapillisid, õmblusmasinaid, tegi luuletusi ja kirjutas ajalehtedele ilmadest ja kuritöödest.

„Mis meie tast nõnda ootame,“ ütles Parw, „mängime mõned tükid läbi, selle aja sees tuleb ta siia; ega ta maha ei jää.“

Lauad tõmmati kokku, noodid pandi nende peale; otsiti tarwilised tükid wälja; Parw löi jala ja pasunaga kolm lööki ette ja warsti kajas õhus: „Kõik taewad laulwad Jehowale. . .“ Weel kord seesama, siis teine ja kolmas tükk.

Mitmed laskiwad pasunatesse kogunud wee põrandale maha, keerasiwad teised noodilehed ja kaeralõikajate kõrwu kajasiwad

nii mõnegi mängutüki rõmsad healed, mis kaugele kaugele ära kadusiwad.

Alles mängude lõpul jõudis Krahw ähkides ja puhkides Kännule. „Sa ei wõi arwatagi, kudas sa eksitatud saad. Olen täieste riides, just pasun pihus, seal tuleb Kaasik sisse. „Läheme õige Mängule lapsele rõugeid panema.“ Mis rõugepanija mina olen, mul pole aega, — wastan teisele. Ei kuula, kui mustlane ajas peale, ja nii läksime. Saime sinna. Wana Mängu teinud õlut; keda siis muud kui joo... Saime wiimaks tulema.“

„Mis siin palju rääkida,“ lausus Parw, „katsume, et minema saame, õhtu jõuab kätte, waata, et saame parajaks ajaks sinna.“

Kõik wõtsiwad pasunad ja noodid kätte ja tõttasiwad naerdes ja naljatades kambrist välja.

Allaweerew päike maalil pasunapoiste warjud õige pikaks ja heitis oma kiireid haljastatud pasunate peale, kust nad tagasi põrkasiwad ja kaugemal-olijatele kaeralõikajatele kui tähed silma paistsiwad.

Wanaküla mõisa esine oli wanikutega ja laternatega ära ehitud. Wärawa juures oli kaks teiwast püsti aetud, nendele wanikud, lipud ja paar laternat külge kinnitatud, millede tuled kui jaani-ussid õhtuses pimeduses hiilgasiwad. Kõik mõisa teenrid oliwad endid piduriidesse pannud ja ootasiwad kärsitusega noorepaari tulekut. Õhtune rong oli juba mööda läinud ja nüüd pidiwad nad juba warsti ilmuma. Sakasnoi jooksis edasi-tagasi, nagu abi otsides. Walitseja seisis oma proua ja kahe wäikese tütreka kase all ja waatas rahulolewa iseteadwusega seda kirju kogu pealt. Pasunapoisid istusiwad wärawa kõrwal rohu peal suitsetades ja isekeskes lobjedes.

Seal kuuldi korraga wankri mürinat.

„Nemad nad on!“ kisendas Sakasnoi, nagu erilasest nõelatud. „Seadke endid korda, sest warsti on nad siin! Ega wa kutsari Peetril aru peas ole, ajab kui hull!...“

Pasunapoisid wiskasiwad suitsud maha ja kargasiwad kiiruga maast üles. Wana Luuk oli nõnda erutatud, et ta piibu kõige tulega tasku pistis.

„Otsige nummer 73 välja,“ kamandas Parw, „kärmeste!“
Juba paistis lähedase metsatuka wahelt hall kogu . . .

„Nemad jah! . . .“ hüüdis Sakasnoi. „Tõmmake! . . .“

„Üks, kaks, kolm! Üks, kaks, kolm! . . .“

„Kõik taewad laulwad Jehowale! . . .“ tuli mürisedes pasunatest kuuldawale ja selle sekka kajas lähenew wankri põrin...

„Alt ära, waesed! Alt ära! . . .“ kuuldi kisa. Kõik jahmata-siwad. Ajaja polnud keegi muu, kui kõrtsist kojutulija Juhanirahwa Kärk, joobnud Ale Juku põigiti wankri peal.

Hobune, kes ialgi niisugust suurepäralist wastuwõtmist polnud näinud ega kuulnud, põrkas kohkudes kõrwale, tõmmas wankri ümber, mis juures Ale Juku nagu kaerawihk wankrist välja lendas ja hobune Kärki lohinal mõned sammud maad edasi wedas, kuni ta wiimaks norsates seisma jäi.

„O-o, ku-a-t, mu niõ-n-na, mu niõ-n-na,“ ümises Juku en-nast jalule ajades ja hobuse poole komberdades.

„O, o, küll ma tahan teile paganatele näidata!“ ähwardas Kärk piitsawarrega poissa. „Murra kaelaluud teie kurjawaimude lõrina pärast ära. Ega see ole weel sellega jäänud, küll ma teid mirawoisse kaeban,“ urises ta ja kobis Juku seltsis ülestõstetud wankrisse. „Las' käia!“ kisendas Kärk ja ähwardawat nägu poiste poole pöörates ning piitsawat õhus kõigutades, kadus ta ho-buse ja wankriga lepiku taha.

„Wot sulle esimene jootraha,“ hirwitas Lauri August Parwele, ja kõik hakkasiwad naerma.

„Kes teda, santi, täna õhtul siia ajas,“ pomises Parw ja hakkas ka teiste seltsis naerma.

„Ma nägin kohe, et see parun polnud,“ kohmas Hansu Jüri, „parunil on suuremad hobused.“

„Nüüd tuled sa alles, nagu Piileami eesel nurgast välja ja räägid,“ wastas Krahw, „seda oleksid sa kohe wõinud teha.“

„Nüüd on hea rääkida. . .“

„Ärge jámage seal,“ kisendas Sakasnoi, „kuulete mürinat. Nüüd nad tulewad tõeste. . . Seadke walmis. . . Warsti on nad siin!“

Õige, nad tuliwadki, sest warsti paistsiwad traawiwate hallide hobuste pead, nagu Peterburi triumfusewärawa pealt ootajatele silma ja pasunapoisid paniwad pasunad hüüdma.

Wägewalt ja südamikult kõlas kuulsa Beethoveni laul, nagu oleks ta paruni südame uste juure tahtnud tungida, nende riiwid maha murda ja heldust erutada, et parun poistele paar punast pihku pistaks. . .

Wist mõjus muusika paruni meeleolu peale, sest ta käskis Peet-rit sõitu tasemaks jätta, ja tõld weeres tasa, peaaegu kuulmata

mängijate ja mõisateenijate eest mööda mõisa suure trepi poole. Seal aitas parun proua tõllast maha ja tuli pikkamisi, prouat käe alt kinni hoides, mängijate poole.

„Mis sa veel wahid,“ sosistas Möldri Mihkel Krahwile kõrwa sisse.

„Ega see aita. Tulgu, mis tuleb,“ õhkas Krahw ja ajas rinna ette. Ta waatas nagu abi otsides omakste ja oma ette seisma jäänud sakste poole. Iseäraline tundmus asus talle rindu ja sundis teda kõhima. Sakste ja teenijate kogud, mõisa õue peal kaswawad kased ja perekella torn hakkasiwad ta silma ees tantsima.

„Mis sa läkastad, hakka ju peale,“ sosistasiwad teised seljagant.

Weel kõhatas Krahw, awas suu ja algas:

„Me rõemsalt terwitame nüüd,
ja awaldame rõemuhüüd,
Et herrad jälle koju tuln'd,
Kes kaua siit on kaugel oln'd.
Küll oli kurb ja — oli — kurb — küll oli —
hale . . . ja . . . — . . . pole . . .“

Heal püüdis tal ära lämbuda. Nagu odra-okas oleks talle kõrisse tunginud. Ta kõhatas ja hakkas uueste:

„Kui herra mõisast ära oli,
Küll oli . . . — oli — . . . põli . . ja — . . . põli.
Siis puudus — puudus“

„Wõta leht wälja ja loe siis, mis sa muidu weerid!“ sosistasiwad mängumehed.

Krahw kobas wärisewate kätega taskusid mööda ja deklameeris:

Küll — oli — põli . . .
Siis puudus hoolsa isa silm
. ja — ilm — ilm — oli külm. . .“

„Ma olen lehe koju unustanud,“ pööras ta pasunapoiste poole.
„Ei aita, katsun peast.“

„Ei olnud häbi — ah, abi — häda ajal,
Ei saanud leina tröösti majal. . .
Ja kõiki — kõiki — wiletsust — ja — kurbtust. . .“

Kõhahoog tuli peale ja ta raius kõhides teisest salmist:

„Nüüd — her — ra — to — on — ud mei — le roh — kest.“

Kaugemale ei saanud enam Krahw, sest uus kõhalaeng mattis suurema jao luuletust oma alla. Kui kõhalaeng möödas oli, arwas

ta asjataks edasi lugeda ja palus kogeldadas wabandust, et lugemine sugu puudulik olnud. Seal juures waatas ta alt-kulmu paruni poole, et ega see ometi löö. . .

Parun sai Krahwi äpardusest wäga hästi aru, ta nägi pasunapoiste pool-hirmunud, pool-naerulisi nägusid. Ta hoidis silmad maas ja keeras ühe käega oma wurrusid. Ta oli sel silmapilgul wiisakuse paleus, mida seltskond nii wäga armastab.

Proua ei saanud ennast pooltki hoida. Ta keeras oma näo kõrwale. . . ja siis oli ta — waba. . .

Kui Krahw wait oli jäänud, pööras parun mängumeeste poole ja lausus:

„Mina ja mu proua rõemustame wega, Teie mängu . . . mängu — wie heisst doch Musikanten?“ pööras ta küsides proua poole.

„Moosekandid,“ wastas proua.

„Teie, moosekandid, olete oma pillidega minu ja mu proua südamesse astunud ja meile seal mänginud, meid rõemsaks teinud. Ma tennan teid oma prouaga, moosekandid-mehed ja teie Krohw, kes waewas olete wõtnud sel päiwal meile hääd meelt walmistata. Meie tenname wega,“ ja Krahwile kätt andes keeras ta prouaga minema.

„Poisid, nad elagu!“ kamandas Parw, ja selle järele kuuldus: „Nad elagu! Nad elagu! Nad ela-gu-u-u. . . !“

„Kas palju andis?“ pööras Parw küsides Krahwi poole, kui muusika kaja kaasikusse juba ära oli kadunud ja wahimees wärawa peale seatud laternaid ära hakkas kustutama.

„Kes?“

„A' parun.“

„Mis asja?“

„Raha.“

„Millal?“

„Kui ta kätt andis.“

„Kas sa saad siis raha, kui keegi sulle kätt annab?“

„Ega parun muidu kätt ei andnud.“

„Ä' ole ikka poisikene.“

„Eks sa olnud mees ja wõtnud raha wastu.“

„No küll on kurat.“

„Ei ole midagi teha. . .“

„Kus see pagana Sakasnoi peaks olema?“

„Mine aja nüüd Sakasnoid taga. Wahib wist kuskilt nurga tagant ja naerab peosse.“

„Küll ma ta naha üle pea tõmban, nagu konnal. Oodaku!“ . .

Mängijad ootasiwad weel wähe aega, aga ükski ei tulnud neile troosti tooma.

„Mõisa suuretrepil kõrwale ülesseatud laternate tuled waata-siwad nagu pilklikult öö pimedusesse. Teenijad oliwad alla tuppä kobinud. Ainult Kutsari-Peeter läks longates, nagu tahaks ta öelda: „Kes kohtumees, kes kohtumees...“ peretõa poole.

„Mis me siin wahime, lähme minema,“ ütles Mõldri Mihkel pasunat kaenla tõmmates.

„Lähme!“

Poisid tõmmasiwad wimmas selga ja paniwad minema. Teelahk-mel lahkusiwad Hansu Jüri ja Krahw teistest ja läksiwad Wana-küla küla poole. . .

„Kurjawaimu Krahw, wist tõmmas raha sisse,“ urises Metsa Juhan.

„Aga selle eest sai ta Krohwi auunime,“ naeris Lauri August.

„Ega seda Krahwi ole uskuda. Ma nägin midagi ta sõrmede wahel lipendamas ja ta tegi oma tasku kallal tegemist.“

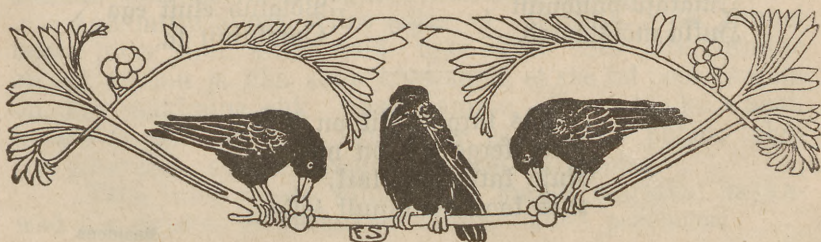
„Krahwi kihwas,“ ümises Parw ja löi käega.

„See ei ole õige,“ ütles Luuk. „Kui Krahw oleks raha saanud, siis oleks ta meiega kohe kõrtsi poole tulnud. Tema ei ole niisugune mees; kui tarwis, annab ta weel oma käest teisele. Aga see wõhkam seal“ — ja ta näitas pasunaga mõisa poole — „tal oli hale seda mõnda rubla wälja anda. Omal suur mõis ja lubjawabrik käes ja kellele ta seda hoiab? Teinekord tantsigu wõi särgal meie ees, aga, näe, mitte ei lähe! Wana Mikkin, waene inimene, tegi oma tütrele pulmad, kutsus mängima, andis wiis rubla kätte, asi kah; aga see seal! . .“

„Teame neid küllalt,“ aitas Metsa Juhan kõrwalt.

Ja kahel pool teed kaswawad kuused, need igawesed tummad waatlejad, kuulsiwad nii palju, palju sõnu, mida nad harwa oliwad kuulnud ja mis kõik paruni adressi peale lendasiwad...

Ja Parw? Ta käis waikides kõige ees ja tal tuli rukis, mille talw ära oli wõtnud, puuduw wiljaseeme, palju lapsi, suured kulud ja suhkruhind, mida poe kaupmees kopika wõrra oli kõrgen-danud meelde . . .

Armastuse mõjul võib paljust ära harjuda, kui see harjumine aga väga kaugele ulatab, siis võib temaga ühes ka tüfikene armastust ühes minna.

*

Mõnigi armastus on kaasawara ees hinge heitnud.

*

Nuuraha täidab sagedaste arma-ande kohusid.

Oma palehigi sees . . .

Loodus õpetas inimesele kõik: päike õpetas naeratama, kõuele ähwardama, pifne maha lööma; kask õpetas filmi pesema, koer saba liputama; ämblik õpetas kangast kuduma; karwased loomad õpetasivad teha latma; kala õpetas meresõitu; luik andis purju mudeli; lind õhulaewa aate; wäht lääride mõtte; tiufarp elumaja aime; pähtlikfoored on waagnate wanemad — jne. Ainult punane tint on wiist küll inimese enese wälja mõeldud.

Ainetel Maamees.

Glu olla kibe,
Kõik nad karjumas,
Dmakasu-püüdmist
Sukka mõistawad, —

Alga ise isu
Siiski täis ei saa
Põlgtud elust ega
Dmakasust ka.

Rus largad kõik on koos,
Seal ferge loll on olla,
Kuid katsu olla tark,
Rus koos on ainult lolla.

Maamees.

T ô s i j a h !

A. H. Tamsaare.

Nõia Mihkel oli pikk küürus wanamees, õigem wanapoiss. Oma nime oli ta rahwa käest sellepärast saanud, et ta ema suur nõid oli olnud, keda kaugel ümberkaudu tunti. Nõia Mihkel elab praegu Saueaugu peres wabadikuna, kuna ta aga enne seal saunas sulaseks oli olnud. Ta on wana mees, wanem kui kõik ümberkaudsed mehed. Ta mäletab weel selgeste mõisa teo-orjust ja on ise küllalt teatud koha peal mitmekordseid pükse kandnud, et kepihoobid nii walusaste naha pihta ei käiks. Ta on mõisas õõseti rehtesid peksnud ja pahempidi pööratud kasukaga hobuseid hirmutanud, et siis hobuste ootamisega natukene hinge tagasi tõmmata wõi wähe kusagil nurgas tukastada saaks. Ta on seda kuldset aega kõigis tema tumedates wärwides näinud, aga ta ei armasta sellest rääkida; wist peab ta wanasõnast „kes wana asja meelde tuletab, sellel silm peast wälja“ kinni. Kui aga wahel mõni teine sellest rääkima hakkab, siis kiidab Nõia Mihkel:

„Tõsi! Tõsi jah! Täitsa tõsi! Tõsi, tõsi, tõsi! Nojah, see on tõsi jah. Nii tõsi kui ma siin seisan!“ ja nõnda edasi, kuni ta neidsamu sõnu endist wiisi otsast peale hakkab wõi neid mõnesuguses teisendis kordab.

Aga mitte ainult selles asjas ei armasta Nõia Mihkel teiste juttu järel kiita, waid igas asjas. See järelkiitmine on tal nii luu ja liha sisse kaswanud, et see tal pool kergem on, kui rääkimine ehk wastuajamine. Ta ei tee ka wahet, kellele ta järel kiidab. Temale on see üks ta puhas, olgu see peremees, sulane, saunamees wõi karjapoiss.

„Täna tuleb tõeste wihma, teeb me loo märjaks; hakka-wad n'a mustad pilwerünkad käima,“ ütleb peremees.

„Tõsi jah, teeb loo märjaks,“ kiidab Nõia Mihkel.

„Ei täna vihma tule, näe — tuul lahutab pilved ära,“ ütleb sulane warsti peremehele wastu.

„Täitsa tõsi, tuul lahutab ära,“ tõendab Mihkel ja ei wõta seal juures sugugi waewaks ülespoole waadata, kudas pilwede seisukord on, kas nad tahawad kuiwa loo märjaks teha wõi lahutab tuul nad ära. Ta on sellega nii harjunud, et järele peab kiitma.

„Mis peremehel wiga, tema wõtab hulga rahwaga oma loo warsti üles, aga saunamees, wilets, olgu ise pere heinte juures, omal jätku hundi kuiwatada,“ ütleb natukese aja pärast saunamees.

„Tõsi, tõsi, hunt kuiwatab saunamehe heinu,“ aitab jällegi Mihkel.

„Sa, Mihkel, wõiksid meile õige appi heinamaale tulla,“ ütleb saunamehe naine.

„Selge tõsi, eks ma wõi tulla küll,“ wastab jällegi Mihkel, mis juures tal aga uneski meelde ei tule saunamehele appi heinamaale minna. Palju enam magab ta toa juures aia ääres lepapõesa wilus, mõtleb ja sõnab aeg-ajalt: „Tõsi! Tõsi jah! Täitsa tõsi! Tõsi, tõsi, tõsi!“ Siin on ta mitu korda juba maganud, kuhu ka karjapoiss lõuna ajal ta juurde tuleb juttu ajama. Poisile meeldib Mikhliga jutuajamine. Teise pere karjapoisiga ei ole nii hea rääkida, sest et temaga tihti waidlusi ette tuleb, millede kannul riid ja tagatipus weel sagedaste kiskumine käib. Wiimasest kraadist westawad paljad kohad mõlemil pool meeltekohtadel poisi peas, kust teise pere poiss kiskumise juures juuksed ära on katkunud, sest tal on wiisiks sealt kohalt juukseid ümber „kotiõela“ mässida ja siis „täitaprid“ teisele silma ajada. See on wäga walus ja sellepärast ei armasta meie karjapoiss teise pere poisiga kiskuda; et aga jutuajamisest wäga kergeste kiskumine wälja wõib kaswada, siis ei armasta ta temaga ka mitte juttu ajada. Kuid seda parema meelega räägib ta Nõia Mikhliga.

„Küll sul on õige hea, pole muud kui magad,“ ütleb poiss enamiste iga kord, kui ta Mikhli juurde tuntud lepapõesa alla astub.

„Nonäh, tõsi jah,“ kiidab Mihkel järele. Ta peab ka tõeste praegu head põlwe. Räägitakse, et tal kakssada rubla raha peremehe käes olla, mis ta sellele lubanud, kui see aga talle korterit ja ülespidamist kuni surmani annab. Nii elab Mihkel ja teeb ka natuke, kui himu tuleb ja kui terwis ning jõud lubawad.

„Mis hea oleks olema, kui mitte wihma tilkagi sui otsa ei tuleks,“ ütleb karjapoiss wahel Mihklile.

„Tôsi jah, see oleks wäga hea olema,“ kiidab Mihkel.

„Jôgi kuiwaks ära, siis saaks kõik need suured kalad sealt kätte,“ räägib poiss edasi.

„Selge tôsi, siis saaks kätte jah.“

„Soo kuiwaks kõwaks; mis hea oleks siis loomadel olema käia! Wana Tõmmik on nüüd poolest saadik mudane.“

„Tôsi.“

„Aga kui nad palawapäewaga kiili hakkawad jooksmas, mis sa siis hulludega teed,“ räägib poiss natukese mõtlemise järele :

„Ega wanadest lehmadest midagi pole, aga need saatana mullikad ju, neid kitsesid ei pea ju keegi. Ehk weel see wa' sauna küüt, lõp-jalg, läheb teine aga küüts, küüts, küüts.“

„See on täitsa tôsi, läheb aga teine.“

Nii räägib poiss hulga aega, kuna aga Mihkel alatasa järele kiidab, kuni silmad tal kinni wajuwad, piibunoss hammaste wahelt maha kukub ja ta ise magama uinub.

Mitte üksnes meesterahwastega ei westa Mihkel juttu, waid ka naisterahwastega. Aga ka nendega on tal seesama jutt, mis esimestegagi, ainult mahedama näo teeb ta omale ette, kui ta oma „Tôsi! Tôsi jah“ neile järele kiidab. Eided armastawad temaga wäga heameelega rääkida. Ka noored prisked, naeru-armastawad neid ei põlga tema heakskiitmist. Naiste ja neiude jutt keerleb aga pea alati naisewõtmise ümber.

„Millal sa, Mihkel, naist hakkad wõtma? Wõi oled juba wanaks jäänud!“ küsiwad eided ta käest.

Niisuguse küsimise juures tõstab Mihkel oma silmad üles, nagu tahaks ta oma hallide juukste peale waadata; ta nägu läheb tõsisemaks, kui ta tal harilikult on, ning ta sõnab :

„Tôsi jah, wanaks jäänud.“

„Aga miks sa nooremalt ei wõtnud? Kartsid lapsekarja?“

„Selge tôsi, täitsa tôsi.“

„Wõi kartsid, et naine su silmad lõhki kisub?“

„Tôsi, tôsi, tôsi jah, kisub silmad lõhki,“ kiidab Mihkel ja ta nägu muutub endist wiisi rõemsaks ja mõnusaks.

„Kus su Mari nüüd elab? Kas sa oled teda näinud?“ küsib üks eitedest.

Mihkli näolt kaob rõemuläige, huultelt naerujooned, nende asemel laotab ennast nagu must wari üle terve tema olewuse. Eided märkawad seda, nad jääwad wait.

„Ei wana arm roosteta,“ naerab üks neiudest lõkendawal palgel ja naeratawail huultel, millede takka rida walendawaid hambaid wälja wahib.

„Sa wõid ju Mari nüüdki weel ära wõtta, sul ju seda wa' mammonat on küll,“ ütleb üks eit.

„Selge tõsi, küll jah,“ wastab Mihkel pool tahtmatalt. Eided waikiwad natukeseks. Mihkel näib nagu midagi mõtlema. Ta elus on kõik nii lihtne ja wärwita, kuid ta on talle siiski armas, sest see on ta möödaläinud elu. Ta käis Saueaugul karjas, oli siin sulaseks; käis mõisas teol ja on siin wanaks saanud. Ta nägi Saueaugu pere wanu eluhooneid, mis tugede najal ülewal seisiwad, wihmaga läbi tilkusiwad ja kus põrandal suwe ajal murusipelgate pesa oli. Ta nägi ka seda, kui Saueaugu wana peremees oma pojale, praegusele peremehele, uued eluhooned ehitas, mis jällegi juba wanaks ning armetumaks on saanud. Ja Mihkel elab ikka. Ta mäletab ka seda, kui wana Saueaugu Jaak oma pulmi pidas, kus tema Mari pruut-tüdrukukuks oli ja tema, Mihkel, peiupoisiks. See oli Jaani-päewal. Tal on selgeste meeles, et ta mõtelnud oli jõuluks Mariga pulmi teha, millest ta aga sellele mitte sõnagi ei rääkinud. Kuid jõulud jõudsiwad kätte ja Mihkel polnud Marile oma mõtetest mitte sõnagirääkinud. Juba siis ei armastanud ta muud teha, kui teise sõnade peale „tõsi“ ning „tõsi jah“ korrata. Oleks Mari talle seekord ütelnud, et „Mihkel, teeme pulmad“, siis oleks ta kindlaste talle järele kiitnud: „Tõsi, selge tõsi! Teeme jah.“

Aasta läks sellest mööda, Marile tuli keegi teine kosja, kellele ta ka minna tahtis. Oli pühapäewa hommikul, kus Mari esimest korda pidi kantslit „maha wisatama.“ Ta pani ennast aidas riidesse, et kuulama minna, kuida see õpetaja tema nime ka ütleb. Ka Mihkel läks sel ajal aita.

„Lähme täna kirikusse, tule ka,“ ütles Mari Mihklile.

„Tõsi jah, kuluks minna küll,“ kiitis Mihkel.

Nad waikisiwad. Mari pani ennast riidesse, Mihkel waatas pealt.

„Sa ütlesid mull' mullu, ja mullu,
Et suwel pulmad teed,“

laulis Mari tasahiljukeste, iseeneses riidesse-panemise juures. Kas ta ilusaste laulis wõi mitte, seda ei mäleta Mihkel enam, aga seda teab ta selgeste, kuida see temale ta südame-saladuse meelde tõi.

„Nüüd on ju suwi tulnud, jah tulnud,
Kus on su armastus?“

kõerutas Mari edasi ning see oli kui haamrihoop Mihklile südame pihta.

„Tõsi, selge tõsi! Kus on armastus?“ kordas ta oma südames. Mihkli pea wajus rinnale; ta ei tahtnud enam seda näha, kuida Mari ennast riidesse pani, et kirikusse minna oma „mahawiskamist“ kuulama.

„Mina olen walmis, pole muud kui lähme. Sa oled alles paljas; kas täna minuga ühes ei taha tulla? Tule, lähme weel kahekesi,“ rääkis Mari, Mihkli ette seisma jäädes.

„Tõsi jah, läheme kahekesi,“ wastas see ja hakkas ennast kärmeste asutama.

Weel mäletab Mihkel, kuida Mari oli aidanud talle rätikut kaela panna, oma rinnalt nõela wõtnud ja sellega kinni pannud ja kui hea temal, Mihklil, oli olnud, kui Mari temale rätikut oli kaela seadinud.

Tee peal oliwad nad wähe rääkinud; mis asjast, seda ei mäleta Mihkel ka enam. Niipalju mäletab ta aga selgeste, et Mari tema käest oli küsinud, et kas tal ka kahju on, et tema nüüd mehele läheb.

„Tõsi jah, on küll kahju,“ oli Mihkel wastanud.

Selle wastuse tagajärg oli see, et Mari kuulutamise kinni pani ja oma peigmehe, kõigi palwete peale waatamata, minema saatis.

Mihkel mäletab ka seda weel, kuida Mari ta kõrwal istudes, peale seda kui peigmees „pika ninaga“ ära läks, oli laulnud:

„Kuis wõin ma sind weel wõtta, jah wõtta,
Kui mul ju parem on,“

mida tema, Mihkel, nii heameelega pealt oli kuulanud.

Päewad ja nädalad läksiwad peale seda mööda. Mari rääkis Mihklile igapäew pulmadest ja oli õnnelik. Mihkel oli ka õnnelik ja kiitis, nagu ikka, rääkija sõnade peale.

„Tõsi! Tõsi jah! Selge tõsi! Tõsi, tõsi, tõsi!“

Jõulud jõudsiwad kätte. Mari rääkis ikka weel pulmadest ja Mihkel kiitis järel, kuid mitte mingit mõtet ei lisanud ta omalt poolt juurde. Mari hakkas wiimaks kahtlema. Ka Mihkel ei tundnud enese päris õnneliku olevat. Nii mõndagi keerles tal peas. Ta maalis omale kohutawaid tontisid tulewiku kohta ette, kuid sellest ei lausunud ta Marile sõnakestki. Sellele ütles ta paljalt „tõsi“ ning „tõsi jah.“

Talw läks mööda, ilma et Mari ja Mihkli wahel mingit muudatust oleks tulnud. Maarja-päewal sai Mari aasta täis. Siin tuletas ta jällegi Mihklile endi pulmi meelde.

„Lihawõtteks teeme pulmad,“ ütles ta.

„Tõsi jah, kuluks teha jah,“ wastas Mihkel.

Nende sõnade peale hakkas Mari nutma. Mispärast ta pidi nutma, seda ei teadnud Mihkel mitte, aga niipalju tundis ta, et ka tema meel haledaks sai, et ka tema silmad märjaks läksiwad ja pisarad mööda palgeid alla jooksiwad.

„Ema oli sul nõid, ise oled sa kümme korda hullem. Oh ma loll tüdrukuplika, et ma meest ei märganud wastu wõtta, jäin nõida ootama, nüüd on mul see heake käes. Muud kui „tõsi jah, kuluks teha jah,“ nagu papagoi. Eks sa ütle parem, et sa muidu haugud. Ma olen aasta otsa su järel oodanud ja pole muud targemat kuulnud, kui ikka seesama „tõsi,“ „tõsi jah.“ Seda oli Mari nutuse healega rääkinud ja oma nutuste silmadega Mikhli peale waadanud. See waatas oma märgade silmadega wastu ja kiitis: „Tõsi jah, selge tõsi.“ See oli wiimane kord, kus Mari Mikhliga pulmadest oli rääkinud. Mõni päew peale seda läks ta Saueaugult ära, kusagile kaugele, teise kihelkonda, oma ema juurde.

Mikhlile kerkib weel nüüdki wahel silma ette, kuida ta sel korral salajas mitu korda oli nutnud, millest aga punased silmad awalikult rääkisiwad. Ta mäletab ka seda, et ta mitu nädalat peale seda heaste süüagi ei tahtnud.

Poolteist aastat peale seda juhtus Mihkel Marit N. kiriku juures nägema. Ta oli heaste wanemaks läinud ja lonkas teist jalga. Mihkel waatas kui kinni naelutatud temale takka järele. Ka Mari juhtus teda korra nägema, aga teisel silmapilgul kadus ta rahwahulga sisse ära. Asjata näis Mihkel oma pead murdma, et miks Mari korraga nii wanaks on jäänud ja, mis peaasi, miks ta lonkab, kuna ta enne täieste terve oli. Tagasi tulles mõtles Mihkel kõige tee selle üle järele. Wiimaks arwas ta, et ta oleks wõinud Mariga küll pulmad „püstitada“, ning kiitis selle peale ise oma mõttes: „Tõsi jah!“

Paar nädalat pärast seda sai Mihkel perenaise käest kuulda, et Mari peale seda, kui ta Saueaugult ära läinud, kaua aega ema juures haige olnud ja sellest haigusest saadik pidada ta lonkama.

„Ja see on kõik, Mihkel, sinu süü,“ ütles ta lõpeks. . . „Mari ise on seda ütelnud.“

Selle peale ei märganud Mihkel midagi wastata, ainult tume ja arusaamata „mmh“ tuli ta suust kuuldawale.

Hulk aastaid on sellest ajast saadik mööda läinud. Wana Saueaugu perenaine on ära surnud ning tema asemel on noor, kes Mikhli Marit ei tunne ega tea, ei tahagi teada. Mihkel ise, kes enne natukene käimise juures ettepoole

hoidis, on täieste küüru wajunud. Ka temal ei tule Mari enam muidu meelde, kui teised temast räägiwad. Näinud ei ole ta teda juba mitmel aastal enam. Kui ta aga teda wiimaks nägi, siis oli ta niisamasugune hall, nagu Mihkelgi ning küüru ja kokku wajunud.

Aeg-ajalt tuletawad aga wanad eided nüüdki weel Mihklile naisewõtmist meelde, mispeale see oma endist „tõsi,“ „tõsi jah“ kiidab,

Oma surmawoodil sõnas ta Saueaugu noorele perenaisele ja selle noorele tüdrukule:

„Ütelge Marile, kui te teda näete, et me oleks wõinud ikka pulmad teha,“ kuid noor perenaine ja tüdruk ei tundnud Marit ja nad ütlesiwad:

„Ta jampsib.“

Kui Mihkel seda oleks kuulnud, siis oleks ta wististe järele kiitnud:

„Tõsi! Tõsi jah.“

Elu kurbmängudel on sagedaste halwad etteütlejad põhjuseks.

On eksitusi, mille üle uhkem wõib olla, kui palju muu üle, mis korra järele sündinud.

Mõnigi naisterahwas oleks oma meest eluaeg armastanud, kui ta mitte tema meheks ei oleks saanud.

Wõta kaks mõistlikku meest, lisa üks ilus naisterahwas nendele juurde, siis on kaks täielist lorupead walmis.

Klassikalised kirjatööd on niisugused, millede eest kirjanikule waewapalga maksmist pole.

Kogunud M-s.

Mõttekillud.

Dnn ei ole mitte ilmaaegu lühikene sõna.

*

Mõnigi vahandab palju vähem selle üle, mis temast teatakse, kui selle üle, mis tema kohta arwatakse.

*

Moorus loodab sagedaste sellest palju, mille eest hallpead hirmuga kõrwale hoiawad.

*

Ara näita kellelegi oma hambaid, kui sa nende tugewust ei tunne.

*

Luitunud mõtted on kõige armetumad siis, kui nad hästi läikivad tahawad olla.

*

Kõige tõsisemaks muutume meie siis, kui märkame, mis meie naljatades kaotanud oleme.

*

Näed, et teine sind wihaslada tahab, siis wihasla teda, see on: ole wait.

*

Meie kuuleme kõik hea meeleaga tõest räägitawat, kui ta — teiste kohta läib.

*

Elus saab igauks parajal ajal pange külma wett kaela, ja kõige rohkem lärmitsewad selle juures aatemehed.

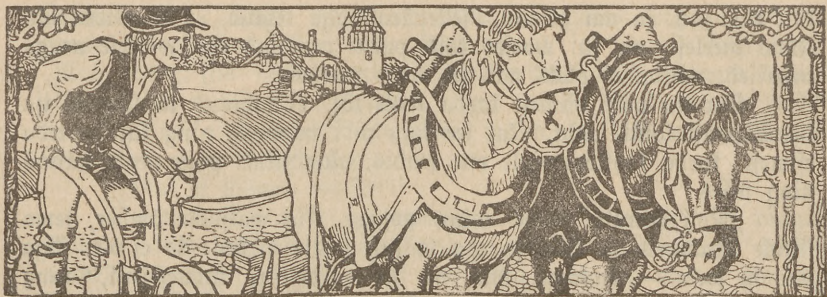
*

Kui sa teise hinges wale keelte peal mängima hakkad, ära imesta, kui ta healest ära läheb.

*

Lõpetab ennaft elu kurbmänguna, siis on ka Malja-Mart sagedaste oma oja enne ära mänginud.

Leeripoiss.

Wilhelm Peterson.

Waewalt olivad Saare talu nooremad kirikuriided seljast jõudnud ära wõtta ja kambriisse astuda, kui juba wana Mihtel nende käest küsis, millest õpetaja täna oli kõnele- nud. „Ah, ta rääkis palju,“ wastas Kaarel. „Ta rääkis laste- kaswatamisest ja sellest, kui suurt hoolt wanemad laste eest tanna- wad, neid kooli jaadawad, kus kooliõpetajad neid koolitada, aga ikkagi tulla niisuguseid inimesi ette, kes piiblit ei tunne. Hiljuti kü- sinud ta ühe leeripoisi käest jelle jüngri nime, kes Jeesuse ära andis, aga see suur mees ei ole seda mitte tundnud.“

„Mis ta veel rääkis?“ küsis Mihtel uueste, kui Kaarel jutu pooleli jättis ja wantrimürinat kuuldes kambri aknast wälja waatas.

„Ta ütles, et see tuimus sellest tulla, et kogudus waimulikude asjade peale leige olla. Wanemad unustada sootumaks ära lapsi kodus õpetada ja see ollagi see põhj, et lapsed seda kodus ära unus- tawad, mis koolmeistrid koolis suure waewaga üles ehitawad.“

See aga, kellest õpetaja ja Saare rahwas olivad rääkinud, istus leeritoas ja õppis, õppis seda, mis temale küll korra õpetatud, mis talle aga ialgi meelde polnud jäänud ning mida ta pea ka praegugi kuidagi finni ei wõtnud. Ta oli, nagu rahwas räägib, pifut harwa mõistusega.

Tema ifast ajas juba rahwas sihusest juttu, nagu poleks tal täit aru olemas, nagu puuduts tal peast mõni kruwi, aga see oli wist

küll tühi jutt ja ma arwan, sellepärast aga tehtud, et ta waene oli. Alma meelest on ju waesed kõik puru rumalad ehk wäitese aruga inimesed, muidu ei oleks nad ju mitte waesed.

Kui isa poisi esimest korda kooli tõi, ei tahtnud ta kuidagi isa kuuehõlmast lahti lasta, kui see koju pidi minema, ning kui isa teda esimest korda kooliõpetajale ette seadis, alandlikult poja peale näitas ning ütles:

"Noh herrad, käige minu pojaga ikka waljuste ümber, tema sihuke üleannetu ja kelm ja ega ta just teiste tarkune ka ei ole. Aga mis sa teed — setusama mul on ja — waeste inimesi asi," ning kui ta selle juures kooliõpetaja õla peale suud andis, hoidis poisj sõrmed suus.

Kui aga kooliõpetaja poisi peale naerul näoga waadates isale ütles:

"Noh, wana, pole wiga, küll ta õpib ja targaks ka saab. Sa' käib kooli läbi, loeb sulle kõik kirjad ette mis sorab ja kui ta meheks saab, waata, pannakse weel wallawanemaks" — siis tultus tulewajel wallawanemal suur rida wett läbi sõrmede uue kuue peale.

Seda juttu wallawanemast näiid küll keegi ei uskunud, ei isa, ega kooliõpetaja ise ka mitte, poisi oma ema oleks küll aga ainult selle peale naeratanud, aga laste suhu jäi ta wallawanemaks. Et poisj "s" healt ka mitte selgeste wälja rääkida ei saanud ja see healt tema suus peaagu "t" kõla sai, ning kooliõpetaja küsimise peale: mis su nimi on, poisj Jaan Saar wastas, ehk ta küll kirikuraamatu järele Jaan Saar oli, siis hõikasiwad teised teda ikka: "taari wallawanem".

Taar ehk lali ja wallawanem, need on oma õigel kohal mõlemad auvsjad asjad, aga kahekesi koos pruugitult tegiwad nad Jaanile wäga palju meelehaiget ning tõiwad talle palju pisaraid.

Jaani kooliõpbrad armastasiwad tema kuuldes ikka hapudest asjadest kõneleda, ning Jaan ei mõistnud muuga wastata, kui rusikaga. Sealt uliwad siis kaebtused, ülekuulamisjed, ning lõpu-otsus oli enamiste ikka see: Jaan Saar on jälle healt peast sellele ja sellele liiga teinud, muud kui lanna trahwi.

Kooliõpetaja ettekuulutus, et Jaan kooli lõpetusel kõik kirjad ära loeb, ei läinud ka mitte täide, sest kui kolme talwe lõpetusel kooliõpetaja Jaan Saarele jälle tunnistuslehte kirjutas, oli ta wäga kahe wahel, kas ta ka õigust teeb, kui ta temale kõigis õpiasjades nulli asemel ühe kirjutab.

Nii tark ta oli, ja sihukese pahanduse tõi ta nüüd terwele kogudusele.

Nüüd ta luges ja luges ükspäini suures leeritoas, ilma et ta seda oleks mõistnud, ilma et ta sellest aru oleks saanud; sest kui ta raamatu jälle kinni pani, ei teadnud ta ometi mitte midagi, mis ta

lugenud oli. Suhtus wahel, et koster talle mõne teregema tüki ette jutustas, mõnikord õige mitu korda weel ja Jaani käest küsis: „Noh, räägi siis nüüd mulle (kõstrid ja kirikherrad ütlewad küsides alati ja ikka „minule“ ehk „mulle“ ligi, neil on sihuke mood), millest ma rääkisin“, siis ei mõistnud Jaan muud, kui läks näost punaseks, lõi filmad maha ning ütles:

„Mul ei jäänud meelde!“

Ometi kuulas ta aga heameelega, kui talle midagi ette räägiti. Suured pikad lood, need lendasiwad ta wäikeste mõistuse eest mööda, nendest kõigist sai ta ainult üht aru: Ma pean hea olema, ma pean heaks saama.

Ja ta luges ja luges.

Selle aja sees tõttasiwad teised leeripoisid suure õhinaga kodu poole. Nad oliwad koolis hästi õppinud, nüüd ka leeris tubliste mõistnud, oliwad kõik seesugused noored inimesed, kellest õpetaja herra ütles: ta mõib neid rõemuga koguduseliikmeteks wastu wõtta, sest ta wõida neist julge südamega tunnistada: need ei söö ega joo enestele mitte nuhtlust.

Suure hooga kippusiwad nad üksteisest mööda. Mõni suurem lükkas mõne wähema kraawi, kes jälle omalt poolt lükkajat kraawist sõimusõnadega tänama hakkas. Mõni pani piibu tormama, kuna mõningad maantee ääres olemasolewa poodi sisse astusiwad, et omale paberossiid osta.

Seal kohal, kus wäike tee suure tee peale pöörab, seal kohal tuli leeripoistele wana Kann Hans wastu.

Kann Hansu tundis meie wallas igaüks, sest harwa oli seda peret, kus ta mitte külaliseliseks polnud käinud. Ta oli ka meie oma walla mees. Noorel põlwele oli Hans õige ilus mees olnud, tema, wanapoolne ema olla temast alati teiste ees kiidelnud: „Minu Hans! Waadake ikka kus pois on, kui kann! Sealtjamaast Hansule nimi jäädudki. Kui ta alles noorem oli, ei tohtinud talle seda nime küll keegi tema ema kuuldes ütelda, — Hansul oliwad wäga tugewad rusikad, aga kui wanadus keha küüru ja wõimu käewartest wõttis, ei lastnud lapsedki talle seda nime andmast, ega häbenenud siis Hans isegi enam oma nimest. Ja mis wõis tema ka pahandada, tema, walla sant, wana Kann Hans!

Hans oli poisimees, wanapois. Selleks sai ta ise oma tahtmise wastu. Noorel põlwele oli ta tubli töömehes ning tahtis sellele peremehel wäimeheks hakata, kus ta teenis. See asi ei sündinud aga mitte: Hansu peeti wäiseks.

Hans wihastas, läks walla teise nurka oma ema juurde, ei waadanud enam ei ühegi tütarlapse peale, tegi tööd ja korjas raha. Kui ta kuuekümnepäevaseks sai, siis oli tal juba oma wana onu käes niipalju raha, et teda enam wäesuse pärast tagasi ei oleks lüka-

tud, aga nüüd märkas ta ise, et ta naisewõtmise jaoks juba wana oli. Sel ajal suri nüüd tema wana onu ära, wana ja elatanud inimene. Hansu teenistust ei maksnud aga keegi. Pärjajad ei tahtnud Hansu enam tundagi, ning juhatastiwad teda furnuaia peale, onu juurde, pärgu sealt. Kui aga Hans kurjaga ja kohtuga pärima lubas hakata, kihutas uus peremees ta oma majast minema.

Kurwalt lahkus Hans. Peale kolmekümne aasta oli ta seal teeninud, kõik selle koha heaks, oma jõuu, oma nooruse, oma armastuse ohwerdanud ja nüüd —

Piisarak tilkustiwad ta halli habeme sisse, kui ta sealt lahkus, ja räägitakse, et ta nagu meeletu olla nutnud, kui ta kohtumajas oma asja rääkinud.

Ei aidanud aga nutt ega kohtuskäimine. Hans jäi oma teenistusest ilma.

Ta katsus weel oma pead sumel wakamaa lõikuse ning kraawikaewamisega ning talwel luuategemisega toita, aga kui wanadus jõuu ta sõrmedest riisus, kui ta terve keha ja liikmed nõdrusest wabisevad, siis pani Hans kotti kaela, wõttis kapi kätte ning läks häid inimesi otsima.

Eht Hansu wälimus küll kõige kurwemat waejust näitas, siiski liikus rahwa suus jutt, nagu oleks Hans rikas, nagu oleks ta oma wana peremehe käest kõik oma teenistuse kätte saanud ja nagu kerjaks ta nüüd ainult aga oma suure ihu- ja raha-ahnuise pärast.

„Tere, nooredmehed,“ teretas Hans alandlikult, kui leeripoiste juur sumu tema kohta jõudis.

„Tere,“ kuulbus mõni heal hulga seast.

„Koh, wana Kann, kus poole nüüd?“ küsis üks pois hulgast.

„Kuule, Kann,“ ütles üks esimestest poistest Hansu poole pöördes. Ta oli leiris peaaegu kõige targem pois, piiblikood oliwad tal kõik peas ja mitu korda seati teda teistele usinuse eeskujuks. Ka siin tahtis ta ninamees olla.

„Kuule, Kann,“ ütles ta ja naeris. „Ütle ometi, mitu sukajääre täit sul seda wa' rahapuru saunapõranda all õige hallitab.“

Teised leeripoisid hakkasiwad laginal naerma.

„Ei tea, kas ta seda isegi teab,“ kisas üks hulgast, „kas tohib ta neid siis waadata! Pärast mõni näeb ja Sumal hoidku selle eest!“

Uus naeruhoo algas selle peale poiste seast.

Hans ei wistanud midagi. Ta habeme-otjad wärisesiwad. Noorte poiste pilkamine kurwastas teda.

Hansu waikimine aga pahandas nagu poisja ja üks seletas:

„Ega Hans täna ei räägi, nüüd on noore kuu aeg, tema mõtleb kotsja peale; waadake ometi, kui tõsine ta on!“

Uus naerulagin kõlas jälle ning mitmed hakkasivad uueste seletama; seal astus aga suur pilt poisj juurde ning kirjendas piipu suus hoides juba eemalt:

„Hei, poisid, mis te kuradi saatanaid sandist narrite! Ma tahan teile ija asemel olla ja teid õpetada!“ Ta keerutas oma tühja leiwakotti, mille ühes sopis tühjad karbid olivad.

Ta oli sellepärast teistest maha jäänud, et üht pisemat pijut rusikaga õpetada, kes ta piibu oli julenud hammaste wahelt maha lüüa.

Poisid jätsivad ta tõeste sandinarrimise pooleli ning hakkasivad kärmete sammudega kodu poole astuma.

Hansul oli siamaale rutt olnud. Ta tahtmine oli enne leerimajasse jõuda, enne kui lapsed koju lähewad, — ta lootis mõne lapse ülejäänud kanika peale. Ta wanad jalad olivad ta aga hiljaks jätanud.

Pead norus hoides ja kätt kõrwaste kapi küljes pidades, tõttas ta aga ifka leeritoa poole edasi.

Kui Hans leerituppa sisse astus, istus Jaan Saar alles aйна all pingi peal ning luges suure healega waewast wiisi piiblikugude raamatust lammaste ja fiktude lahutamise lugu. Pea oli ta kätte wahelt pannud ning sõrmed kõrwade ette surunud, nii ei kuulnud ta sugugi, kui wana Kann sisse astus.

Hans istus ilma teretamata pingi peale, wõttis mütsi peast ning pani selle kapiiga feltis enese kõrwale põrandale maha, surus siis käed risti ning luges oma armsamat laulu:

„Ginged! alanduse sees
Seitle endid Zoosja ette;
Wõtte õige usu wäes
Selget armastust ka kätte . . .“
ning need teised sõnad.

Hans ei laulnud mitte teiste tantide moodi, — laulda ta ei mõistnud, ta luges. Tal oli õige jäme basfiheal ja ta lugemine kostis, nagu räägiks ta suure tõrre seest. See laul oli tal aga sellepärast teistest lauludest armsam, et ta temale peaaegu arusaamata oli, ja et seal nii ilusad sõnad, nagu „inglipasun“, „palwesuits“, „wasikad maailma tollis“ sees olivad. Uuemates raamatutes leidis Hans küll, et „wasikad“ „ilma lasteks“ olivad ümber tehtud, aga ta jäi oma wasikate juurde, see oli tema meelest hoopis ilusam ja luuletisem.

Hansu jäme heal ja isemoodi lugemise wiis ärataswad Saare Jaani tema uurimistest. Pead üles tõstes ja ümber pöördes nägi ta Hansu. Seal ta seisis, seal ukse kõrwal, see Hans, ja luges. Kõik ta wälimine olek kirjendas abi järele. Ta risti pandud käed wõbisesiwad, pika halli habeme otsad liikusiwad lugemiseft, ta kahwatanud põsed, sügawad kortsud otsaesisel ja filmade wahel, paljas pealagi ja ilma läiketa, kustunud filmad, need kõik nagu kirjendasiwad: „Wennad,

juuremad wennad, ma olen näljas, ma olen üksiinda, alasti, wõeras," kuna suu inglipasunast, püstitjääwast palwesuitsust ja ilma talli wafikatest luges.

Hans lõpetas wiimaks lugemise. Ta lastis pea norgu, ta wotas.

Ühe filmapilgu tahtles Jaan. Ema oli talle wäikese karbiga wõid ligi pannud. Wõi oli tänawu aasta wäga kallis. Ta teadis, kui wäga ema wõid hoidis, ta tahtis emale headmeelt teha, pani teda õige wähe nädal otja leiwa peale, nüüd oli tal peaaegu pool karbistest teda weel. Nädal otja oli ta selle üle rõemustanud, kui ema laupäewal karpi lasti tehes poole weel eest leiab, mis hea näo teeb ta siis ja misjuguise armastawa pilguga waatab ta siis tema peale?! Seda head meelt oli ta emale teha tahtnud, selle peale oli ta nädala otja mõelnud ja nüüd — anna ära.

Kui ta pilk aga jälle selle wärisewa wanamehe peale langes, läks ta süda haledaks. Kärmete sammudega astus ta oma leiwatoti juurde, lõikas poole järelejäänud leiwast ära, uuristas noaga kanikale augu külje sisse ning mattis oma nädalalise kottuhoidmise sinna sisse. Siis astus ta sandile ligi ning pistis leiwa, ise Hansu peale waatamata, temale pihku. Ise astus ta aga rutuste eemale, et Hans teda mitte tänada ei saaks: ta tundis nagu häbi, kui sants teda selle eest tänaks, mida tema kohus sandile ise koju kätte wiia oleks olnud. Siis pööras ta pea jälle oma raamatu poole ning hakkas lugema, et seda õppida, mis teised kõik nii hästi teadsiwad ja mis iga ristiniimene ka teadma peab.

Hans pistis suurte tänamistega kanika kotti ning kobis uuesti minema.

Ta astus kodu poole. Ta tee wiis teda jälle kirikumõisa rohuaiast mööda. Kui ta selle tee juhu jõudis, mis kirikumõisa wiib, jäi ta sinna teesuhu seisatama; ta jäi nagu aru pidama, kas kirikherrale ka külaliselt minna wõi parem mõnda taluperesse sisse astuda.

Kui ta alles aru pidas, läks temast õpetaja-herra poeg oma noore koolmeistriga mööda. Nad ajasiwad kõwa healega juttu. Koolmeister oli alles noor inimene, oli alles koolist tulnud, siia kihelkonnakooli peale, kust õpetaja-herra ta oma pojale tunniandjaks oli wõtnud.

Kui õpetaja-herra poeg, kümne-aastane poisiõmpsisas wõi nagu teda kodus kutsuti — „meie noorherra“ koolmeistri seltsis sandist mööda astus, jättis ta jutu seisma.

Küüsiwalt ja wäljakutsuwalt waatas ta sandi peale, kes ikka alles aru nähti pidawat, kui ta temast mööda sammus. Kui ta aga natukene kaugemale jõudis, pööras ta ümber, ja nähes, et Hans juba minema oli hakanud, lausus ta:

„Ah, kooliõpetaja, need taluinimesed on ikka küll toored ja rumalad inimesed alles!”

„Miks nii?” küsis koolmeister, „miks arvad nendest seda? Ma usun, nad ei anna enesest seda mitte arvata?”

„Ei anna?” imeteles „meie noorherra.” „Näe, seal oli üks, ma tulin temast mööda, ta ei mõista teretadagi weel, kui inimest näeb.”

„Ah see wanake seal,” ütles koolmeister Kann Hansu peale näidates. „Ei, laps! Seda halli pead oleksid sina just teretama pidanud, see on ju laste kohus ja armas taewa-isa meelest, kui meie, noored, wanadele auu anname.”

„Ei,” ütles noorherra eneseteadwalt, „niisuguseid ei pruugi minul teretada, niisugused peavad mind teretama, ma olen aadelisugu!”

Koolmeister jäi wait. Ta meel läks kurwaks iseenele pärast — ta oli ka talupoeg — selle lapse pärast, tema wanemate pärast, kes see-suguse tühjusena lapse waimu juba nii noorelt täidawad, kui ta alles neil põlwe peal istub.

Jaan Saar istus aga ikka alles leeritoas.

Kui wiimaks kõster teda koju lastma tuli ning temalt läbi-loetud tükki, lammaste ja sikkude lahutamisest küsima hakkas, lastis ta pea norgu, ta paled lõiwad punetama, ning ta huuled sohistasiwad: „Mul ei jäänud meelde!”

Kantselei-ametniku Mülleri Anni.

Alfred af Hedenstjerna.

Kui kantselei-ametniku Mülleri Anni kriipseldama ja joonistama hakkas, siis ei walmistanud ta tublidele wäikelinnakodanikkudele weel mitte palju meelepaha. Ta sai tütarlaste-koolis joonistamise eest nummer üks ja joonistas oma emale monogrammi, mille juures keegi tema sünnimiselinnakeses midagi laita ei leidnud.

Kui ta aga seepeale weewärwidega jändama hakkas ja Leena üles maalis, kes majades õmblemas käis, siis hakati päid raputama ja arwati, et waestest Mülleritest wäga kahju olla.

Anni õppis küll oma ülesandeid ja lõpetas kooli, aga toafene ta kodus jäi ikka enam ja enam raamatu- ja paberikaupluse laadi kõigi oma peadega, terwete kujudega, raeherra koeraga, turupumbaga, mille juures kats tüdrukut seiswad, Anni wanaemaga ja leiwategija hobusega, mis igale poole seinte külge nõõpnõeladega oliwad finnitatud, suurem osa ainult joonistused, mõned aga ka odawad weewärwi-pildid ja wanaema oli koguni õliwärvidega maalitud.

Siis hakkaswad linnakese emandad oma päid weel sügawamõttelisemalt raputama ja nad ütlesiwad proua Mülleri-le, osalt kahetsedes, osalt pilkawalt, selle järel, kuida see igauhe iseloomu kohane oli: „Armas proua, Teil on oma Annist wiisi küll palju abi majapidamises?“

„Ah, Teie Anni, misjugu ne anne!“

„Kas ta sellega ka midagi siis se wõ t a b?“

Linnakeses peeti ka kunstinäitusi. Keegi major, kes jätmiisid kirjutas, hulga luuletusi peast mõistis ja pidustuste jaoks jissejuhatusesalmisid tegi, ühe sõnaga kohalik „iludusewaim,“ oli

„kunstijeltji“ esimees ja ostis pilti üles, ühes auuhinnamõistjate komisjoniga. Komisjoni liikmed olivad linnapea proua ja oobersti laste koolipreili, kes Schweitsis oli käinud ja Dresdeni ja Müncheni galeriisid „näinud“. Aga kui naisterahwad millegi kohta oma otsust pidivad andma, ütlesivad nad ikka: „Armas majori herra, seda tunnete ju Teie kaugele paremine!“

Ja major ostis pilti üles, mis kuni neli ja pool ruutjalga juured olivad ja kuni 150 krooni maksivad, ning linnafese naisterahwad mõitšivad neid maiuu „loosimisel“ omale ja kutsusivad kohvijeltsfondasid kofku ja panivad piltide ees auufartusjega käed kofku ja waatasivad imestawate pilkudega „jalongi“ seina poole üles ja ohkasivad: „Kunst on ometi elu kõige ülem ehe.“

Selle majori ja kunstitudja juurde läks kantselei-ametniku Mülleri Anni ja palus teda, et ta temalt midagi ostetaks. Ta ei tahtnud kallist hinda; major mõis faks juurt pilti kofku 35 krooni eest saada, millest, lõuendi hindasid filmas pidades, ja et raamijid ning wärwijid ka muidu saada ei mõinud, nähtawaste ainult õige wäikene osa kunstipalgaaks üle jäi. Major waatas ta otja — nii umbes, nagu endale ette kujutada mõib, et Türgi sultan talumehe otja waataks, kui see tema juurde tuleks ja ennast kaaswalitsejaks pakuks. Siis palus major Mülleri Annit kodu poole tagasi kerida.

Seepeale tuli papa Müller, kes linna-ameti kantselei ametnik ja wäga arg oli, ning palus tüdrukut eest, sai aga nõuu, wiimasele tubli õmbleja juures kohta muretšeda.

Ja ainult siis, kui proua Müller ette astus ja terve tunni nuttis, lubati kantselei-ametniku Mülleri Annile, armust ja halastusest, kolm pilti linnafese näitusele saada, muidugi ilma wähemagi lootuseta, et neid ära ostetaks.

Ja kohasele elanikud tuliwad ja maksivad oma 20 penni ja kehitasivad õlasid ja naersiwad kantselei-ametniku Mülleri Anni üle ja major nimetas teda „maesels narrifeksels.“ Aga keegi kaubareisija maakonna-pealinnaast jäi ühe tema pildi ette seisma ja hüüdis: „Ja, aga see on ju päris tore!“ Aga seal ütles talle keegi kaubatarwitaja, et pilt kantselei-ametniku Mülleri tütre maalitud olla, ja siis naeris kaubareisija ja leidis asja naljaka olevat.

Kohalise lehe armustaja ilmus ka näitusele. Ta oli kusa-gil kõrgemas õpeasutuses wiis klassi lõpetanud ja hoburaudteel ja telefoni-ajutuses raamatupidajaks olnud. Aga siis, kui suurem kogu wafkraati ära kadus, jäeti ta jumalaga, ja ta wõttis nõuufs ajafirjanikuks hakata.

Sehes ei julenud ta muud pikemat kirjutada, kui et „kunsti-
seltis näitusel ka kellegi kohalise noore edasipüüdja naisterahwa
esimesed tööd oma peale tähelepanemist tõmbajamad,“ sest papa
Müller oli ikkagi „lugupeetud ja auuväärt mees“; aga erami-
sil käis ta ümber ja naeris ja ütles: „Koeral, kes kantselei-amet-
niku Mülleri Anni oliwärvipildil seista, olla jooksmahaigus,
koolilaste näod rahwakoolist tuletada wanu aegajid meelde ja
„Stalia aadelimees“ olla mõrastemaja julane Ants.“

Keegi wana proua, Anni ema hea tuttav, halastas tüd-
ruku peale, ostis ta „Stalia aadelimehe“ kaheteistkümnne krooni
eest ära ja annetas ta piimakaupleja tütrele pulmaingituseks.

Siis tuli keegi maaler linna, kes maalimisestundisid andis
ja tõsiest „maalimisekoolist“ unistas. Ta wõttis tunni eest ühe
marga. See oli kallis, aga kantselei-ametniku Mülleri Anni nut-
tis omale kakskümmend tundi wälja. Kui need mõõda oliwad,
ei olnud Mülleri Anni heast kuulsusest mitte palju rohkem jä-
rel, kui näputäis ninatubakat. Keegi ei teadnud küll midagi
kindlat ütelda; aga ta oli ju ometi maalri juures maalimisestun-
disid wõtnud, kes poisimees oli!

Nästa pärast seda sündis järgmine: Mülleri Anni tõi tis-
ler Neumanni wäikese poisi oma juurde koju ja maalis ta
alasti muhtlaselapsena üles. Selle üleannetuse karistuseks kao-
tas ta nelja kuu jooksul oma wanemad, mispeale Mülleri Anni
linnaest wälja kolis ja oma kodulinna elanikkude filmist jäljetaks
ära kadus.

Maailma käit sattus jälle rahulistesse radadesse. Major
kirjutas jissejuhatuse-salmisid ja ostis pilta, nagu ennegi.
Dobersti laste koolipreili läks wäljapoole mehele ja post-
meistri tütar waliti tema ajemele auuhinnamõistjaks. Pilta
loofiti wälja, linnakese korterid ilustati nendega odawalt, selts-
fond õitjes, ja kohalise lehe kunsti-armustaja kiitis teda.

Siis seisis ükskord ühel ilusal päewal pealinna lehtedes
täheendus: keegi preili Lavell olla Pariisi pildinäitusel ühe esi-
mestest auuhindadest saanud. Sündimise poolest olla ta roots-
lane. Rahmusline rõem seeüle tungis ka meie linnakesesje.
Aga see rõem polnud midagi selle waimustuse wastu, mis siis
tõusis, kui linnapea riigipäewalt koju oma abikaasale kirjutas ja
jutustada teadis, Jane Lavell olla Anni Müller, mitte keegi
teine, seda olla talle keegi maalimisekunsti professor ühel õh-
tusöögil kindlaste tähendanud! „Mõtle,“ lõpetas linnapea, „mis-
jagune rõem sinule, sest dieti olid ju sina esimene, kes Siisakese
wälja otsis ja meie kunstinäitusele awitas!“

Major kargas õnnejoowastuses piisafilmil ümber ja üt-
les: „Mina olin see, kes ta üles leidis! Pool päewa istusin

ma ta lihtsate, lühikese nägemisega wanemate juures ja terjasin nende käest meie näituse jaoks, mis seitsme aasta eest ära peeti, paar imekena pilti!"

"Kunsti-armustaja" kirjutas kohalises lehes: "Meie ettekuulutused on täide läinud! See noor naisterahvas, selle kunstijünnetusi meie terane pill kobe esimesel ülesastumisel jünnes sündimiselinnas äravallitud kunstnikuks, waimuannete pühapäewalapsjeks tembeldas — sel naisterahwal on nüüd kuulsus, mis üle Euroopa ulatab, ja kuna kõik ilm tema pintslisjünnetuste pärast kalleb, wõime meie uhke ja rõemulise tundmusega enestele ütelda: „Kõige pealt on ta iffagi meie oma!"

Anni kodupaiga maanõuniku juhtus temaga, Rivierast tagasi tulles, pealinnas kofku ja leidis ta „päris kena" olema, ja olla talt töötuse wõtnud, mõnda tundi oma sündimisepaigal mõõda jaata, kui ta juulikuul merewette sõidab.

Suur päew jõudis kätte. Terwe linnafene oli lipu-ehetes, niihästi awalikud asutused, kui ka eramajad, linna kuulsama tütre auuks. Prouad nuustiswad tiskler Neumanni majafese lähedal, kes kunstnikul kord mudeliks oli olnud ja nüüd raudtee peal teenis ning roopaid seadma pidi, kui rong kunstnikuga jisse jõitis.

Maanõuniku tegi õndsa kantselei-ametniku Mülleri järele-tulijale selgeks, et see tema kohus olla Mülleri perekonna hau-dade eest hoolt kanda, neid korda seadida ja lilledega ära ilus-tada. Kui Jane Lavell, endine Johanna Müller, maanõuniku tõllas waksalilt ära oli toodud, linna-ameti majas wäikest, aga peenikest pruukosti wõtnud ja selle peale furnuaiale sõitis ja oma wanematele ülesnäidatud auustamise eest sügawaste lii-gutatud, tänupisarad filmis, rikkalikult ilustatud haudade üle kumardas, pigistas ta joojalt maanõuniku kätt ja juudles lil-lestid. Oma wahel öeldud: hauad oliwad dieti „Waestemaja Viisu" ja „Prah-Untsu" omad, sest kantselei-ametnik ei leidnud õigeid haudasid kuidagi wiisi üles — aga, armas Jumal, lõ-puks on ju ometi kõigis asjus ainult meie eneste tundmused mõedu-andwad.

Siis tegi Jane jalutuskäigu läbi wana, armsa linna. Sga wiiteistkümnne samm peal langesiwad talle iseäralikud, aga lõpmata armsad wanad prouakesed kaenlasse, juudlesiwad teda ja sofstasiwad: „Ah minu armas, armastatud laps! — Ma tohi n ju nõnda öelda, ehk sa küll nii suureks kuulsuseks oled saanud? — Ah, kuidas kõik mu magusad lootused sinu kohta täide on läinud! Kas mäletad, kuidas ma alati ju armsale unustamata emale ütlesin: Pane tähele, Emma! ütlesin ma, sest tüdrukust tuleb midagi suurt! ja, seda ma ütlesin!"

Kui Jane mõrastemajasse tagasi jõudis, tõusis tema toas teegi tehakas ja sügavaste liigutatud naisterahvas sohva pealt üles ja ütles Jane küsiwa pilgu peale pool-lämmatatud hõinal: „nõuuniku proua Tipping.“ Siis wiskas ta ennast Jane rinnale, hakkas kättega ta kaela ümbert finni ja nuuksus:

„Mis ma ütlesin? Mis ma ütlesin?“

Jane jäi wastuse mõlgu. Ta oleks püha wannet selle peale mõinud wanduda, et ta seda naisterahvast elus talgi ennemalt polnud näinud, mis ta sugugi ime ei olnud, sest nõuunil Tipping oli alles mõni aeg peale Anni kadumist tema sündimisepealta elama asunud.

Kella nelja ajal oli linna-ametis suur pidusöök, kus maanõuunil auumõõra auuks, major kunstist ja linnapea kunsti-jelti eestseisuse ja õndsja Mülleri perekonna kiituseks kõnelesiwad. Maafonna-ülem ütles Janele, ta ei olemat elu-ilmasi jarnast tublit ametnikku näinud, kui õnnis Müller oli. Pealisk Kurg päris Jane käest järel, kas see mitte ei mäleta, et ta üksford tema elu olla peastnud, kui ta jõkke kukkus.

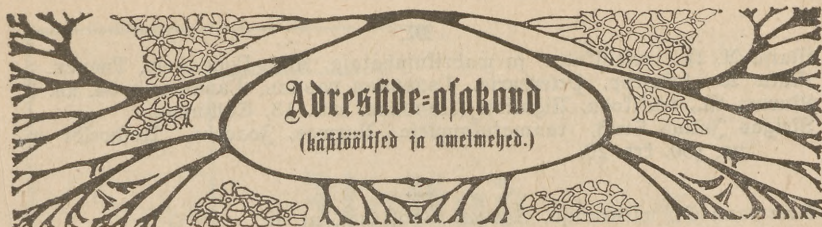
Maanõuuniku proua kaelustas teda ja palus ennast „tädi“ nimetada.

Ja siis tuli wiimaks öösene rong ja sõitis ära. Kõik her-rad hüüdsiwad hurraa, kõik naisterahwad lehwitasiwad ninarätikutega, nõuuniku-proua Tipping wajutas ninarätiku wastu filmi ja nuuksus: „Mis ma ütlesin, mis ma ütlesin seekord?“

Ja siis sõitis kantselei-ametniku Mülleri Anni ära ja ta kodupaigas oodatakse ikkagi weel tema tagasitulekut.

Gesti keelde

Adresside-osakond

(käsitöölised ja ametihed.)

A.

Asjafrey Joh., uurmaaker, Rakweres, Waksali uul, Kuldwere majas nr. 6.

B.

Blaufeldt J., lukusepp, Ambla alewis.
Brandt J., färner, gor. Боровичи, Новг. губ.

C.

Glaus M., sadusepp, Wäitsel Roosentrantji uul. nr. 6, fkt. 3.
Zuchs Ed., mälestusefammaste- ja furnuristide-raiuja, Walgas, Pihwa uul. nr. 18.

D.

Zanson O., näputöökoos, Kaarli kiriku wastas.
Johannson K., oma- ja wõderamaa wanarahade-forjaja, Kuimetjas, Rapla kaudu.

E.

Karlson K., rätseppmeister, Peterburis Больш. Охта, Горумечная 17. кв. 1.
Kernberg J. A., tisler, Maakri uul. nr. 40, Johannsoni paberiwabriku wastas.
Klaas Heinr., rätseppmeister, Peterburis, Больш. Сампони́евский пр. 93, кв. 11.
Kuf Karl, naisterahwa rätsepp, Kullasepa uul. Kühne m. nr. 10, fkt. 3.
Kusmanoff Dr. med. Alekš., Tallinnas, Harju uul., sifemiste- ja lastehaiguste arst, lapsesünnitamise abi; kõnet. hom. 10—11 ja p. l. fella 4—5.
Käert J., mõõblitubade-pidaja, Peterburis, Садовая 45, кв. 11.

F.

Faß, J., Wõderastemaja „Emajõgi“ Tartus, Wene (Русская) uul. nr. 4.
Fawitki A. A., kingsepp, Harju uul. nr. 27.
Feps A., muusikariistade-parandaja, Wiru uul. nr. 12.
Fiwe Johann, pagari-äri ja -tõõtuba, Baltistis, Jüri uul. nr. 108. (Telegr. adress: Ливе — Балт. Портъ.)
Fossmann J., Metall-asjade kuldaja, hõbetaja ja brongseerija, Karjawäras was nr. 19, fkt. 7.
Fuha K., felterji- ja limonadifauplus, Wäitsel Tartu maanteel nr. 4.
Fõhmus H., wõderastemaja „Europa“, Tartus, Peterburi uul. nr. 22.
Fõhmus H., õllekoda, Tartus, Kalda uul. nr. 5.

Adressid 1905. a. kalendri jaoks wõetakse „Teataja“ talituses igal ajal vastu.
Adressi trükkimine 15 kop.

M.

Maija A. H., rektifikator ja wabrikujuhataja, Мета-Городище, Тверск. г.
Malm W., lufusepp, Peterburis, Галерная гавань, Гаванская 64, кв. 3.
Martna M., trüfikoda, Niguliste (Липовая) uul. 13, Tallinnas.
Meigas Julius Ernst, raamatukaupleja Narwas, Joaorus, Rostweldi m.
nr. 160, frt. 20.

O.

Obermann O., wiiliraiuja, Tartus, Roosi uul. nr. 6.

P.

Proswelt Johannes, kullasepp ja graveerija, Dunkri uul. nr. 5.

R.

Reichmann Jaak, adwokat, Tartus, Wallikraawi uul. nr. 6.
Reismann A., uuride- ja kuldasjade kauplus ja töötuba, Suures Karja-
wärawas nr. 19, Kärbi poe kõrwal.
Rootslane P., kunstiliste weskifiwide ja kruubimasinat malmistaja, Walga
linnas.

S.

Schmidt J., rätsepp, Narwa maanteel, Bohrmeistri m. nr. 26, frt. 6.
Siemann J., püsiijepa- ja mehanika-töötuba, W. Tartu maanteel, Sasji m.,
nr. 7.
Steinberg J., tislari-töötuba, puusärgiladu, Tapal, Nimirgi majas.

T.

Tiidermann H., päewapiltnik, Wiru uul. Wershibiski m. nr. 14.
Tint J. D., õpetatud ametmees tunnistustega: karjapidaja, piimatalitaja,
kärner ja mesinik; ei ole praegu ametis; ilma tunnistusteta teeb
tislari- ja sepatööd, jae- ja rehemasinate ehitamises jne. Wiulikooris
tenorhorni-mängija. Ei ela koha peal. Adress: Wõrumaal, Wasti-
jeliinas, st. Нейгаузенъ.
Tõnisson J., rätsepp, Narwas, Joaorus, Kabeli m.

U.

Uffer A., habemeajamise-äri, Baltiski maanteel nr. 7.
Uibu J., lufusepp, Suurel Pärnu maanteel, Tõnismäel, m. nr. 18.
Uus, uurmaaker, Narwa maanteel nr. 26 (endine m. nr. 417).

W.

Wahe Jr., lufusepp, Peterburis, Галерная гавань, Симанская 3, кв. 33.
Waltmann Johann, Peterburis, Wyb. ст. Астраханская 17, кв. 35.
Wiir P., kunstöö-kingssepp, Peterburis, Забалканский пр. 109, кв. 31.
Wolberg Karl, Peterburis, Wyb. стор. В. Сампсоніевскій пр., д. „Л.Нобель“
№ 31, кв. 35.
Wolmer Jaan, potisepp, Kristinenthali uul. (Uue-maailma uul. jisse keerata),
Mülleri maja nr. 4.

Maljad ☆ ☆ ☆ ja ☆ ☆ kuulutused.

Rudolf Grimann,
 St. Peterburis, Peshi, 4-as ya. № 7.

Seltside märgid

ilma wahekaupluseta, wabritu hindadega.

Grütöökoda

toiti seltsi ja igas wäärtuses kullast, hõbedast, metallist ja emailleeritud

a u t ä h t e d e,

juubeli- ja teiste mälestusmärkide valmistamise jaoks. Seltside ühifuste ja ametikohtade märgid valmistatakse kinnitatud erinustrite järel.

Aurahad wäljanäituste jne. jaoks, valmistatakse võimalikult toredaste ja ilusaste.

Mustrite ja joonistuste valmistamise eest tellimiste juurde iseäralist maksu ei wõeta.

Selarwed ja kõik tarwilised näpunäited ja juhatused saadetakse võimalikult ruttu tellijatele kätte.

Walmistamine täidab kunsti nõudmist.

tellimise-kuulutus.

Lugejatele seega teada andes, et päewaleht „Teataja“ ka 1904. aastal tuntud sihil ja senises suurus korralikult saab ilmuma, palume niihästi seniseid kui ka juurdetulewaid uusi lugejaid võimalikult w a r a t s e l t oma tellimisi meile üles anda, mis meie koormawat talituse-tööd aasta wahetusel märksa kergendaks ja meile võimalikuks teeks lehte esimesest ilmumispäewast saadik trükitud adressiga wiibimata käima panna.

Kuna „Teataja“ kodused ja välised tööjõuud endisteks jääwad ja nõrkemata edupiüüdel ka tulewal aastal oma ülesannet lubawad täita, juhime lugeja tähelepanekut wäikese muutuse peale, mida meie paljude soovil ja iseeneste sündsaks arwamisel „Teataja“ lisalehe kohta ette wõtame.

Meie kitsa kodumaa awalikud olud ei paku kuigi palju tuumakaid aineid, mida nalja näol sarjata wõiks, pealegi ei saa mitmesugustel põhjustel kõike, mida ka naljana tarwitada wõiks, soovitawas walguses paista lasta. Peale selle teeb joonistuste piltideks walmistamine sel puhul, kui naljalisa kaks korda kuus ilmub, toimetusele palju raskusi. Meie oleme seepärast otsusele jõudnud, „Teataja“ nalja sisulist lisalehte tulewal aastal üks kord kuus wälja anda. Lugejad saawad aga selle asemel teise niisama suure piltidega ilustatud lisalehe ükskord kuus asemele, nii et „Teatajal“ ikka kaks lisalehte kuus kaasas saab olema.

„Teataja“

„Teataja“ uus lisaleht, pealkirjaga

„Kirjandus ja teadus“,

saab iseäranis ilukirjanduslist, teaduslist ja muud õpetlist sisu pakkuma, nõnda siis **juttusid, salmikuid** ning arusaadaval keelel kirjutatud **töösid igast teadusewallast**. Lisalehte püüame **piltidega** ilustada.

„Teataja“ pealehe lõbuosas

ilmuvad lähemal poolaastal meie senise waliku järele kõige pealt järgmised suuremad jututööd:

A. Saali algupäraline roman
Jaawa priiusesõjast

„Walge wanne“.

Saksa naiskirjaniku Clara Viebigi tuumakas roman

„Meie igapäewane leib.“

mida wäljamaal uuema aja kõige paremate toodete sekka loetakse:

Kuulsa Ungria kirjaniku Maurus Jokai küpsem jutustus

„Rikkad waesed“;

seda romani ei pea mitte ära wahe-tatama sellesama kirjaniku jutustusega „Waesed rikkad,“ mis kuul-til teises Eesti lehes juba on ilmu-nud:

Wene kirjaniku Turgenjewi waimukas roman

„Kewadesed wood“.

Meie senised abitalitused Narwas, Rakweres, Paides, Tartus, Pärnus ja Wiljandis ~~ka~~ kaowad 1. jaanuarist 1. ära

Teataja tellimisehinnad on:

Postiga ehk koju kätte saates:

1/1 aastas	5 rbl.	— kop.
1/2 „	2 „	60 „
1/4 „	1 „	35 „
1 kuu p.	— „	50 „

Talitusest ise ära wiies:

1/1 aastas	4 rbl.	— kop.
1/2 „	2 „	— „
1/4 „	1 „	— „
1 kuu p.	— „	40 „

Tellimise adress: гop. Ревель, въ контору газеты „Театая“.

Proowinumbrid saadame igaühele maksuta kätte.

„Teataja“ toimetuse ja talituse.

I. E. Steinfels,

Kullaspea uul. oma majas,

soovitab kõige odavamalt

piltisid, raamisid,

liistusid ja toimetab kõiki kuldamise- ja pildiraamimistöösid. Reisripilts, kuldraamidega, kohtukullisid mallakohtute ja kooli-
majade jaoks igal hinnaga.

Wana tuttaw mütsimeister H. Stoller,

Suurel Tartu maanteel, Kolmekorvina all nr. 3,
soovitab oma töötoas valmistatud kõiki seltsi odavaid **sutve- ja talve-
mütsid** meeste- ja naisterahwastele. Hea töö, hea materjal, hoolas wal-
mistamine. Kartongide sisse pakitud mütside nr. 1 headuse eest vastutan;
nende wärw ei muutu. Kaupmeestele 20 protfenti. Suurel mõedul wal-
mistamise pärast üliodavad hinnad. Soowitan oma suurelt sisseasetud la-
dust auustatud ostjatele valmistatud pesu võimalikult odawate hindadega.
Kõik kaup on oma töötoas valmistatud ja töö headuse eest vastutan.

Auupakkisult **H. Stoller,**

Tallinnas, Suurel Tartu maanteel, Kolmekorvina all nr. 3.

Leopold Gaase,

Pika ja Rataskaewu uul. nurgal, Tallinnas,

õtab **meesterahwa mütside ja kübarate**
walmistamist ja ümbertegemist odawate hindadega wastu ja
soowitab oma suurt wälja- ja sisemaa wabrikute **mütside- ja**
tübarate-ladu. Niisama lippsid, kindaid, manshettisid, manisid,
nööpsid, trakkisid jne. Sinnad kindlad ja odavad.

M. ja H. Kristin'ide

raamatukõitmise- ja pildiraamimise-töökoda

== ja pildikauplus. ==

Kõiksugu raamatukõitmisesse puutuwaid töösid tehtakse ruttu ja
heaSte. Soowitame kõige suuremas walikus: Wene ja Amerika wabrikute
raamisid ja raamiliistusid igasugu mustrite järel, **piltisid**, igast seltsist ja
suuruselt 3 kopikast peale kuni 30 rublani. Reisripiltisid kohtute ja kooli-
majade jaoks on igal ajal walmis sissepaamitult saada. Peale selle igal
ajal nii suurt walik waimulikka ja ilmalikka piltisid, kui aga meie kaupluse
ruum lubab.

A. F. Tietz,

jahu- ja würtskaupade-kontor

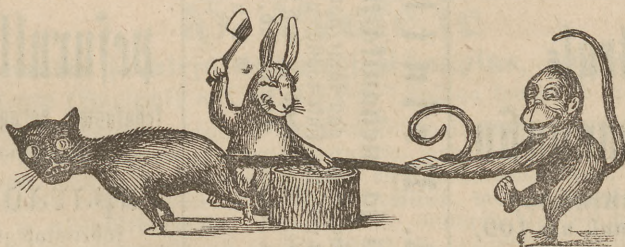
Wiruwärawas, oma majas nr.3, Tallinnas,

soowitab oma suurest tagawarast
jällemüüjatele kõrgete protsentidega

mitmet seltsi

theed, suhkrut, kohwi, jahu, manna, riisi,
petroleumi, heeringid, tubakat, sigarid,
paberossid ja kõiki teisi würtskaupasid.

Et mina kaubad otseteel wabrikutest ja wäljamaalt sisse
ostan, siis on kaup ikka wärske ja hea, ning hinnad kõige
odawamad.

D. M. Pksenstorni makaroniwabrik,

— Narwas, —

Eaia ja Hospidali uulitsa nurgal oma majas nr. 140/150,

soowitab parajate hindadega väga häid makaronisid. Jseärnis palju nõu-
tawaid 1. sorti Italia makaronisid kõige paremas headuses on alati hulga-
wiisil saada.

Kaupmeestele on wabriku juures ladu.

Central- magasin,

Tallinnas,
Wira nül. nr. 409,

soowitab auusta-
tud laubatarwitajatele
oma meeste- ja naiste-
rahwaste

juurt walmisriiete-ladu.

Suur walik kõitsugu kõi-
ge uuemate muksrite jä-
rel walmistatud riideid.
Tellimised mõedu järele
täidetakse kõige lühema
aja jooksul puhtalt, for-
ralikult ja odawalt.

Suur walik
kõitsugu riidekaupa.

A. Reinthal, end. W. Frey,

Lutsusepa- ja mehanika-töötuba, Tallinnas, Lühikesel jatal nr. 5,
toimetab parajate hindadega, aga kõige parema materjalist, wastutusega, wee-, gaasi- ja aurutorude
majadesse panemist, mis sellega ühenduses on, nagu: waterloofettide wainide
ja muustawetorude panemist jne. Parandab ja teeb uust jagusid kõitide masinate juurde. Wõtab kõitsugu sepa-
ja lutsusepatööd, ehituste juures, wastu. Surumata, riistid ja nende plaatide tuldamine ja graveerimine searamis
alandatud hindadega.

A. Reinthal, Lühikesel jatal nr. 3.

F. Wagner,

Tallinnas,
Uuel nultsal 4,
Florelli m.,

wõtab tellimisi kõitsugu

**lutsusepa-, sepa-,
treimise- ja
mehaniatööde**

peale wastu ja täidab
neid kõige paremine
ning õigeks ajaks para-
jate hindadega.

Inglise
pesurullid,

kehakaswu parandamise
(orthopädia-)

aparadid,
tööriistad jne.

Kanalide, wee- ja
gaasitorude
ülesseadmine.

Raudkandamid
(Eisenkonstruktionen)

Tarbeforral ühesuguste
asjade juurel hulgal wal-
mistamine.

Mahakukkunud ratsutaja: „Hakka nüüd, tõbras, ometigi lõhkuma, et ma su selga enam ei pruugi ronida.“

Toredus.

Teener: „Kas paruni herra käsiwad tõllalaterna põlema panna?“

Parun (imestades): Mistarwis laternad põlema, kui minu briljandid 200 sammu peale särama?“

S. Leofe'se

raamatu- ja kirjutusmaterjali-kauplus, Wiljandis,

Tartu (Surjewi) uul. nr. 15/110, Tall'na kaupmehe majas.

soowitab kõitfuguseid praegusel ajal tarwitatawaid **fooliraamatuid**, piiblid, jutluse-, walwe- ja muud waimulikke, teaduse-, seaduse-, luule-, näitemängu-, jutu- j. m. raamatuid. Uusi kirjikuluraamatuid, odawaid ja kallimaid. Kõiti fooli- ja kantslele-tarwitusi, laste mänguasju, õnne-foowi- ja pildipostkaartiid, pildiraamiid, liitrusid jne. jne. jne.

Laenuraamatufogus on üle 3000 ekz. raamatuid odawa hinna eest lugemiseks saada.

mitmesuguse sifuga uut Eesti keeli
70 näitemängu

on ühes ülema trükiwalitsuse loaga
mängimiseks saada.

Uus (teine pood) **pudukaubapood** on Loos'i uul.
nr. 16., millest väga odawaste kõitfugu kaupad saada
wõib.

Tallinna klubi majas.

Tallinna klubi majas.

Promisor
W. Sosaar'e
end. Ellrich'i
rohu-, wärwi- ja * *
toaletitarwituste-kauplus,

Tallinna Klubi majas,
soowitab oma rikkalikust ladust riide- ja maalriwärw-
sid, kööki seltsi lakkisid, seepisid, lõhnaweesid,
haigete ravitsemise tarwitusi, sidemete-materjali jne.

● Petroleum. ●

Joh. M. Alwer'i nahakauplus,

Wiljandis, Lossi nui. nr. 15,

soowitab täielikult ladust

— i g a l u g u n a h a k a u p a —

kaupmeestele, kingseppadele ja kõikele tarvitajatele kõige paremas
headuses ja mõimalikult

odavate hindadega.

Suuremal hulgal ostjatele head proffendid.

Kõik, kes meilaste-pidamisest kasu soowi-
wad saada, muretsugu omale raamat:

„Täielik meilaste-pidamise õpetus“,

hind 45 kop., mis nelja auubinnaga kroonitud,
nimelt: üks kõige kõrgem esimene auuhind,
minist. brongsi-auuraha, kaks II auuhinda,
minist. ja põllum. seltsi kiidukiri. Kes raa-
matu hinna mulle rahas ehk postmar-
kides kätte saadavad, neile saadan
raamatu oma kulul kätte. On ka
raamatukauplustest saada. Et
meilastepidamist õestis eden-
dada, annan tooliõpetajatele
ja wallatirjutajatele iga
5 elj. pealt ühe hinnata.

Mefinit J. Truussmann.

Adress: чр. ст.

Ракке, — Балт.

желъзн. дор.

J. Marquardt'i wiinakauplus, • ♦ • ♦ •

Tallinnas, Wana turu kaelas, „Lue sija“ wastas,
soowitab napsisid, likörisid, konjakid, õlesid jne.
• ♦ • ♦ • ♦ • ♦ kõige odawamate hindadega.

Kuulimariet Morosowi ja mudest Moskwa moortitust.

Moskwa magasin A. I. Luup.

Mr. 7.

Mr. 7.

Tallinnas Suurel Karja uulitsal,

Aruusi poe wastas.

Joowitab linna: kui ka ümbruskonna rah-
wale juures walikus lõuendit ja pool-
lõuendit aluspesuks, sängilinaideks ja laud-
linaideks, igas laiuses fäterätkid, nina-
rätkid ja jalvärätkid lõuendist ja pool-
lõuendist; laudlinasid, walgeid ja igat
wärwi (ka wäljaõmblemiseks), sängi-
tekkisid, walgeid ja wärwilisi, mööbli-
kreponi ja kretoni. Multoni — kleiti-
deks, walgeid ja pleetimata — alus-
pesuks. Rootsi riidet igas wärwis. Mad-
ratsid ja padjaritid (sulgede tarwis).
Amerika kalossisid. Iseäransid joowitan
oma ostjatele theed, alandatud hindas
dega iga paki pealt.

Alandatud, aga kindlad hinnad.

Kõneleb Jeroslawi (M. M. Sofalowi) moortitust.

A. Kritzschmann, A. Swanow & Co.,

Tallinnas,

Suurel Karja uul. nr. 430,

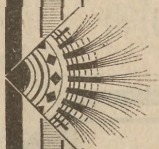
järgmiste wabrikute

riidekauplus:

Morosowi, Bindeli, Konshini,

Sidorowi, Prohorowi manufakturiist

j. n. e., j. n. e.

Leopold Biek'i

täielik kaupmeeste
pudukanbaladu

Tallinnas, Wene uulitsal, Demini majas.

Kõiksugu kirjutusmaterjali.

Sinnad odawad, kaup hea.

Kuld- ja hõbeasjade=kauplus,

Aleksander Treder,

Tallinnas, Kullasepa uulitsal nr. 11,

soowitab suures walikus .

kõiksugu kuld- ja hõbeasju.

Kõik tellimised ja parandused täidetakse korralikult.

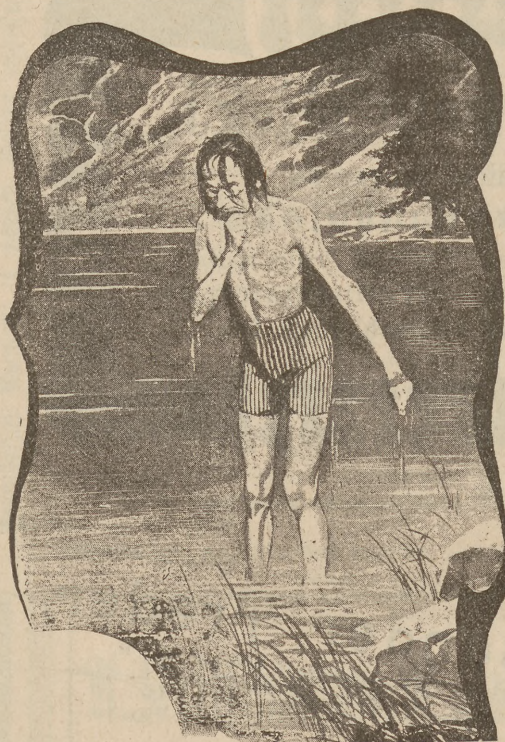
Kuld laulatussõrmuseid ikka tagawaraks. Uuest hõbedast (läbi walge metall) lusikaid, kahwlid, nuge ja kõiksugu teisa tarwilikka asju.

A. Klaff'i

paberi- ja kirjutusmaterjali=kauplus,

Tallinnas, Harju uul. nr. 22,

soomitab hulga=wiisi ja ütsikult: kirjutus- ja postpaberit, kottisid, heftisid, kladesid ja päewaraamatuid heast paberist, oma töötojas valmistatud. Pliiatfid, sulga, sulepäid, suletuiwatajaid ja kõike muud kirjutusmaterjali väga odawate hindadega.

Mõtted laiali.

Professor: „Kui ma ometi teaksin, kuhu ma oma riided enne suplemist maha olen pannud . . .“

Ette valmistatud.

Õpetaja (noorpaarile): „Mu armsad! Teie astute nüüd ühe uue elu sisse, mis üks väga armas ja kallis elu on. Kas olete endid ka heaste selle vastu ette walmistanud?“

Pruut: „Wana orikas on juba aias ja õige paks: worstirohud linnast ka juba toodud. Wasikas jäi sellepärast lihunikule ka müümata.“

Aim.

Lapse suu.

Sauna Mai läheb toarahwa juurde ja räägib: „Kas teate, ma räägin teile uudist. Meie eite-taati on üksteise vastu väga lahked, magawad ühes sängis ja ajawad salajuttu; küll taat ikka eide ära kosib!“

Aim.

G. Schwarz,

== 30. Tallinnas, Harju uul. 30, ==

soovitab auustatud kaubatarvitajatele oma meeste- ja naisterahwaste **suurt walmisriiete-ladu.**

Suur walik kõiksugu kõige uuemate mustrite järel walmistestud riideid. Tellimised mõedu järel täidetakse kõige lühema aja jooksul puhtalt, korralikult ja odawalt.

Kaupmeestele kõige odavam sisseostukoht!

Suur lambawillaladu.

Mitmet seltsi aurutatud ja niidetud pikakarwalisi, peeneid Wenemaa, Kuura- ja siitmaa willu, puuda- ja naela-wiisi.

Nöörisid ja kõisi

mitmesuguses jämeduses ja headuses, niisama ka põrandawaipade ja linase riide lõimi, sidenööri (Bindfaden) j. n. e. Kuulsate

Soome puusepakirweste ainus

müügikoht; suur walik Inglis- ja Prantsusemaa puusepa- ja tislari-käsitööriistu, põikpuu- ja lausaagisid, hingesid, lukkusid j. n. e., j. n. e.

Häid jahipüssisid,

ühe- ja kaheraudseid, eest- ja tagantlaetawaid, rewolwrid, padrunid, haawlid ja tongisid.

Suur walik kõiksugu emailleeritud

maja- ja köögiriistu,

nagu: padasid, pottisid, kastrullisid, pesukaussisid, thee-, kohwi- ja piimakannusid, tassisid, taldrikuid, tirinaid, nuge ja kahwlid, lusikaid, kulpisid, Inglise triikimisemasinaid, wask- ja wedrumargapuid, j. n. e. Saksamaa

kilu- ja räimewõrkusid.]

Wõrkude tellimised toimetatakse minu juures kõige lühema aja jooksul. Wõrgupaela ja kõiki muid wõrgutarwitusi alati saadawal. Iseäranis odawalt müün

✻ ✻ korgipuud, ✻ ✻

naela-, puuda- ja palliwiisi. Kõige paremat riide- ja lõngawärwi, kõike karwa ja kõige paremate omadustega soowitab odawate hindadega

Hugo Goensen,

Tallinnas, linna sees, Suurel turul,
Wanas waekojas.

Th. Rahmann,

maja-, ja kõõgiriistade-kauplus,

Pikal nui. nr. 29, Tallinnas.

Suur tagawara: **thee**-, **kohwi**-, **lihahakkimisemasinaid** jm.
 Kiwi- ja portsellan-asju, nagu: **thee**-, **kohwi**- ja **lauaserwiisid** jne.
 Klaasasjadest: **karafid**, **waasid**, **wiina**-, **õlle**- ja **theeklaasid** jne.
Petroleumiköögid ja kõik teised majapidamises tarvitatawad
 asjad ja riistad.

— ♦ Võimalikult odavad hinnad. ♦ —

E. Reisbergi päewapildikoda,

Bernhard Lais'i ärimine all, Tallinnas, Raatuse vastas, valmistab kõiki moodsaese
 päewapilditööse puuturaid töösid laiuseta ja kunstinõudeid täites.

A. Reismann'i nuriide-magasiin,

Tallinnas, Suures Karjawärawas nr. 19,

müüb väga odavate hindadega mees- ja naisterahwa

— ➔ **taskukellad**, ➔

seina-, lau- ja äratamiskellad, kettisid ja ketti-ilustusi. Peale selle
 kividega suldsõrmuseid. Varandustööd täidetakse hoolega, ruttu, oda-
 walt ja wastutusega.

— ♦ Palun adressi tähele panna. ♦ —

• • Eestimaa • •
Talurahwa Seadus.

Eesti keelde toimetanud cand. jur. K. Päts.

Hind köidetult 1 rbl. 75 kop.

Pealadu „Teataja“ kontoris, Tallinnas.

Jällemüüjatele head protsendid.

!!! W a b r i k u h i n n a d !!!

J. J. Gundelewitschi

nahakauplus, Wäitsel Karja uul., Pfassi majas,

soowitab ühtikult ja hulgamüüsi kõikjugu nahakaupa. Peale selle igat seltti riidekaupa wabriku hindadega. Willaseid ja poolwillaseid riideid, kõige paremate wabrikute bumaaseid, siidi, poolsiidi, willaseid, poolwillaseid, linaseid ja poollinaseid rätikuid.

Tähtsardinaid suures walikus !! Lõuendit ja poollõuendit kõige kuulsamate wabrikute, linasid, kätärätikuid, laudlinasid ja salwrätikuid.

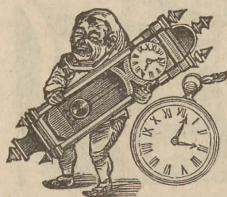
Willaseid, poolwillaseid ja puuwillaseid riideid waiopade jaoks !!! Suur kasukakaupade ladu !!! Wene-Amerika seltti gummikalosid.

!!! W a b r i k u h i n n a d !!!

!!! W a b r i k u h i n n a d !!!

!!! W a b r i k u h i n n a d !!!

Emil Lohan'i Schweitzi kellade-ladu,

Kuninga uul. nurgal, Tallinnas, Raatuse platsil, soovitab odavate hindadega ikka täielikus valikus lana-, seina- ja äratamise-

kellad,

tullaft taskukellad 56 pr., hõbedast taskukellad 84 pr., muste ja niffel taskukellad, tullaft uurikellad 56 pr., hõbedast uurikellad 84 pr., unest tullaft, brongist, niffelst jne. **uurikellad**; siidist uurinõõristid.

Oma parandustöökoda. Uuride müümine ja parandamine on wastutamisega.

Naha- ja kübarakauplus

L. S. Kopp, Narwas,

soovitab kõiksugu nahakaupa, nagu: kasutaid, meeste- ja naiste-rahwa mütsid, muhwid, kraenahku, jati- ning pealisriiete äärte ilustusenahka, kutsaritübaraid, mütsid ja wõõrid, nahk-kuubesid ja wih-mamantlid, kindaid, lipsid, manistid, manshettid ja nende nõõpised, figari- ja paberositoosid, rahatottid, taskuraamatuid, päewa- ja wihmawarjusid, jalutusteppid jne. Suur tagawara wilt- ja õlekübaraid.

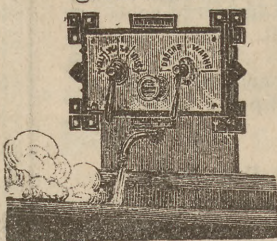
Tellimised täidetakse ruttu, korralikult ja odawaste.

Ostan: rebase-, hundi-, määra-, tuhtru- jne. nahku ning massan wõimalikult kõrget hinda.

Narwas,

Suurel uulitsal Braschi majas.

Ainus walmistamiskohd Wenemaal.

Walitsuse poolt kaitstud.

Supelussiseaded,

1896., 1899., 1900. ja 1901. a. aunuhindadega kroonitud, soendawad supelusswanni wee 12—15 minutiga; külmi duschid soowitud traadideni. Ülespanemine kodus, kas weewärgiga ehk ilma.

Tellimisi weelklofettide ja kõitsugu weewärgitööde peale wõetakse wastu.

G. Menja,

Tallinnas, Pital jalal nr. 16.

Prowisor A. Jakobi

rohukauplus Tallinnas, Narwa maant. 43,

soowitab kõiksugu

rohu- kaupsid,		
wärwi- kaupsid,	kosmetika- kaupsid.	
Mineral- weesid,	Käsnasid (schwammisid).	wärwisid, ● pintslid, ●
liimi jne.	Kantselei- tarwitusi,	
keemiasoolasid päewapilditööde jaoks.		

W

ene ja wäljamaa kuulsamate

wabrikute klawerite, pianinode
ja harmoniumide laialdane ladu.

Wäga suur walik wäljauuritawaid

mänguriistasid.

arssawi kamassisid

meesterahwastele ja poisslastele, naiste-
rahwaste ja tütarlaste saapaid ja kin-
gasid, gummikalossisid, weesaapaid,
reisikorwisid, kohwrid, wihtmawarjusid,
wihtmamantlid, kanderihmasid, sokki-
sid, kuulsat Mey & Edlichi paberi-

pesu, mis ainult pesemiseraha maksab, sukke, lipsisid jne.

müüb odawalt

Karl Jürgenson,

Kuninga uul. nr. 568, Tallinnas.

Hästi!

Ruttu!

Odatwalt!

— föötab —

Gustaw Heiseler & poja

auruwärwimise-töökoda

ja keemialise puhastamise asutus.

Wabrik ja

- I wastuwõtmisekoht Suurel Roosenkrantsi uul. oma m. nr. 32,
- II „ „ Niguliste uul. nr. 2,
- III „ „ Suurel Tartu maanteel nr. 7.

Haapsalus, kaupm. hr. Wunderlich'i juures,
Ambas, kaupm. hr. Albrecht'i juures.

Kodukoetud willaseid ja poolwillaseid riideid **wärwime** nii **heaste**, et nad ka mitu aastat wihma, päikse-
 paistet ja igat ilma wälja kannatada wõiwad, ilma et jelle
 juures sugugi oma karwa muudaks ehk wälja pleegiks.

Gustaw Heiseler & poeg

— ♦ on ainukesed ♦ —
 wäljaõppinud wärwalmeistrid Tallinnas.

Minu tööd on järgmiste auhindade väärilisteks arvatud: **Eel.** Suurpõllumeeste-seltsi kiitusefiri, ministeriumi, brongsaauraha, faks **suur** hõbe-auraha, suur kuldauraha 1903. a.

J. Wolter'i

kiiviraiumise- ja poleerimise-töötuba,

Tallinnas, Kopli uul. Wagneri m. nr. 4,

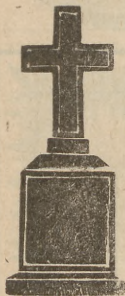
walmistab: Rootsi, Serdoboli ja Eestimaa granidist ja Karrera marmorist **auusambaid, ristid, hauakiivid, marmorilaudad** ja kõiksugu **kiivitöösid** igatüpe soovi järel; **kirjade graveerimine** ja **kuldamine** täidetakse puhtalt. Kõik tööd tehakse rahuloldawa hinnaga.

Auupakkumist

J. Wolter.

Palun adressil tähele panna!

Ärge teistega ära wahetada.

Õrnem pool.

Kõhn abielu-mees oma abikaasat sõbrale tutvustades: „Siin — minu õrnem pool.“

Mis on prunt?

Prunt on niisugune naine, kellel veel meest ei ole, kes ühepeale aga loodab. Aim.

Ära unustatud.

A.: „Tead, sõber, mulle mõisteti täna faks kuud fraesse: wiskajin roosi-õiega teisele wastu pead!“

B.: „Wõi faks kuud! Selle tühja jüü pära!“

A.: „Jah! Aga mina unustasin roosi poti seest wälja wõtmata.“

Mis on armastus?

Armastus on ümberpööratud palawik. Algab kange palawusega, aga lõpeb külmutusega. Aim.

A. Grünbaumi

kuld- ja hõbeasjade kauplus ja töökoda,
Nr. 15. Tallinnas, Pikal uul., Stempli m. nr. 15.

Kuld- ja hõbeasjade ladu.

Tellimisi kõigi minu ametisse puutuwate tööde, graveerimise- ja tšijeleerimise-tööde, kuldamise, hõbetamise jne. peale toimetan, nagu enne, nii ka nüüd kõige lühema aja jooksul. Kõige odawamaid hindasid ja korraldustööd töötades, A. Grünbaum.

Kuld laulatusefõrmused on ikka tagawaral.

C. Petenbergi wiinakelder,

Pikal uulitsal, Pühawaimu kiriku
wastas, soowitab oma suurest
ladust kõiki seltsi häid wälja-
ja Wenemaa (Krimmi)

◆ ◆ wiinasid, ◆ ◆

likörisid, konjakit, rommi ja mit-
met seltsi napsisid odawate hin-
dadega.

Schenstohowi kübaratemannifakturi

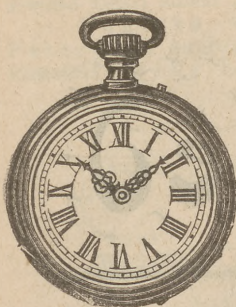
airus agentur

Ch. Pikarewitsch, Tallinnas,

Wiru uul. Tõnnius'e m. nr. 387, uue mäe wastas,

soowitab auustatud kaubatarwitajatele täielikult kaubaladust kõitsugu
müüsid meeste- ja naisterahwastele, muhwiid, kalosšiid, wiinawar-
jusid, pealmist meesterahwa pesu jne., jne. Kuupakkimust

Ch. Pikarewitsch.

M. Blöger'i nuride- ja kuldasijade-magasin,

Tallinnas, Kullasepa uul. nr. 557/8,
soovitab suures valikus ja odamate hindadega:
tasku-, seina-, laua- ja äratamiskellakäsi; peale
selle nuri- ja ristikettisid, ristisid, sõrmuseid,
brošheksid, kõrvarõngaid jne. Taulatusfõrmu-
seid iga mõelu järel. Kõik tööd tehtakse oma töö-
tojas heaste ja vastutamise all. Parandused.

■ Müümine vastutusega. ■

Kõik asjatundjad suitsetajad
tarvitavad ainult

„Georgi“

✧ wabriku ✧

hülssid ja maispaberid,

s. o. Gestimaan esimese mehanikalise hülssiwabriku omasid.

„Georgi“ hülssid on kõige paremast paberist ja
ijearalise puhastamise-watiga, mis tubakale puhta
maitse annab, nii et iga tarvitaja julge mõib olla, et
„Georgi“ hülssid lahjuta on.

■ Saada igal pool. ■

„Georgi“.

M. Kallipera.

Tallinnas, Lühikesel jalal nr. 5,

soovitab oma töötoast kõige paremast materjalist
valmistatud meeste- ja naisterahwa saapaid ja
kingasid odamate hindadega. Parandused ja telli-
mised täidetakse odavalt ja korralikult.

Muustades,

Kallipera.

Palun lahkestest waatama tulla ja ka
uusid jõpru kaasa tuua.

Uus Eesti politika-ajaleht

„Uudised“

ilmub Tartus 1. detsembrist saadik korralikult **kaks korda nädalas**, esmaspäeval ja neljapäeval, meie nädalalehtede suuruses, P. Speek'i, Dr. R. Aawakiwi ja M. Martna wastutusel ja toimetusel.

Uudiste töökawa on järgmine:

1. Juhtkirjad.	5. Tööstus:	8. Kohalik elu.
2. Teistest lehtedest.	a) põllu- ja käsitöö;	9. Uuem post.
3. Wene riigist:	b) tööturg;	10. Telegrammid.
a) üleüldised teated;	c) kaubandus ja läbi-	11. Weste-osa:
b) kodumaalt;	käimine.	a) jutud;
c) Lätimaalt;	6. Kirjandusline ring-	b) teadus ja kunst;
d) Soomemaalt;	waade.	c) luuletused.
e) kaugemalt riigist.	7. Mitmesugust.	12) Kuulutused.
4. Väljamaalt:	a) küsim. ja kostm.	
a) politika teated:	b) pildikesed siit ja	
b) väljamaa elu.	sealt;	

Uudiste aasta- ja poole-aasta tellijatele antakse hinnata kaasandeks teaduslisi ja ilukirjanduslisi raamatuid. Muude seas ilmub **Ewald Dolfi** sulest „**Rahwa-majanduse algõpetus**“.

Uudiste westeosas hakkas peale teiste kirjatööde **Ernst Petersoni** suurem uudisjutt „**Rahwa walgustaja**“ ilmuma, mida kunstniku **Hans Laipmanni** pildid kaunistawad.

Uudiste tellimise hind :

Aastas postita		2 rbl. 50 kop.	—	postiga	3 rbl.	—	kop.
$\frac{1}{2}$	"	"	1	"	30	"	"
$\frac{1}{4}$	"	"	—	"	70	"	"
	kuus	"	—	"	25	"	"
						"	30
Wäljamaale aastas		5 rbl. ja pooles	aastas	2 rbl. 70 kop.			

Üksik nummer 3 kop.

„Uudiseid“ saab ilma postirahata:

Jurjewi (Tartu), **Wõru**, **Walga**, **Pärnu**, **Paide**, **Tallinna**, **Rakwere** ja **Narwa** linnas; **Nuustaku**, **Tõrwa**, **Jõhwi** ja **Põltsamaa** alewites; **Elwa**, **Puka**, **Sangaste**, **Antsla**, **Abja**, **Woltweti**, **Jõgewa**, **Rakke**, **Kiltsi**, **Tapa**, **Raasiku** ja **Rapla** (Hermeti) jaamas ning kuhu nendest kohdadest kihelkonnapost käib,

Uudiste peale wõetakse tellimisi igal ajal wastu.

Uudiste terve- ja poole-aasta ettetellijad saawad nowembri- ja detsembrikuudel ilmuwad numbrid maksuta, sest ajast saadik, millal tellimine lehe talitusesse jõuab.

Uudiste tellimisi wõtawad wastu kõikides kodumaa linnades ja kihelkondades: raamatukauplused, wallakirjutajad, kooliõpetajad, kaupmehed ja iga eranimene, kelle soowi on uut ajalehte selle läbi toetada. Iga tellimiste wastuwõtja saab 7% waewatasu, kui ta vähemalt wiis aasta- ehk poole-aasta peale tellimist wastu on wõtnud. Lehe talitus wastutab tellimiste eest ainult siis, kui tellimiseraha talitusele on ära saadetud.

Uudiste talitus soowib, et iga tellija lehe otseteel talitusest telliks.

Uudiste tellimise ja talituse adress: **Jurjew** (Tartu), **Aleksandri uul. nr. 1**, „Uudised“, ehk Wene keeli: **Юрьевъ, (Лифл. губ.) Александровская ул. № 1, „Удизедъ“**.

Uudiste **Tallinna** asjatalituse-koht on **M. Martna** trüki-koda, **Niguliste uul. 13**, s. o. seal wõetakse tellimisi wastu, antakse isearawiidawaid lehti wälja, müüdakse üksikuid numbrid, wõetakse kuulutusi wastu jne.

Narwas on „**Uudiste**“ asjatalitus pr. **H. Aawakiwi** hooleks.

„**Uudiste**“ wäljaandjad:

P. Speek ja **M. Martna**.

Rokenhofi

auru-õllewabrik,

Riias 1901. a. suure Kuldsse
medaljega auustatud.

Õlleladu

Dunkri uul., Hartmuti m. nr. 4,
soovitab auustatud tarvitajatele Tallin-
nas ja ümbruskonnas oma, hr. Detloffi
seemia-bakterioloogialitu katse-asutuse üle-
maatuse all seiswaid, wäga

hädid õllesid:

Pilseni
Saatsjer
Laager

heledad õlled.

Porter
München
Laua

tumedad õlled.

Destilleeritud weest

mineral-weesid ja limonadifid.

Oma mineralwete-wabrikust on mul soovitada kõige paremat limo-
nadi, kwasši, puuwiljawett (kwasši), selterfi, soodawett.

Peale minu õlleladu müüwad Rokenhofi õlut ja wõtawad tellimisi
wastu järgmised wiinakauplused:

Bodega Española, Ferberg, Marquardt, Isberg,
Siefert, Muishneef, A. Kippel,

õllepood S. Tartu maant. nr. 55 ja õllekauplus Wittenhofi uul. nurgal,
Kaarli kiriku juures; peale selle kõik paremad wõerastemajad ja trah'erid.

Mineralweed, limonadid ja selters saiwad Tallinna näitusel

hõbe-auraka.

A u u p a f l i k u l t

Ludwig Lange.

Rõnnetraat nr. 251.

M. v. Roeder,

Tallinnas, Nunne uul. nr. 1, Telefon 141,

soovitab
oma rikkalikust ladust kõige paremate välja-
ja sisemaa wabrikute

jahipüssisid,
jahitarwitusi ja jahimoona.

Kõik parandustööd
täidetakse oma töötoas odawate hindadega.

Sulg- ja karwloomade
loomutruu täistoppimine.

Mehaanikalisi „Uhu“-jahiwilesid.

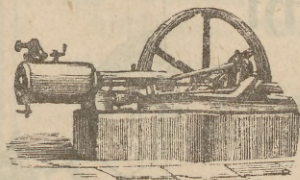
✻ ✻ **Suksesid.** ✻ ✻

Kõiki mesilastepidamise-tarwitusi.

F. H. Maulksh,

Tallinnas, Suure turu ääres,
fooritab:

jahuweskid, weskiwärkid, wäljamaa weskikiwisid,
kunstl. weskikiwisid

ja
kunstl. weskikiwide
materjali.

Turbiniid kuulstest wäljamaa
wabrikuteft. saeweskid ja tõstlugu
puutöö juures tarwilisi masinaid, nagu kreisjaagisid, jindliiditamis-
masinaid, hõoweldamise-masinaid jne.

Aurumasinaid ja aurukaflaid.

Täielik piimatalituste sisseseadmine j. n. e.

Kõige tugevam.

Õpetaja seletab leerilastele, et meie liha kõige tugevam waenlane on, mille vastu meie alati võitlema peame, ja ühe poisil poole pöörates küsib ta järsku: „Kes on kõige tugevam?“

Leeripoisid: „Eks ikka Kehe kirju, ajas Waguja punu pöejasse.“

Wigala nali.

August Kristall'i
muusikariistade-töökoda (asut. 1889. a.)
Wiru (Глиняная) uul. nr. 24, krt. 1,
Tallinnas.
Walmistab oma töötoas: wiiluid, bratschesid, gitarresid, poognaid, ja kõiki nende üksikuid jagusid.
Hinnakirjad Parandused ruttu hinnata. ja hästi.

Mahe.

Kohtunik: Süüalune on Teid „rätsepaks“ nimetanud? See ei ole aga sugugi teotamine, sest et Teie tõeste rätsepp olete.“

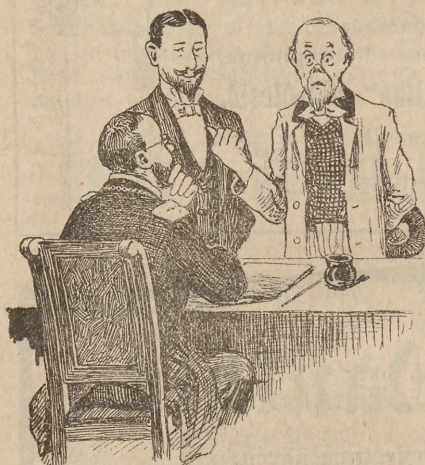
Kaebaja: „Ja ma olen küll rätsepp, aga mitte niijagune rätsepp, nagu tema arwab.“

Minu vastu ei tulnud.

Õpetaja seletab leeripoistele esimestest inimestest ja küsib siis ühelt poisilt: „Kuhu läksidwad Adam ja Eewa?“

Leeripoisid: „Mina tulin Mändri oja poolt, minu vastu nad küll ei tulnud!“

Wigala nali.

J. Livenstroemi

(endine wennaste Kristinide)

päewapildi-töökoda,

Tallinnas,

Rohuaia ja Wiru uulitsa nurgal nr. 4/13,

walmistab kõiksugu päewapildi-töösid

puhtalt, ruttu ja odawate hindadega.

Palutakse adressi hoolega
tähele panna!

Dresdeni magasin,

Tallinnas, Wiru uul. nr. 414, maja nr. 6,

soowitab alati
parematest riiete
seltsidest

kõige uuemate moodide järele walmistatud, puhta tugewa tööga, toreda passimisega, wõistluseta odawate hindadega meeste- ja naisterahwa ● walmistehtud riideid. ●

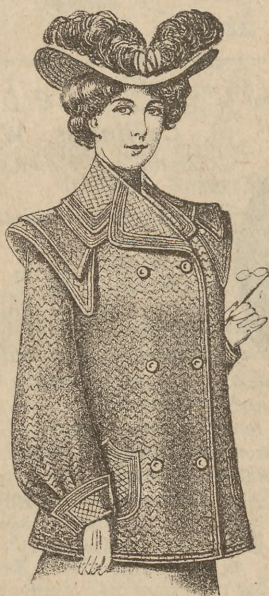
Suures walikus

kalewit, trikood, ülikonna- ja palituriidet, willast ja puuwillast kleidiriidet, multoni, kretongi, fuläri, satini, walget pesuriidet ja kõiksugu riidekaupa

— wabriku
hindadega. —

Kõige auustusega

Dresdeni
magasin.

Palutakse adressi
hoolega tähele panna!

Täpipealt.

Aia waht: „Siin
wõib ainult koer-
tega käia, kes
nööri otsas on!“
Jalutaja: „Kas
mul nöörist puu-
du, terve kera
kaasas!“

„Ega's töö ini-
mest toida, kui
leiba majas ei
ole,“ ütles Saks
Hans haigutades
ja pööras teise
külje peale.

Aim.

E. Leibo uuridemagasin, Tallinnas, Wiru uulitsal, kliiniku all,

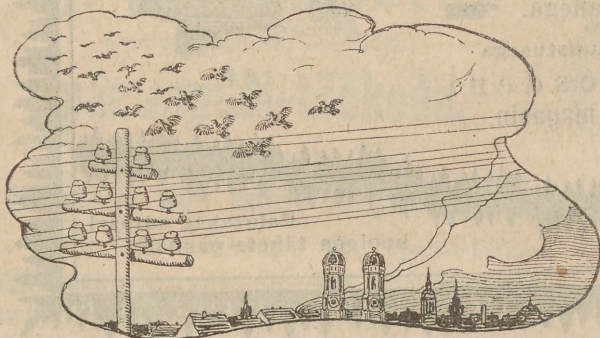
soowitab kõige odavamate hindadega suures walikus kõik-
sugu kellasisid:

Meesterahwa kinnised kulduurid . . .	35	rbl.	—	kop.	peale.
Naisterahwa . . .	18	”	—	”	”
Meesterahwa . . . hõbeuurid . . .	6	”	75	”	”
Naisterahwa . . .	6	”	—	”	”
Meesterahwa mustad uurid . . .	3	”	—	”	”
Naisterahwa . . .	3	”	—	”	”
Seinakellad 2-nädalalise käiguga . . .	9	”	—	”	”
” löögiga l.	2	”	50	”	”
Äratuskellad	1	”	70	”	”

Suur walik kõiksugu kuldsõrmuseid, broshesid ju kõrwarõngaid.
Suur walik kõiksugu kettisid, brelokkisid, ja uuriwõtmeid. Wõtan
uuride parandamisi wastu.

Parandamine ja müümine wastutusega.

„Ei tea, miks
warblased kor-
raga telegrahwi-
traadi pealt len-
du tõusiwad?“

„Wististe saa-
dab minu ämm
mulle teate, et
ta kodust ära on
reisinud.“

G. Lewinowitsch'i

würts- ja jahutauplus,

Tallinnas,

Promenadi uul. ja Suure Cartu
maantee nurgal, oma majas,
riigi hoivikassa all.

soowitab odawate hindadega:

õist felfsi
tubakat,
figarid ja
paberosseid,
petrolenni,
kiiulinaid,
heeringid,
soola,
kohwi,

praetud ja tooreid. 30 top.
nael. peale.

suhkrut,
theed,
figurid,
rosinad, ploomisid,
suhkrusirupit,
Saratowi ja
rukti. } jahu,

tangu, riisi, manna,
kruppsid, makaronisid,
kartulijahu jne.

G. Birk'i

auruwärwimise-, trükkimise- ja keemialise puhastamise wabrik,
Tallinnas, Maakri uul. nr. 23,

õige suurem ja wanem wabrik Eestimaal, asutatud 1820. aastal, pakub aumäärt kaubatarvitajatele õige uuemaid leiduseid wärwimise-asjanduses, kuna ta enda hiljuti täiendatud sisseseadete abil

walget, poolwillast kodukoetud riidet kahe wärwiga wärwib, mislähbi riidet poeriiidest fugugi ära tunda ei wõi, näituseks: puuwill punaseks, will mustaks, ehk ümberpöördult; puuwill kollaseks, will helesiniseks, ehk ümberpöördult jne. jne. Wärvida võib igakarwaliselt; toredad, uue moodilised karwad. Wärvid on täitsa eht, nagu õist muud, mis wabrikust wälja tuleb.

Jagatud wabrikus wärwitatud riiete proovid on waatamiseks wälja pandud ja palutakse õiki, kes soowivad, neid waatama tulla, wabrikus, Maakri uul. nr. 23. (Palun tingimata nr. 23, tähele panna, sest et selsamal uulitsal veel teine wäike wärwimise-töökoda on!)

G. Birk'i auruwärwimise-, trükkimise ja keemialise puhastamise wabrik Tallinnas, Maakri uul. nr. 23, maja jõe ääres, puud akna all (paberi- ja nahawabriku wabel.)

Täheendus: Minu keemialise puhastamise osakonda soowitan niisamuti tähele panna. Peale riiete puhastatakse ka õige paremalt: siidiriidid, siidipaelu, päewawarjused (sepi peal), wäljaõmbelusi, wooditekkisid, pitsisid jne. ja ka üsna odawalt: lipisid õiki felfsi.

Minu wabrikus on õige parem korrapidamine ja ei wahetata ühtegi asja ära, nagu see teiste juures sagedaste ette tulla.

Hinnad parajad!

E. Günther

(enne Martin Böckler)

Odawad
hinnad!

Tallinnas,
Wana taru, omas
majas.

Odawad
hinnad!

Müün odawate hindadega oma suurest tagawarast:

maalriwärwisid,

oma wabriku kuulsat „Eht musta”,

rüide- ja lõngawärwisid

linase, willase, puuwilla ja siidi jaoks.

Rohukaupa, kõiksugu õli- ja piirituselakki,

⇒ seebikiwi. ⇐

Kangrulõimi, eht Austria wikatid, luiskusid ja sirpisid, heina- ja sõnnikuhangusid, terasest pannisid, labidaid jne.

Wankrimääret,

kõiksugu õlisid jne.

**Katusepappi, seinapappi ja Inglise
katuse-asfaltlakki.**

**Petroleum
No 1**

jne. jne.

J. Suntja

**jahipüsi-
jalgrataste- ja
õmblusmasinate-
kauplus ja töö-
koda, Tallinnas,
Muone uul. nr. 3.**

Mati saadaval
uusi ja prungitud
jahipüsi, reвол-
vrid, jalgrattaid,
õmblusmasinaid ja kõiki
nende juurde tarvis mi-
nemaid ülituid jagusid.
Iseäranis suur valik rau-
ast ja malmist haavaristi-
sid igas suuruses.

Parandan püüsi-
molvrid ja õmblusma-
sinaid. Tellimiste peale
malmistan rauast hõuadefid,
väravaid, baltoneid ja töit-
guseid lutusepa- ja mehanika-
sid hästi ja odavalt.

Muustades **J. Suntja.**

J. Suntja,

Tallinnas, Muone uul. 3.

Saara: „Kas sa agamulle
ka igaweste truuks tahad
jääda, Itsig?“

Itsig: „Mis tähendab iga-
weste: kas olen mina iga-
wene juut?“

!! Kõrged protsendid !!
Pikal uul. nr. 8.

A. M. Gobowitsch,

Pikal uul. nr. 8,

soovitab suures walikus **meesterahwa kamassisid** 3 rub-
last peale ja kallimaid. Suur walik **naisterahwaste ja laste**
saapaid ja kingasid kõige parematest wabrikutest.

Sealsamas suures walikus: rahakottisid, kammisid,
maniskid, lipsisid, traksisid, sukke ja sokkisid, nuge, piipu-
sid, nõopisid, nõelu, sõrmkübaraid ja niiti.

Kalossisid kõige paremast **Wene-Amerika**
wabrikust.

Jällemüüjatele kõrged protsendid.

!! Kõrged protsendid !!
Pikal uul. nr. 8.

Fr. Weberi Tartu nahakauplus,
Tallinnas, Suurel Tartu maanteel nr. 3,
on käielikult meeste suurendatud.

Soovitat igas väärtuses Vene- ja väljamaa vabrikutest head talla-, vintuli-, pastla- ja usšinahka kaupmeestele, tingleppadele ja jadulseppadele. Kõitsugu heaste valmistatud pealseid meeste-, naisterahma ja laste saabaste jaoks; foolutatud sääresid, voolusid, ning voolusid wee- ja mitsjaabaste jaoks, ainult praeguse aja fuulamatel vabrikutest, mäs- tes oletus, millede väärtus masupidamist välja paistab. Meeranis reenifeste saa- baste tarvis igat värvi pealisknahu. Tööriistu, haafimise- ja nõõrimisemajainaid, liistufid, sääreplottfide ja muid tarmitusi. Tõlla-, plati-, seremett- ja semistari-nahka, nahhtindaid, viitfaapait, puutuhvrid, piitfasid, rihmasid, jne. jne.

võimalikult odavate hindadega.

Richard Lange

kuld- ja hõbeasjade - äri,

graveerimise - asutus ja -töötuba,

Tallinnas, Pikal uul. nr. 57,

Rohelise turu ja Treubluti wärwikaupluse wastas.

Georg Meyer'i

kaupluses, Pikal uul., müüdakse odawalt

kõiksugu naelu, toaukse-, aida- ja tabalukkusid, ukse- ja akna- hingsid, pliitasid, kriiskasid, padasid, plekist ja malmist ahju- ukseid, katuse- ja seinapappi, katuselakki, Inglis- ja Rootsi- maa käiasid, alasid ja kruustükkisid, masina-rihmasid, weski- laua- ja kreissaagisid, wiilisid, Inglise tööriistu, j. n. e.

S. Wersbickny

kaupluses, Wiru uulitsal,

müüdatse juures walikus odawalt kõitsugu lampisid kohwi-, thee- ja pesu- jermisid, pefulaudasid, waseit ja niffelisi kohwi- ja theemajainaid, kohwibes- tid, ja praadimisepannisid, petroleumikõõtisid ja „Primus'id“ kõitsugu triif- masinaid, raudwoodid, madratsid, padjasid, waipaisid ja julga, lapsewantrid, ja jalgrattaid, reisikormisid, reisipaunasid, päewa- ja wihmawarjusid, kooli- ranitsaid, albumid, piipusid, laua- ja taskumuge, linnupuurisid, peeglid, woodi- warjusid, grammofonisid, gitarresid, wiitolid, harmoniumisid, mängutoosid jne.

Suitsetajad, hoidke oma terwist!

ja tarwitage ainult.

paberosikestasid „Linda“,

mis kõige peenemast wäljamaa paberist walmistatakse ja oma turguse ning puhtuse poolest suitsetamise juures kõige paremat mõju avaldavad. Tubatale jääb tema loomulik maitse täiesti alale ja paberi juuresolekut ei ole sugugi tunda.

„Linda“ paberosikestade walmistamine sünnib ilma kõige külgepuutumata ainult kõige uuemate masinate abil, mis ühes mundstükiga ka keemialiselt puhta wati nikotini hävitamisetskestadele fiske panevad. Külgehakkawate haiguste edasikandmine on niisuguse walmistamisewiisi juures täiesti wõimata.

Tallinna esimene mehanikaline
paberosikestade-wabrik

„Linda“,

Tallinnas, Narwa maanteel nr. 22.

Paljude auuhindadega kroonitud.

H. J. Paust,

mineraliwete - wabrik, Tallinnas.

Kalasuutsetamise- ja fiskeetegemise-wabrik.

No 402. M. Pikarewitsch, No 402.,

Tallinnas, Wiru uul., Fahrenholtzi wiinapoe wastas, soowitab oma suurest ladust meeste- ja naisterahwa walmistehud

suwe- ja talweriideid,

leerilaste riideid ja willast kangasriiet kõige odawamate hindadega. Ka tellimisi wõtan wastu ja wastutan hea passimise ja puhta töö eest. Palun kaubatarwitajaid minu adressi — Wiru uul., Fahrenholtzi wiinapoe wastas — tähele panna.

Auupaklikult

M. Pikarewitsch, Tallinnas.

Axel MUSSO, end. R. Schütze,

Jnglise käsitöö-
riistu, rewolvi-
rid, padrunid
jne. Kirjutus-
nõuused, waha-
riiet ja Amerika
nahariiet.

Pikal uul. nr. 13,
telefon nr. 281,

soowitab

odawalt kõiksugu ehitusmaterjali: luk-
kusid, hingesid, kruwisid, naelu, aknaklaasi, plii-
tasid, kriskasid, siibrid, ahju-uksti, katusepappi,
katuselakki, laua- ja kreissaagisid.

Moldemar Theodor von Dittmar'i,

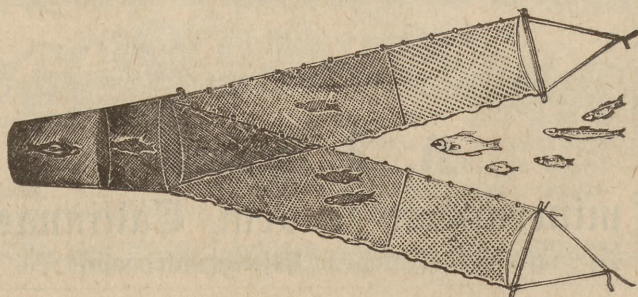
end. G. Schreiberi

••••• ● päewapilditoda, ●•••••

Tallinnas, Pikal uul. nr. 49,

soowitab ennaft igapidi täielikkude päewapiltide ja relief-päewapiltide wal-
mistamisets, päewapiltide suurendamisets jne. Sealhomas mõetakse telli-
mift wastu kõifjuguste kunstindudeid täitwate päewapiltliste tööde peale.
päewapiltide walmistamisft positaartide ja portfellani peale, asja-armasta-
jate üleswõtete ilmutamisft ja topeerimisft. Päewapiltide suurendused igas
faustas kriidi ja wärwidega. Kõif tellimised täidetakse õigets ajaks laimataalt.
Äleswõtmine iga ilmaga. Tallinna ja teiste linnade waateposhkaartide müügikoht.

Rannarahwale.

Rannarahwale.

Kõige suurem kalawõrkude- ja õngitsemiseriistade-kauplus.

Lõhe- ja räimerüasid (tugewast puuwillalõngast). Soome-Waasa wabri-
ku purjuriiet, muste ja kollaseid wihmakuubesid soowitab

„Saturnuse“ kontor,

Pikal uulitsal nr. 50, nurga peal, Olewiste kiriku wastas, Tallinnas.

Kirjade adress: Въ контору „САТУРНЪ“, Морская № 50, г. Ревель.

M. Martna

(enne Aug. Busch'i)

raamatu- ja ilutööde-trükikoda

Tallinnas, Niguliste uul. 13.

Wõtab tellimisi kõiksugu

lihtsate ja kunstliste trükitööde

peale wastu, väksetest nimekaarti-
dest kuni suurte raamatuteni

Wallawalitsuste ja

⊕ ⊕ ⊕ ⊕ **wallakohtute**

tarwis on kõiksuguseid plankisid ja
muid trükitud kantseleitarwitusi
saada, mis asjatundjate wallakirjuta-
jate poolt kokku seatud wormide järel
puhtalt, moodsalt ja maitserikkalt on
walmistatud. — Tellimise peale wal-
mistab trükikoda niisuguseid töösid
kõige lühema aja jooksul.

Wõimalikult odawad hinnad.

Выдано
из Запасных
фондов БАН
СССР

G. Berger, Tallinnas,

Rataskaewu uul. nr. 4.

Soomitab

päewapildi-apparatifid,

platefid (Platten), paberit ja kõiki teisi selle töö juures tarwitatawaid asju.

Doperitlaasifid,

baromeetrid,

termomeetrid,

pikkfilmifid,

mikroskoopifid,

prillifid,

kõiksugu

juureksetegewaid

klaasifid jne. jne.

Peale selle:

Inglis- ja Rootsimaa habemenuge, wiinakwabritute jaoks kõiksugu wiinakraadinise-nõuifid, isirklitastifid, sehtendamise (joonistamise) jaoks. Kõiksugufaalufid, gummi-asju, arstimise juures tarwitatawaid abinõuifid, tubemerihmaifid ja muud gummi-asju haigetele. Lambaniitmise-mašinaid, häid nuge ja käärifid jne. jne.

S. Nylander

rohu- ja wärwiladu.

Peakontor

Wene turu ääres,

Suurel Tartu maant. nr. 2,

Tallinnas.

Abikauplus

Heina turu ääres,

Jaani kiriku wastas,

Tallinnas.

Soomitan järgmisi kaupafid ühiskult-ostjatele ja jällemüüjatele niisuguste hindadega, nagu neid kõige paremates ostukohtades tehtakse:

Kõiksugu riidewärwiifid linase, willase ja siidi jaoks, maalriwärsifid, wärnitsat, kõiki seltsi õliifid ja lakkifid. Kangrutele wärsfugafid (piirdafid). Kaupmeestele odawalt jeebikwi.

Tähtjas loomapidajatele

on tohter Blumenthali wedelik loomade naha- ja sõrahaiguste wastu. Kaotab ruttu ja jäädawalt looma kõõma, pärnasid, mähkufid, täiifid ja kõiki muud nahahaigufid. Ainuke müügikoht minu kaupluses. Igale ostjale antakse õpetusfiri wedelikku tarwitamise kohta ligi.

G. Nylander.

Jalgrattad

hirmus odavad!!

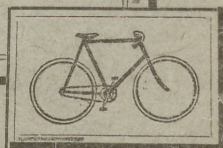
Kõige paremaid jalgrattaid, kõige uuemate mudelite järel ehitatud, võib otsepeel kõige odavamalt osta

jalggrattawabrikust „Matador.“

John Schumann ja Ko.

Kontor ja wabrik: Tallinnas, Wene uul. 29.

N. B. Pruugitud rattaid võetakse kõige kõrgemate hindadega uute maksimiselt vastu. Pruugitud, hästi parandatud rattaid müüakse odavalt.

Mööblid ja peeglid,

nusi ja prugitud, soovitab suures valikus

Aleksander Eldring,

Tallinnas, Rataskaewu uul. oma majas nr. 20.

Odavad hinnad!!

Wold.
Ferberg'i
 wiinakapulus,
 Tallinnas,
 Kinga uul. nr. 3,
 waekoja taga,
 soovitab oma häid
 Wene- ja väljamaa
weinisid,
 konjakid,
 likörisid, õllesid
 j. n. e.
 Kuulsat
 Prantsuse
wiina.
 Jällemüüjatele
 kõrged protsendid.

Asutatud 1858. aastal.